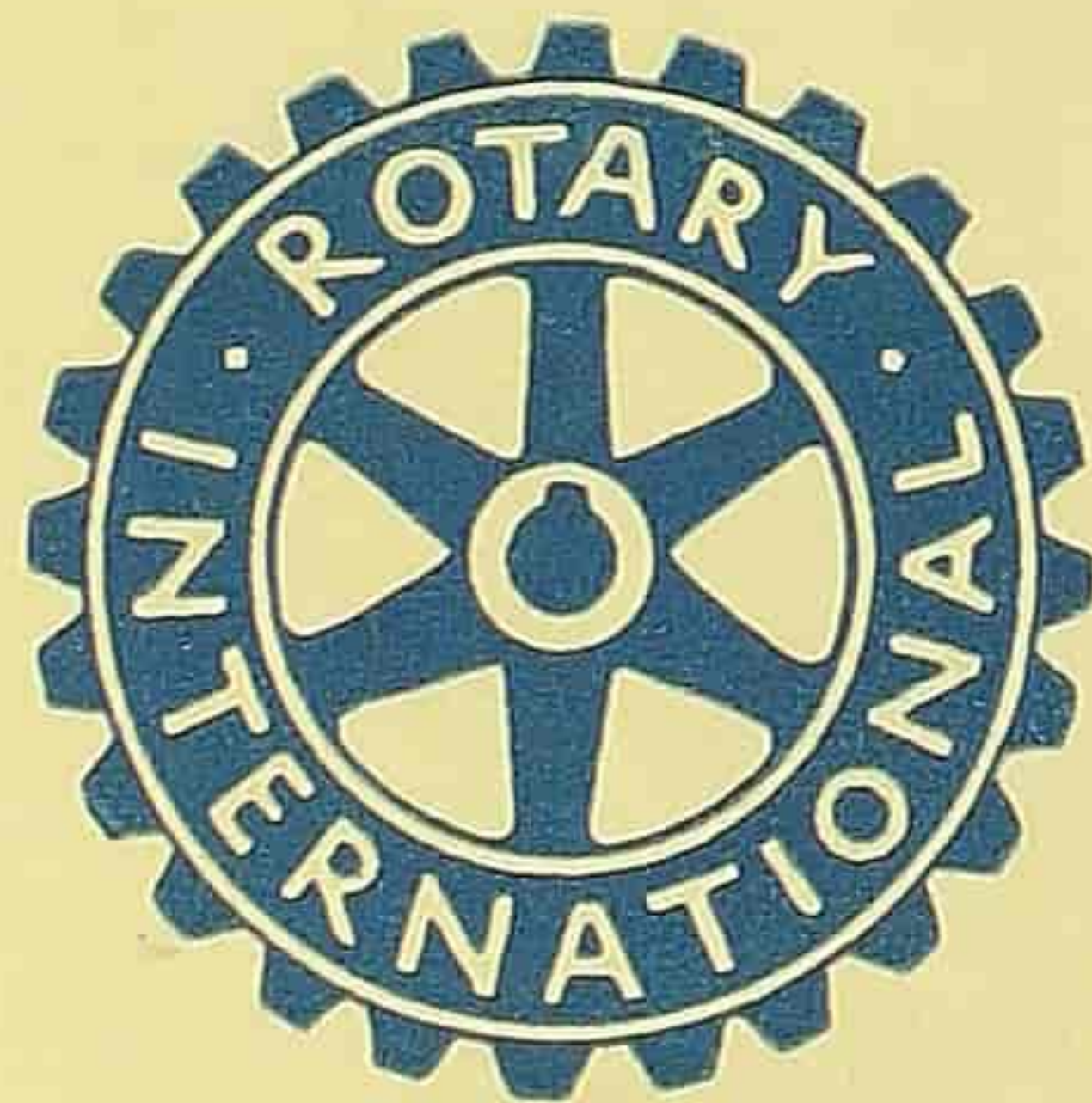

POŠTARINA PLAĆENA U GOTOVU.

JUGOSLAVENSKI ROTAR

ZAGREB MAJ – JUNI 1940

S A D R Ź A J :

UČESNICI NA VIII DISTRIKTNOJ KONFERENCIJI U ZAGREBU
JEDANAJSTO I DVANAJSTO PISMO GUVERNERA
IZVJEŠTAJ O RADU VIII DISTRIKTNE KONFERENCIJE
U ZAGREBU 4 I 5 MAJA 1940

ROTARSKI DUH U INDUSTRIJI. Vlada Teokarević

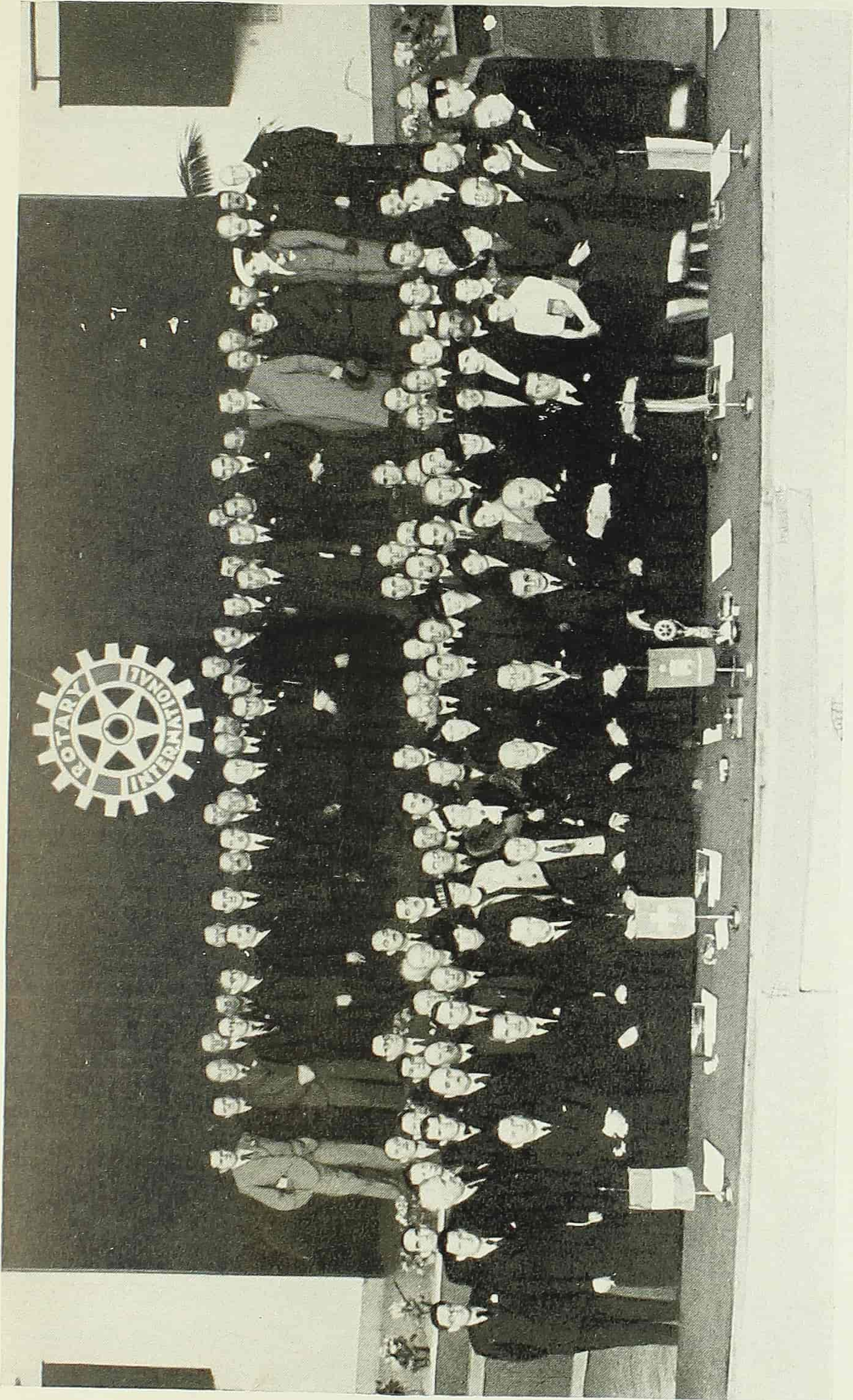
NAŠ POKOJNIK

IZ NAŠEGA DISTRIKTA (mjesec april):

Promjene u članstvu — Rad naših klubova — Prisustvovanje na klupskim sastancima — Članovi sa sto-postotnom posjetom u mjesecu aprilu.

IZ NAŠEGA DISTRIKTA (mjesec maj):

Promjene u članstvu — Rotarske radosti i žalosti — Rad naših klubova — Prisustvovanje na klupskim sastancima — Članovi sa sto-postotnom posjetom u mjesecu maju.

UČESNICI NA VIII DISTRIKTNOJ KONFERENCIJI U ZAGREBU

UREDNIK: ING. RADOVAN ALAUPOVIĆ, GUVERNER 77 DISTR.,
ZAGREB, GJORGJIĆEVA ULICA BR. 9, TELEFON 60-72

IZLAZI SVAKOG 15-OG U MJE-
SECU — CIJENA GODIŠNJE
DINARA 144 — BROJ DIN 12

JEDANAJSTO I DVANAJSTO MJESEČNO PISMO

Dragi brate pretsjedniče,

Dragi brate tajniče,

Draga braćo rotari,

1. Osmá distriktna konferencija u Zagrebu

Prošlo je već više od mjesec dana od naše VIII distriktne konferencije, održane u Zagrebu 4 i 5 maja o. g. U vrlo teškoj i mučnoj atmosferi mi smo se sastali u Zagrebu u vremenima u kojima čovječanstvo proživljuje teška iskušenja. Pa ipak uz sve to velika posjeta na ovoj distriktnoj konferenciji ponovni je dokaz, kako je rotarska organizacija i vrijedna i potrebna.

2. Pretstavnik Rotary International

Kao pretstavnik R. I. došao je na našu distriktnu konferenciju bivši guverner švicarskog distrikta rotar dr. Eugen Nienhaus iz Basela. Svojim lijepim govorom i simpatičnom pojavom i ljubaznošću uveliko nas je sve obradovao.

3. Gosti iz stranih distrikata

Osobito nas je obradovalo prisutstvo dvojice aktivnih guvernera i jednoga bivšeg guvernera naših susjednih distrikata. Zahvaljujem i ovim putem na bratskoj rotarskoj saradnji guverneru Ljubenu Boškovu, princu Basarab Brancoveanu i dru Beli Entzu.

4. Učestvovanje na distriktnoj konferenciji

Na konferenciji bili su zastupani svi naši klubovi osim Bitolja, Brčkog i Velike Kikinde. Bila su prisutna 204 rotara iz Jugoslavije, 54 dame, ukupno 258 učesnika.

5. Pobjedničke trofeje na distriktnoj konferenciji

Nagradu za najbolje učestvovanje na distriktnoj konferenciji dobio je Rotary klub Leskovac, a trofeju za najbolju frekvenciju u rotarskoj godini 1939/40, Rotary klub Slavonski Brod.

6. Guvernerski kandidat 77 distrikta za 1940/41

Jednodušnim izborom svih prisutnih izabran je za moga nasljednika bivši guverner rotar dr. Viktor Ružić iz Rotary kluba Sušak.

7. Članovi Evropskog savetodavnog odbora

Za 1940/41 godinu izabrani su za člana EAC rotar dr. Viktor Ružić, Rotary klub Sušak, a za zamjenika rotar ing. Radovan Alaupović, Rotary klub Zagreb.

8. Distriktno Vijeće

U distriktno vijeće izabrani su rotari: Božidar Švrljuga i Zvonimir Richtman sa Sušaka te bivši guverneri Stevan K. Pavlović, dr. Ivan Slokar i ing. Radovan Alaupović.

9. Distriktni nadzorni odbor

U distriktni nadzorni odbora izabrani su rotari: Viktor Turina, Vinko Mikuličić sa Sušaka i dr. Ivan Graho iz Karlovca.

10. Naredna distriktna konferencija

održaće se prema jednodušnom riješenju distriktne konferencije u Nišu.

11. Posjeta klupskih sastanaka

Prosječna frekvencija u mjesecu aprilu u našem distriktu iznosi 76,13%. Rotary klub Petrovgrad je na prvom mjestu sa najboljom frekvencijom od 94,22%.

Prosječna frekvencija u mjesecu maju iznosi 74,23%.

Na prvom mjestu je Rotary klub Slavonski Brod sa 94,59%.

Draga braćo rotari,

rastajem se s vama kao vašim dragocjenim povjerenjem izabrani ovogodišnji guverner. — Ali se ne rastajemo kao drugovi i zatočnici plemenitih ideja i visokih principa i nastojanja rotarskoga pokreta. — A u tome radu je saradnja sve braće jednako potrebna i draga. — Ako ikada, baš u ova vremena treba da su naši redovi zbijeni i udruženi u jednoj misli, u jednoj želji da služimo i poslužimo, i uz najveće žrtve, svagdje, gdje bude naša služba potrebna. — Ne riječi, nego dobra djela traže se od nas sviču. I kolikogod nesmiemo gubiti ispod nogu realnoga tla, toliko ne smiemo pogleda obarati na zemlju, nesmiemo gubiti vjere u se, u svoju snagu i snagu zemlje svoje.

Zemlja je hranilja svih ljudi. — U zemlji našoj snaga je naša. — U njoj su grobovi starih naših. — Ona je nastopljena krvlju, mukom i znojem davnih pokoljenja; u njoj je život i hrana novim naraštajima. — Ali sreća zemlje naše samo je u slobodi, a sloboda u junaštvu. — Na tom putu ništa nas nesmiije zadržati ni zaplašiti. — Jedino kukavice žive bez nade u vedriju budućnost. — Teško i pojedincu i narodu gdje prevlada sumnja u pobjedu vječnih ideala roda ljudskoga: u ljepotu i dobrotu, u istinu i pravdu, a nadasve u pobjedu ljubavi i bratstva medju pojedincima, sugradjanima i medju narodima. — Svaka sila za vremena.

Mržnja i svadja, zavist i zadjevice, pogotovo medju braćom s jedne grude zemlje, porod je pakleni. — I takav život je pakao i gotov plijen tudjem osvajaču. — A kako je život lijep, ako se žive u pravdi i ljubavi.

Prinesimo i mi, braćo rotari, svoj dio — na oltar plemenitih ideala, za koje su se borili, ginuli i padali najveći umovi svih prosvijetljenih naroda. — I onda smo ispunili svoj sveti zavjet:

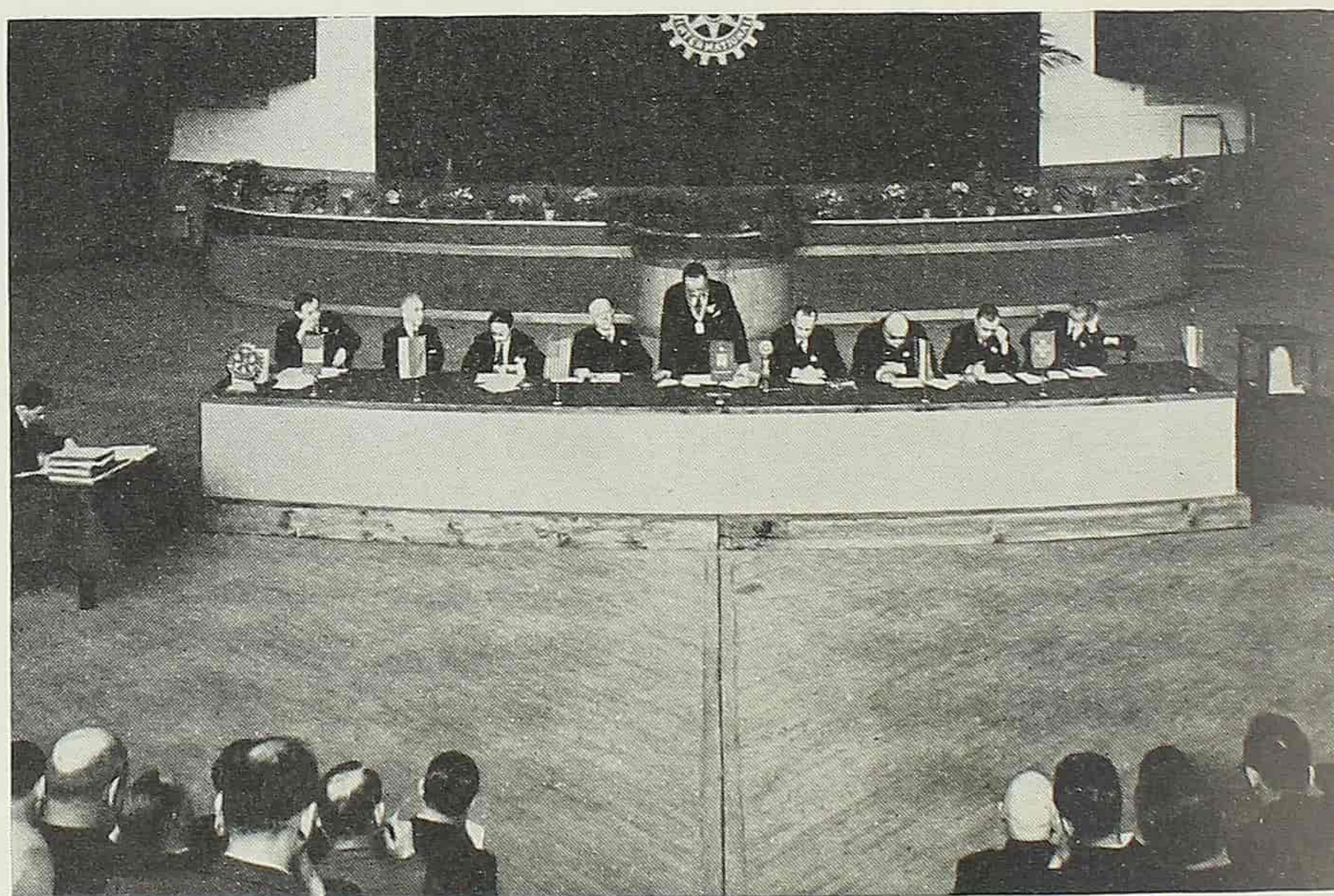
SLUŽENJE.

Sa srdačnim rotarskim pozdravom

Ing. RADOVAN ALAUPOVIĆ,
guverner 77 Distrikta R. I.

Sa ovim dvobrojom »Jugoslavenski Rotar« završava svoje izlaženje u Zagrebu, pod redakcijom ing. Radovana Alaupovića, guvernera 77 distrikta R. I.

Broj 1 »Jugoslavenskog Rotara« za rotarsku godinu 1940/41 izaći će na Sušaku, pod redakcijom dra. Viktora Ružića, novog guvernera 77 distrikta.

Pretsjedništvo distriktne konferencije

do sv. 102

VIII. GODIŠNJA KONFERENCIJA 77 DISTRIKTA R. I. ODRŽANA U ZAGREBU DNE 4 I 5 MAJA 1940. U VELIKOJ DVORANI RADNIČKE KOMORE

PRVI DAN

A) Sastanak i dogovor Izvršnog odbora konferencije i pretsjednika ostalih odbora te pretkonferencija delegata klubova.

U subotu dne 4 maja 1940 u 8.30 sati prije podne otvorena je zajednička sjednica Izvršnog odbora i delegata svih klubova (osim Bitolja, Brčkog i Vel. Kikinde) u velikoj dvorani Radničke komore u Zagrebu na Krešimirovu trgu.

Pretsjeda brat guverner ing. Radovan Alaupović, a zapisnik vodi brat Krešimir Brovet, tajnik distrikne konferencije.

*

Guverner ing. Radovan Alaupović otvara pretkonferenciju, pozdravlja učesnike i raduje se što je prisutan pastguverner brat dr. Viktor Ružić. — Moli pretsjednika odbora za ovjeravanje punomoći rotara Ivana Vidmara, R. K. Maribor, da podnese izvještaj, koji delegati zastupaju pojedine klubove. — Rotar Ivan Vidmar, pretsjednik odbora za ovjeravanje punomoći, izvještava da su prisutna 34 delegata, koji zastupaju 31 klub.

Zatim guverner predlaže, a konferencija usvaja ovaj dnevni red:

1. Izbor kandidata za distriktnog guvernera;
2. predlog o mjestu naredne distriktne konferencije;
3. » za izbor člana E. A. C. i njegovog zamjenika;
4. » » » 2 člana distriktnog vijeća;
5. » » » nadzornih odbora distrikta;
6. izbor odbora za dodjeljivanje trofeje za najbolju frekvenciju u god. 1939/40, te za najbolje učešće na distriktnoj konferenciji u Zagrebu;
7. Predlozi R. K. Maribor, Osijek, Sarajevo i St. Kanjiža;
8. Eventualije.

Zatim moli delegate da u cijelosti usvoje program VIII distriktne konferencije zajedno sa poslovnim i izbornim redom, kako je otštampano u brošuri.

Ovaj predlog se jednoglasno usvaja.

Prelazeći na pojedine tačke dnevnog reda, pretkonferencija delegatâ klubova donijela je ove jednodušne zaključke, koji ima da se predlože plenumu distriktne konferencije na prihvata.

1. Aklamacijom bira se za guvernerskog kandidata za 1940/41 godinu brat dr. Viktor Ružić (R. K. Sušak), a njegov izbor prisutni primaju sa velikim oduševljenjem i pljeskom na znanje.

2. Predlog R. K. Niš, da se naredna distriktna konferencija održi u Nišu.

3. Da se u Evropski Savjetodavni odbor (E. A. C.) izabere kao član brat dr. Viktor Ružić, a kao zamjenik brat guverner ing. Radovan Alaupović.

4. Da se za članove distriktnog vijeća za narednu godinu izabere:

kao pretsjednik brat dr. Viktor Ružić (R. K. Sušak
kao članovi: brat dr. Stevan Pavlović (R. K. Beograd),
» dr. Ivan Slokar (R. K. Ljubljana),
» ing. Radovan Alaupović (R. K. Zagreb),
» dr. Božidar Švrljuga (R. K. Sušak),
» Zvonimir Rihtman (R. K. Sušak).

5. Da se u Nadzorni odbor distrikta izaberu: kao pretsjednik dr. Viktor Turina, a kao članovi braća: Vinko Mikuličić i dr. Ivan Graho.

6. Da se u odbor za dodjeljivanje trofeje za najbolju frekvenciju u 1939/40 godini, te za najbolje učešće na distriktnoj konferenciji u Zagrebu izaberu kao pretsjednik brat ing. Milan Manojlović, R. K. Novi Sad, a kao članovi braća Jerko B. Vičić, R. K. Šibenik, i Dušan Stojiljković, R. K. Leskovac.

7. Da se prihvati predlog R. K. Osijek, po kojem se imaju iz distriktne kase platiti svi organizacioni i administrativni troškovi distriktne konferencije, dok ostali troškovi distriktne konferencije imaju pasti na teret učesnika, odnosno na teret njihovih klubova.

7. Na predlog R. K. Maribor da se tehnički poslovi oko našeg rotarskog lista odvoje od dužnosti guvernera, te ustanovi stalni redakcioni odbor u sjedištu jednog Rotary kluba predlaže se, da se zaključi, da se za ovu godinu pridržava dosadanje stanje, prema kojem redakcija i administrativni poslovi za naš rotarski list i dalje ostaju vezani uz osobu i sjedište guvernera.

8. Na predlog R. K. Sarajevo, da se distriktna konferencija ne održi oko 4 i 5 maja, već koncem aprila ili polovicom maja svake godine, predlaže se da se zaključi, da se ubuduće distriktne konferencije održe između 26 aprila i 3 maja svake godine, s time da novoizabrani guverner na sastanku pretsjednika i tajnika odredi tačan datum distriktne konferencije.

9. Da se prihvati predlog R. K. Stara Kanjiža, da se pri utvrđivanju pitanja, koji klub ima najbolju frekvenciju na distriktnoj konferenciji, uzme u obzir i broj članova kluba, a ne samo broj prisutnih članova iz toga kluba na distriktnoj konferenciji i udaljenost mjesta kluba od mjesta, gdje se distriktna konferencija održaje.

U 10.15 sati zaključena je konferencija delegata klubova.

B) Distriktna konferencija u velikoj dvorani Radničke komore Prvi plenarni sastanak

Nekoliko minuta iza 11 sati u dvorani Radničke komore skupili su se rotari iz svih krajeva naše domovine. — Uz pretstavnika R. I. dra Eugena Nienhausena iz Basela bio je prisutan veliki

broj gostiju iz inostranstva, naročito iz Madžarske, uz prisustvo-
vanje aktivnih guvernera iz Bugarske i Rumunjske, te pastguver-
nera iz Madžarske.

Pretsjednički stol bio je iskićen zastavama svih prisutnih
gostiju iz inostranstva. — Desno od guvernera sjede izaslanik
R. I. dr. Eugen Nienhausen, bivši guverner švicarskog Rotary
distrikta; do njega knez Basarab Brancoveanu, guverner rumunj-
skog distrikta, te dr. Bela Entz, pastguverner madžarskog di-
strikta. — Lijevo od guvernera sjedi pretsjednik domaćinskog
kluba rotar Josip Horvath, Ljuben Boškov, guverner bugarskog
distrikta, te naši pastguverneri braća dr. Ivan Slokar i dr. Viktor
Ružić. — Sekretar distriktne konferencije brat Krešimir Brovet
sjedi do madžarskog pastguvernera dra Bele Entz-a. — Guverner
ing. Radovan Alaupović otvara vijećanje ovim uvodnim riječima:

Gospodje i gospodo, braćo i prijatelji rotari,

otvarajući kao guverner 77 distrikta našu osmu distriktnu
konferenciju, pozdravljam iz puna srca i iz dubine duše svu braću,
drugove i prijatelje rotare iz našega distrikta.

Hvala Vam što ste se u tako lijepom broju odazvali i time
ponovno ispoljili čvrstu volju da kao sastavni dio velikog rotar-
skog pokreta pružite u ove dane teške političke i ratne psihoze
dokaze, kako je rotarska organizacija i vrijedna i potrebna.

Pozdravljam srdačno medju nama prisutne bivše guvernere
braću dra Ivana Slokara i dra Viktora Ružića.

Prije prelaza na dnevni red dozvolite mi, draga braćo, da
Vas upozorim na naš program koji ste svi dobili i u kojem je sa-
držan dnevni red našeg zborovanja, poslovni red naših rasprav-
ljanja i izborni red za izbor guvernera. Taj je program, kao i
odnosni poslovni i izborni red, izradio odbor za propagandu uz
moju saradnju, a danas su ga jednoglasno prihvatili opunomo-
ćeni delegati klubova našega distrikta. Reda radi predlažem ga
ponovno na prihvrat i ovoj našoj plenarnoj sjednici i molim da se
aklamacijom usvoji.

Usvaja li se ovaj i ovako sastavljeni program zajedno s po-
slovnim i izbornim redom?

Program, poslovni i izborni red usvaja se jednoglasno.

Predlažem tekst telegrama Njegovom Veličanstvu Kralju
Petru II, Njegovom Visočanstvu Knezu Namjesniku, počasnom
guverneru našega distrikta, i Banu banovine Hrvatske dru Ivanu
Šubašiću.

Njegovo Kralj. Veličanstvo Kralj Petar II, Beograd.

Sa svoje VIII distriktne konferencije sakupljeni u Zagrebu
rotari kraljevine Jugoslavije podnose Vašem Veličanstvu izraze
duboke odanosti i vjernosti.

Guverner R. Alaupović.

Njegovo Kraljevsko Visočanstvo Knez Namjesnik Pavle,
Beograd.

Rotari Kraljevine Jugoslavije šalju sa svoje VIII distriktne konferencije u Zagrebu Vašem Visočanstvu, svome počasnom guverneru, izraze duboke blagodarnosti i odanosti.

Guverner R. Alaupović.

Gospodinu Banu dru Ivanu Šubašiću, Zagreb.

Rotari sakupljeni u Zagrebu, glavnom gradu banovine Hrvatske, šalju Vam tople i odane pozdrave.

Ing. R. Alaupović, distr. guverner.

Pošto je dnevni red primljen, molim brata pretsjednika zagrebačkog kluba J. Horvatha da uzme riječ.

Govor pretsjednika domaćinskog kluba brata J. Horvatha:

Milostive gospodje, uvažena gospodo,
Draga braćo rotari,

u ime domaćinskoga Rotary Kluba Zagreb radost mi je velika što vas mogu pozdraviti u tolikom broju ovdje sakupljene. Da ste se uprkos teškim vremenima odazvali pozivu i došli u metropolu Hrvata, naš bijeli Zagreb, koji vas prima s punim srcem, u skladu s tradicionalnom hrvatskom gostoljubivošću, najbolji je dokaz ,kako je u vama snažna rotarska ideja, kako je ona živa vrednota. Došli ste manifestovati svoje osvjedočenje da upravo u ove dane krize čovječanstva rotarstvo sa svojim idealom rada na stvaranju društvene harmonije putem praktične primjene načela etike ima svoj raison d'être kao još nikad dosele.

Rotarski rad ne iscrpljuje se u riječima nego u djelima. Vas čeka zamašit posao, vrijeme hiti, svaki časak je dragocjen. Medju prijateljima i braćom mnoge riječi uostalom su suvišne. Mi se znamo, a kod rotara svojim jezikom srce govori srcu.

Uvaženi pretsjedniče Rotary International,

cijenimo odluku Rotary Internationaional što je upravo Vama povjerila da budete njezinim zastupnikom na konferenciji našega distrikta. Poznat nam je predobro Vaš uzoran rotarski rad, po kojemu ste zauzeli visoko mjesto u rotarskom svijetu. Radošću nas ispunja da u Vama možemo pozdraviti pretstavnika naroda slobodne Švicarske, koja u ova apokaliptička vremena svojom prošlošću i svojom životnom snagom dokazuje u praksi, kako narodi različita imena, jezika i kultura mogu skladno živjeti zajedno. Četvrti rotarski cilj medjunarodne suradnje Vaši su narodi idealno oživotvorili.

Dragi pretstavnici bugarskih, madžarskih i rumunjskih distrikta,

^
Vaša prisutnost ovdje napunja ne samo nas, nego i sve dobronamjerne ljude s područja Balkana i Podunavlja novom vjeron. Kad se rotari tih različitih distrikata mogu naći u bratskoj saradnji, najbolji je dokaz da je ta saradnja moguća i na svima područjima. A saradnja u razumijevanju i slozi najbolje je jamstvo mira, kojemu smo svi iskreno privrženi.

Josip Horvath, pretsjednik zagrebačkog kluba

Dragi brate guverneru,

i tebe od srca pozdravljam. Preuzeo si težak i odgovoran posao i nama, braći iz tvoga kluba, čast je da se smijemo nazvati tvoji saradnici. Iskrenim srcem želimo da pobijedi ona tvoja čisto rotarska vrlina: optimizam i vjera u čovjeka.

Drage sestre i draga braćo,

budite svi iskreno pozdravljeni. Rotary Klub Zagreb želi svojim najboljim snagama pridonijeti vašem zadovoljstvu i uspjehu naše zajedničke stvari.

Živjeli!

U ime svih klubova uzvraća pozdrave rotar dr. Božidar Ristić R. K. Niš, te zahvaljuje zagrebačkom klubu na lijepom dočeku ovim riječima:

Dragi brate izaslaniče Rotary internacione, dragi brate guverneru, dragi brate pretsedniče, drage sestre i draga braćo, imam veoma prijatnu dužnost da u ime naših klubova pozdravim naš dragi domaćički klub. Ne mogu vam opisati, koliko sam zadovoljan zbog toga. Kada mi se već dala prilika da govorim na ovom svečanom skupu, ne mogu da propustim ovu priliku da najsrdačnije ne zahvalim bratskom klubu u ime svoje i vaše na ovom impozantnom i lepom dočeku u divnom Zagrebu, sedištu Banovine Hrvatske, značajnom kulturnom i privrednom centru, koji mi Srbijanci volimo istom ljubavlju kao i naš Beograd, Niš i Skoplje. Osećam se neobično srećan, baš zato što dolazim iz Niša, gde će se naredne godine držati distriktna konferencija, što će se meni i braći iz moga kluba dati prilika da vas do godine dočekamo u Nišu i Niškoj Banji, ne bi li vam tako bar u nekoliko uzvratili ovu ljubaznost i ovaj srdačan prijem, koji mi danas ovde uživamo.

Možda nije slučajno, što je Niš izabran za sedište iduće distriktne konferencije. U ovim teškim vremenima, kada sve plamti u svetu, kada se gase milioni života i uništavaju kulturne tekovine, stvarane vekovima, naša zemlja sporazumom, koji naši državnici mudro sprovode, učinila je jedno veliko delo, unoseći mir i pouzdanje u naše duše. Naša distriktna konferencija u dragom Zagrebu i sutrašnja u Nišu doprineće još jače i još lepše našem upoznavanju, zbliženju i prijateljstvu, pokazujući svetu, kako treba delati.

Pozdravljajući svu braću iz Zagreba, najsrdačnije im zahvaljujem još jednom na svemu. — Želeo bih da svu braću rotare našeg distrikta dočekamo do godine u Nišu u miru, bez ikakve strepnje i zebnje, sa svom svojom ljubaznošću i iskrenošću. Zato vas već sada opominjem i molim da dodjete u što većem broju, a mi ćemo vas čekati raširenih ruku, više nego bratski.

U to ime kličem vam: Živeli!

Zatim guverner ing. Radovan Alaupović čita *Izvještaj o radu 77 distrikta R. I. u rotarskoj godini 1939/40.*

Izvještaj koji vam danas, draga braćo, podnosim, obuhvata samo 9 mjeseci, i to od 1 jula 1939 do 31 marta 1940, pa tako ostajem i ja vjeran staroj tradiciji.

Moj rad kao guvernera otpočeo je u teškim i sudbonosnim prilikama. — U one dane gomilali su se nad Evropom crni i strašivi oblaci da malo poslije prokapaju ljudskom krvlju, a Evropa da se načini krvavim razbojištem. — Sasvim je jasno i razumljivo da je takova mučna situacija pogodila i naš rotarski pokret i sve nas rotare izvrgnula najtežim iskušenjima. Ali treba da odmah na početku jasno i glasno istaknem da je baš ovo teško vrijeme najočitije dokazalo, kako je rotarski pokret u našoj zemlji pun životne snage i sposobnosti da raste i da se razvija. — Naši rotarski redovi, iako nešto prorijedjeni, još su se jače utvrdili i stisnuli, pa u meni kao i u Vama nije ni za trenut pokolebana —

dogodilo se i zadesilo nas što mu drago — vjera naša u naše osnove, principe i rotarska načela. — Trnjavi i bolom zasjenjeni putovi, kojima čitavo čvoječanstvo od davnina, pa i danas s tolikim žrtvama koraca, rasvijetlice se, obasjaće ih sunce milosti i ljubavi i donijeti dan novoga uskrsa i spasa. — U te ideale ne smijemo nikada posumnjati!

Prema rotarskim propisima guverner je zastupnik centralne uprave Rotary International onih klubova koji su povjereni njegovoj brizi. — Guverner ima voditi brigu da se sve odredbe i uputstva Vrhovne uprave provode, da se, kako treba, shvataju pravilno osnovna načela i principi rotarski, da se pravila rotarska savijesno obdržavaju. — U tu svrhu mu služe posjete klubovima i mjesečna pisma. — Ja sam osim toga cirkularnim pismima nastojao održavati trajnu vezu s klubovima. — Držim da ćete mi svi potvrditi, da sam se trudio i gledao da i u tom pravcu udovoljim svima zahtjevima.

Našim klubovima učinio sam posjetu ovim redom:

Rotary klub Maribor 18 septembra 1939, Kranj 19, Ljubljana 20, Zagreb 25 septembra 1939;

Rotary klub Beograd 2 oktobra 1939, Čuprija-Jagodina-Paraćin 3, Niš 4, Leskovac 5, Skoplje 6, Bitolj 7, Karlovac 16, Sušak 18, Varaždin 20, Šibenik 24, Split 25, Dubrovnik 26, Sarajevo 30 oktobra 1939;

Rotary klub Zemun 11 novembra 1939, Vinkovci 15, Brčko 16, Osijek 17, Banja Luka 24 novembra 1939;

Rotary klub Slav. Brod 18 decembra 1939, Vukovar 19, Subotica 20, Sombor 21, Novi Sad 22 decembra 1939;

Rotary klub Pančevo 24 januara 1940, Vršac 26, Petrovgrad 26, St. Kanjiža 28, Vel. Kikinda 30, St. Bečej 31 januara 1940.

Rotary klub Bačka Topola 1 februara 1940.

Prema tome posjetio sam u septembru 1939 u svemu 4 kluba; u oktobru 13 klubova; u novembru 5 klubova; u decembru 5 klubova; u godini 1940 u mjesecu januaru 6 klubova, i u februaru 1 klub.

U najdražoj uspomeni ostaju mi dani ovih posjeta. — Svuda su me primali i dočekivali najsrdačnije. — Hvala svima klubovima još jednom podjednako i bez razlike na onim lijepim danima naših sastanaka, što se nikad ne zaboravljaju i ne mogu zaboraviti.

U svojim mjesečnim pismima trsio sam se i trudio da prema svom ličnom shvatanju što temeljitije, dublje i savjesnije osvjetljujem visoke rotarske ciljeve, osnove i želje, a vodio sam u tom nastojanju napose računa o prilikama u našoj domovini, o mentalitetu i potrebama naše zemlje i naroda, duboko uvjeren da je baš u ova mučna i žalosna vremena, kojima se po svima crnim znakovima kraja ni sretna svršetka ne vidi, baš naročito i dobro i potrebno skretati pažnju sviju na ciljeve i svrhu rotarskoga pokreta. — Moram, na žalost, pripomenuti da moja mjesečna pisma nisu mogla vazda izlaziti u utvrdjenim rokovima, jer mi poneki klubovi nisu slali na vrijeme izvještaje i podatke, potrebne za nas list Rotar. — Morao bih se isto tako požaliti i na neredovito

slanje raportâ, iako znam da često nije bila krivnja na pojedincima, pošto su mnogi naši funkcionari bili na vojnoj dužnosti. — Pa ipak stavljam na srce novom časništvu po našim klubovima da u tom pogledu povedu veću brigu i da tome poklone jaču pažnju, kako bi barem mome nasljedniku u tom pravcu posao olakšali.

Iako se u našim listu štampaju mjesečni izvještaji svih klubova, ne mogu ti izvještaji ipak potpuno nadomjestiti nedjeljne izvještaje. — Ima još ponekih klubova koji ne uvidjaju potpuno vrijednost nedjeljnih izvještaja. — Nadam se da će se i s te strane stanje poboljšati i da će svi naši klubovi gledati i nastojati da ubuduće izmjena nedjeljnih izvještaja medju klubovima bude što češća i što življa. — Ne bi se smjelo događati da jedan klub, koji drugome klubu nedjeljni izvještaj pošalje, od ovoga kluba ne primi izvještaja. — I u ovom pravcu treba da se potpuno obistinini naše: *služiti*.

Na dan 31 marta o. g. bilo je u našem distriktu 813 članova, dok ih je 1 jula 1939 godine bilo 838. — Prema tome smo izgubili 25 članova. — Ta činjenica treba da potakne sve naše klubove da povedu što ozbiljniju brigu o unutarnjoj ekstenziji u klubu. — Ja sam to pitanje u svojim mjesečnim i cirkularnim pismima češće isticao.

Nemila smrt otela je iz naše sredine:

Milana Čemerikića, R. K. Skoplje,
Dr. Djordja Debeljačkog, R. K. Stari Bečej ,
Maksa Gjurkovića, R. K. Banja Luka,
Gustava Heisziga, R. K. Varaždin,
Stjepana Junaša, R. K. Slav. Brod,
Josipa Kabelaća, R. K. Osijek,
Eugena Kalaja, R. K. Petrovgrad,
Samuela Kaldara, R. K. Dubrovnik,
Edu Markovića, R. K. Beograd,
Dr. Vladimira Pliverića, R. K. Zagreb,
Dr. Branka Šenou, R. K. Zagreb.

Naponase potresla nas je do u dubinu duše tragična smrt našega prvog guvernera Ede Markovića. — Njemu kao i ostaloj dragoj braći pokojnicima, oduševljenim rotarima i nikad nezaboravljenim i neprežaljenim drugovima, očuvaćemo svetu i trajnu uspomenu. (Minuta šutnje.)

Stanje našega članstva:

1 jula bilo je	838 članova
Umrlo	11 »
Istupili	81 »
Pristupili	67 »
Konačan broj koncem marta 1940 svega	813 članova

Prosječna posjeta kod svih klubova u distriktu iznosila je od marta 1939 do februara 1940 godine 72,15%.

Najbolji posjet ima klub u Slavonskom Brodu sa 89,13%. Zatim slijede: Petrovgrad (87,75%), Pančevo (85,76), Karlovac (85,66), Bačka Topola (83,04), Sombor (82,26), Vukovar (82,06), Split (81,33) i Osijek (81,17). Dakle 9 klubova sa preko 80%.

U gradovima kao Celje, Požega, Tuzla i Bela Crkva bili su vrlo povoljni uslovi da se osnuju rotarski klubovi. Ali je sasvim razumljivo da je u današnjim prilikama vrlo teško osnivanje novih klubova i da se to mora polagano spremati. — Ja sam se u prvom redu trudio da održimo barem sadašnje klubove na okupu i na broju. S veseljem konstatujem da u našim klubovima vlada zdrav duh. — I na ovom mjestu zahvaljujem srdačno svima klupskim funkcionarima, a napose pretsjednicima klubova za njihov odan i požrtvovan rad u klubovima.

Na klupskim sastancima održana su u bogatoj mjeri dobro proučena i vrlo raznolika i interesantna predavanja iz mnogih grana nauke i narodne privrede uz predavanja specijalno rotarskog karaktera. — Održano je u svemu 511 predavanja i govora.

U svom prvom govoru na Bledu istaknuo sam i podvukao naročito: »Razvijanje i jačanje što tješnjih i što dubljih veza prijateljstva između svih klubova u našem distriktu biće moja najveća briga i najživlja želja.« Veliki broj međjuklupskih sastanaka dokazom su da su moje riječi pale na plodno tlo. — I međusobno posjećivanje klubova u našoj zemlji vrlo zadovoljava. — Broj se penje do 265 rotara. — Klubove drugih zemalja posjetila su 33 naša rotara. — Iz nedjeljnih izvještaja razabirem da su naši rotari u svojim klubovima iscrpno iznosili impresije, koje su ponijeli iz stranih klubova, pa i time pridonijeli dragocjene priloge za što dublje međunarodno sporazumijevanje.

Naš je distrikt bio i zvanično zastupan na bugarskoj distriktnoj konferenciji. — Srdačan doček i prijem naših delegata kao i tok te distriktne konferencije opisan je s puno ljubavi i srdačne iskrenosti u našem listu.

Teški ratni zapletaji u Evropi nisu nas pomeli ni zaplašili nego smo i nadalje održavali najprijateljskije veze s našim susjednim rotarskim distriktima, a naše odnose još utvrđivali i produbljivali. — Osobito su oživjele naše veze sa bratskim bugarskim distriktom, te smo na dobrom putu za što tješnju i srdačniju saradnju u interesu i rotarskih ciljeva i bratskih susjednih odnosa. — Najbolji je dokaz tome saradnja bugarsko jugoslovenskog međudistriktnog komiteta. — Hvala za to naponase mom dragom kolegi guverneru Ljubenu Boškovu. — Tako odličan broj mađarskih rotara na našoj distriktnoj konferenciji jasan su dokaz obostrane želje da se u duhu rotarskih načela vežu i povežu najprijateljskije i najiskrenije veze sa svima narodima, a na prvom mjestu sa svojim najbližim susjedima i komšijama. — Na dobrom je putu još i dublja i srdačnija izgradnja dosadašnjih toplih i iskrenih veza sa rotarima rumunjskim i grčkim osnivanjem međudistriktnih komiteta.

Naše glasilo nastojao sam održati na dosadašnjoj visini. Osobito pažnju posvetio sam donošenju govora rotarske sadržine

prominentnih stranih rotara iz sve četiri faze rotarskog služenja. — U izboru predavanja iz naših klubova donosio sam ona predavanja koja su bila od općeg interesa za sve naše krajeve. — Svakako sam nastojao i želio da vas barem uglavnom sve zadovoljim.

Finansijsko stanje distrikta na osnovu računa koje je pregledao i u redu pronašao Nadzorni odbor, a koje obuhvata razdoblje od 1 jula 1939 do 30 aprila 1940, ovakovo je:

Od svog prethodnika primio sam Din 157.575.—
Gotovog novca u banci i Poštanskoj štedionici ima Din 201.331.64
Prema tome imade više . . . Din 43.756.64

Konačno mislim da neću povrijediti čednost naših Rotary-klubova, koji rade u miru i tišini bez ikakove reklame, ako iznesem da su rotari u godini 1939/40 sakupili u različite dobrotvorne svrhe u novcu 305.536.50 Din a u naturi 102.559 Din, dakle ukupno Din 408.095.50. Osim toga je i suviše dobro poznato da rotari u sjedištima svojih klubova pomno prate sve mjesne prilike i sudjeluju aktivno u svim akcijama koje se poduzimaju u cilju napretka i razvijanja tih mjesta.

Zahvaljujući još jednom svima funkcionarima klubova, a i vama, braćo, na saradnji u ovoj rotarskoj godini, želim istaći još i ovo. Svaki javni rad izvrnut je kritici. — Nijedan pokret nije okupio oko sebe sve ljude kao prijatelje. — I u privatnom životu čovjek ima, ma kako ispravan i pravedan bio i dobro činio, dušmana. — I rotarstvo ima neprijatelja. — Ali to nipošto ne smije rotare skrenuti sa njihova puta služenja. Mi ćemo i nadalje, bez fraza i reklame, crpsti iz rodjenoga vrela duboku i ne-sebičnu ljubav za svoje najbliže, za svoj grad i općinu, za svoju domovinu i državu. — Crpeći iz toga izvora mi ćemo i nadalje nastojati da tu ljubav proširujemo i na cio ljudski rod i na sve narode prostranoga svijeta, koji su dobre volje, jer konačno svi smo mi na zemlji od krvi i mesa, imamo dušu i srce, imamo svijetlih i tamnih strana.

Samo oplemenjena ljudska težnja gleda ne samo da sebi i svojim olakša život na zemlji, nego da posluži i pomogne gdje i koliko može. — A sama priroda nagradjuje nas za takav rad i nastojanje milim i toplim osjećajima da smo učinili dobro djelo, pa makar ono na oko i te kako malo bilo.

Pred Božjim i ljudskim sudom biće samo razlika medju ljudima i narodima u tome, koliko je pojedinac i društvo, koliko je koji narod poslužio za sreću i blagostanje svoje i kakav je dar sa svoje strane pridonio za sreću i dobro i mir čitave ljudske zajednice.

Izvještaj brata guvernera prima se na znanje sa pljeskom i jednoglasnim odobravanjem.

Iza svog izvještaja brat guverner daje riječ br. Josipu Ljubiću, pretsjedniku ljubljanskog kluba i moli ga da održi svoje predavanje: **ZADAĆA ROTARSTVA U JAVNOM ŽIVOTU:**

Prošlo je već više od deset godina, otkako je rotarski pokret zahvatio i našu državu, ali usprkos tome naša javnost još uvijek s nekim nepovjerenjem, a gdjekada, nažalost, i s neprijateljskim držanjem posmatra naše djelovanje. Za ovakovo držanje naše javnosti ne nosimo mi odgovornost, jer cijelo vrijeme našega djelovanja nastojimo dati našem radu najveću publicitetu, i tako pružiti svakome priliku, tko se za nas interesuje, da naše djelovanje upozna u svim njegovim detaljima. Zato moramo i nehotice doći do uvjerenja, što nam nije nikako ugodno konstatovati,

Josip Ljubić, pretsjednik ljubljanskog kluba

da dio naše javnosti ili uopće ne prati naše djelovanje i zato ne pozna naš rad i ciljeve, ili pak hotice, radi svojih posebnih razloga, naš rad krivo prikazuje, a to samo zato, da može poslužiti svojim vlastitim interesima.

Poradi toga vrlo je dobro, ako o ovoj činjenici stalno vodimo računa i da svakom prilikom nastojimo raspraviti uzroke tih pojava, a kod toga da i našu javnost izvijestimo o našem radu, čime ćemo ne samo oslabiti redove naših protivnika, već ćemo na taj

način u našoj javnosti pobuditi i veće zanimanje za rotarstvo i njegove ciljeve. Ovo je potrebno napose i zato, jer je rotarstvo baš u posljednjim godinama doživjelo teške udarce u raznim državama, time što je u tim državama moralo obustaviti svako djelovanje. Ova obustava našega djelovanja u pojedinim državama nije, dodoše, uslijedila iz nepoznavanja rotarstva i njegova rada, već poglavito zato, što je stanovitim faktorima smetalo rotarstvo, pa je baš i zato potrebno, da pred svim ovim činjenicama ne zatvaramo oči, već da o njima javno raspravljamo.

Kad želimo govoriti o zadaći rotarstva u javnom životu, moramo najprije naglasiti, da je naš rad u klubovima posvema javan, jer ne samo da o njemu javnost detaljno izvještavamo u našem glasilu i na našim konferencijama, već mi povrh toga na naše sastanke pozivamo i nerotare kao goste, samo da tako dademo što veću publicitetu našem radu. Mi se sakupljamo svakog tjedna, ne da se zabavljamo i dobro večeramo, već da se u klubu uzgajamo za rotarski ideal služenja. U klubovima živimo mi rotari životom jedne velike obitelji, koja sve svoje poslove svršava ne samo u najvećoj skladnosti, već i s uzornom drugarskom ljubavi. Kako je pak svatko od nas prostovoljno stupio u rotarske redove sa željom, da radi na ostvarenju rotarskih ciljeva, to se mi u klubu potičemo na uzajamni rad u smislu sva naša četiri cilja. Dakle, za nas je naš klub škola, u kojoj se uzgajamo za život u smislu rotarskih ideala t. j. za služenje u našem zvanju i zajednici, a time i u javnom životu.

Uporedo s ovim odgojnim radom, koji vrše rotarski klubovi među svojim članovima, treba još posebice naglasiti djelovanje naših klubova na polju karitativnom. Naročitu pažnju posvećuje rotarstvo mladeži, jer je pravilno shvatilo onu: na mladima ostaje svijet. Na tom je polju rotarstvo učinilo dosad vrlo mnogo u svim dijelovima svijeta. Ovdje će biti dosta, ako spomenemo samo akciju, koju vrši rotarstvo u našem distriktu. Ne prodje ni jedna zima, a da pojedini klubovi u državi ne opskrbe na tisuće siromašne djece toplom obućom i dobrom hranom. Za božićne blagdane svi klubovi bez izuzetka priredjuju božićne darove u različitim oblicima djeci svoga mjesta, a vrlo često i njihovim roditeljima. A zar su rijetki slučajevi, gdje su rotarski klubovi preuzeli na sebe dužnost školovanja darovite, a siromašne djece?

Predaleko bi zašli, kad bi ovdje nabrajali sve akcije, koje naše rotarstvo poduzima za našu mladež, no jednu akciju moramo ipak još spomenuti, a ta je ona za sakatu djecu. Ova mladež, koja je postala bogaljem ne vlastitom, već tuđjom krivnjom, zaslužuje i naročitu brigu. Kod nas se, nažalost, baš za sakatu djecu dosad sa strane države i gradova vrlo malo učinilo, pa je i zato vrijedno spomenuti ovu rotarsku akciju. Rotarstvo u prvom redu vodi akciju, da javnost što veću brigu posveti ovim bogaljima, pa da brigu za sakatu djecu vode ne samo pojedina karitativna društva, već cijela naša javnost tj. općenitost; a u drugom redu rotarstvo se brine oko toga, da vlastitim sredstvima pruži pomoć pojedincima, pa da ih učini sposobnima za vlastito privredjiva-

nje, kako bi mogli barem ti pojedinci steći uvjerenje, da neće ostati na teret društvu. U tom nastojanju pojedini su naši klubovi već sakupili velike novčane svote, koje će se upotrebiti za gradnju rotarskih lječilišta za sakatu djecu, u koje će se moći smjestiti barem djeca, koja su najpotrebnija ljudske pomoći.

Ako želimo govoriti o djelovanju rotara u javnom životu, moramo još konstatovati i činjenicu, da je temeljni princip rotarstva, da njegovi klubovi nesmiju, a i ne nastupaju, nikada i nigdje u javnom životu kao posebne organizacije. U javnom životu djeluju članovi rotari samo kao pojedinci, a i ti pojedinci nikada i nigdje ne nastupaju kao neka organizovana grupa, a još manje kao klub ili nešto slično. Prema tome posvema je neopravdano, a takodjer i nepravedno, kad se paušalno napada rotarstvo kao organizacija, ako slučajno koji od rotara u javnom životu pogriješi i ne nastupa u kojem slučaju, kako mu nalaže rotarska dužnost.

Kod toga moramo naročito podvući, da je rotarstvo samo idejni nacrt, dok je nosilac rotarstva pojedinac rotar, dakle ličnost sa svim svojim slučajnim, ugodnim i neugodnim raspoloženjima i osebinama. Rotar kao zastupnik jasno odredjenoga ideala po svojoj bitnosti isključuje slučajno raspoloženje mase, psihozu, jer sve ocjenjuje po idealu. Ideal je pak najveća suprotnost psihozi.

Bilo bi takodjer pogriješno misliti, da je rotarstvo neka »vojska spasa«, jer ono je tek savez pojedinaca, koji teže za ostvarenjem istih ciljeva i udešavaju prema njima i svoj rad u privatnom i javnom životu. Rotarski su klubovi, kako već naprijed rekoh, za rotare škola, u kojima se uzgajaju za naš ideal služenja. Naš se ideal po svojoj bitnosti slaže s osnovnim vjerskim idealima, često i s narodnim, a ne rijetko i s političkim idealima. Usprkos tome rotari kao cjelina nikada ne nastupaju kao zaslutpnici jednog od tih važnih društvenih oblika, već se u prvom redu zalažu za ono, što je svima moralno i duševno zdravim ljudima zajedničko, još više — bitno. Zastupajući ova, za idealnog čovjeka samo po sebi razumljiva načela, ne diktiramo ih nikada nikome, nego ih nastojimo sami izvoditi, dati na taj način dobar primjer i drugim članovima našega društva te tako utrti put ovim načelima u društvo. Izvodjenje ideala svakako je izrazito društvena funkcija. Ne bi imalo nikakova smisla izvoditi ideal izvan društva, medju četiri zida, u samoći, to bi značilo vršiti neplodan posao, bez svake etične vrijednosti. Izvodjenje ideala dobiva svoju pravu vrijednost i značenje samo u društvu. Zato je funkcija rotara u javnom životu izrazito društvena funkcija. Tu dolazi pojedinac zajedno s pojedincem i samo preko pojedinca služi cjelini, zajednici, jer nema puta do zajednice bez pojedinaca.

Prema temeljnim principima rotarske organizacije treba da bude svaki rotarski klub prosjek društvenoga i javnoga života onoga mjesta u kome djeluje. Na taj način želi se postići ideal, da bi bio svaki klub čim vjerniji pretstavnik svih socijalnih

snaga i svih društvenih slojeva svoga mjesta ili grada. Rotarstvu je ideal promicati socialnu harmoniju, pa ako hoće taj ideal ostvariti, treba najprije to ostvariti i u vlastitom klubu. Zato bi vrlo nepovoljno djelovalo, ako bi klub bio predstavnik isključivo samo nekih društvenih slojeva, jer je posvema logično, da u tom slučaju ne bi takav klub nikako mogao ispunjavati naš treći cilj, koji nam nalaže primjenjivati ideal služenja u ličnom, poslovnom i javnom životu svakoga čovjeka.

U rotarskim se dakle klubovima sastaju predstavnici različitih zvanja i različitih staleža iz područja kluba, koji izvan kluba tj. u javnom životu vrše različite funkcije i na različitim područjima narodnoga života. Prema istaknutom trećem rotarskom cilju dužan je svaki rotar da ideal služenja izvodi i u javnom životu t. j. u svom zvanju, općini, društvu i zajednici prema načelima rotarskih ciljeva. Na taj način dakle može rotarstvo utjecati i na javni život.

U javnom se životu otvara najveća mogućnost primjenjivati ideal služenja svakom rotaru, pa zato djelovanje pojedinog rotara u javnom životu najbolje svjedoči, da li je rotarske ciljeve pravilno upoznao i da li ih je za sebe usvojio. Tu dolazi rotar u priliku, da najprije sam izvodi cijelo svoje djelovanje po rotarskim načelima, te da tako postaje neprisiljeni uzor i svojim drugovima, a u drugom redu može i na svoju okolinu djelovati, da i ona primjenjuje etična načela u svom radu, ali, naravski, to mu polazi za rukom samo tada, ako je sam doista pravi rotar i ako prednjači dobrim primjerom. Mi niti imamo pravo, a niti to pravo sebi prisvajamo, da dajemo pravac javnom životu, no zato možemo ispravljati i popravljati pogriješke naših sugradjana svagdje, gdje upoznamo, da bi te pogriješke mogle štetno djelovati na zajednicu, odnosno cjelinu. Ovo pak korigovanje i popravljavanje treba da bude bez trzavica i bez potresa, jer će biti samo tada naše djelovanje uspješno i u duhu rotarskih načela, budemo li promicali u javnom životu načelo dobre volje i sporazuma. Svako nasilje, pa dolazilo ono ne znam od kuda, samo je štetno i pogibeljno, jer uništava i razara, pa ga zato i treba svaki rotar najodlučnije pobijati. Naša je dužnost ublažavati sve protivštine u društvenom i javnom životu, pa bilo to na socijalnom, političkom ili vjerskom polju, jer budemo li na tim područjima javnoga života primjenjivali načelo dobre volje i sporazuma, nema nikakove sumnje, da ćemo postići daleko veće uspjehe, nego li ako budemo postojeće protivštine pojačavali i raspaljivali. Takav rad izaziva rat među ljudima, a misao rata mora svaki dobar i pravi rotar pobijati.

Da budu pak ova moja razlaganja još potpunija i autentičnija, treba da ovdje spomenem i zaključak konvencije Rotary International, donesen godine 1929 u Dallasu, koji glasi:

Rotarstvo nema ni političkog ni vjerskog karaktera; ono nije nikada htjelo, a niti hoće biti stranka ili sekta, a još manje stvara naročiti moral. Budući da ljudi različitih vjera mogu biti članovi rotarskih klubova, zato rotarstvo poštuje vjersko uvje-

renje svakoga pojedinog člana. Rotarstvo, ogranzovano u 52 zemlje, prilagodjuje svoj rad s najvećim poštovanjem i obzirom na politička i vjerska uvjerenja svakoga naroda. Rotarstvo to očekuje od svojih članova. Dogle, dok članovi djeluju za srdačno medjunarodno razumijevanje, neka ostanu vjerni vjerskim i moralnim idealima i višim interesima svoje vlastite domovine.

Ova su načela bila i kasnije često po svim najvišim rotarskim forumima isticana, a kako ih nije nijedna kasnije održavana konvencija poništala, odnosno izmijenila, to su ta načela i danas u krjeposti, pa se zato po njima imaju ravnati sve rotarske organizacije i svi njihovi članovi.

Kad sve navedeno uočimo, nastaje pitanje: a zašto ipak stanoviti dio naše javnosti napada rotarstvo i njegovo djelovanje? Nama nije ovo držanje naših protivnika nikako razumljivo, a pogotovo, ako uvažimo iza svega, što smo naveli, još i prilike, u kojima se danas nalazi čovječanstvo. Upravo današnje prilike u svijetu sile nas na zaključak, da je rotarski pokret došao u pravo vrijeme, i kad ga ne bi bilo, da bi ga trebalo baš sada pokrenuti.

A zašto? Zato, jer danas živimo u vrlo teškim prilikama. Svijetom su zavladaali materijalizam i nasilje, a gotovo je sasma potisnuta etika iz društvenoga i narodnoga života. Svoj probitak glavni je moto cijeloga ljudskog djelovanja, kod čega se bez svakog obzira gaze i najprimitivnija ljudska prava. Brat diže ruku na brata, sin ubija oca, susjed otimlje susjedu njegova dobra, a veliki narodi podjarmljuju male i uskraćuju im najprimitivnija narodna i čovječanska prava, koja su uživali od svoga postanka. Pa zar nije u ovo teško doba utješljiva pojava, kad se širom svijeta okupljaju ljudi, kojima je ideal služenje svom bližnjemu? Može li biti bez uspjeha pokret, koji se raširio po svim kontinentima svijeta, a u kom sudjeluje danas preko dvjesta hiljada ljudi, koji su postavili sebi ciljem: njegovati i širiti medju ljudima visoka etička mjerila u poslu, zvanju i zajednici, a medju narodima medjunarodno sporazumijevanje, dobru volju i mir. Zar može netko sumnjati, da bi nastojanja tolikih tisuća protagonista ideala služenja, koji se nalaze u raznim zvanjima, položajima i medju raznim staležima i narodima širom svijeta, ostala bez povoljnog uticaja na čovječanstvo? To je sigurno nemoguće, a pogotovo onda, ako ćemo i u budućnosti bez straha, bez svakog obzira na naše neprijatelje, nositi i dalje visoko naš rotarski stijeg. Taj će pak uspjeh biti pogotovo tada siguran, bude li svatko od nas uvijek i na svakom mjestu najsavjesnije i najpožrtvovanije vršio svoje rotarske dužnosti.

Poslije dugog pljeskanja i odobravanja na govornicu stupa brat dr. Jozo Poduje, bivši pretsjednik zagrebačkog kluba i čita svoje predavanje: ŠTO ZA NAS ZNAČI TRGOVAČKA MORNARICA.

Poštovane gospodje i draga braćo rotari,

sudbina svakog naroda, velikog i malog, usko je vezana sa njegovim geografskim položajem u svijetu. Od svih slavenskih naroda nastavaju jedino Hrvati, a do njih i zajedno s njima Srbi, od početka svog historijskog razvoja, obale potpuno otvorene, te u svako vrijeme lako pristupačnog mora. Jadransko more usječeno je duboko u evropsko kopno i predstavlja prirodnu i najpogodniju njegovu vezu sa Sredozemnim bazenom, na kojemu je nikla i kroz duge vijekove isključivo cvala današnja evropska civilizacija. Ono i danas predstavlja ne samo velik i bitan dio te civilizacije, nego još uvijek znači životno važnu vezu između svjetskoga Istoka i Zapada.

Nije stoga čudo, što su se na tom moru, čiju razvijeniju i uz evropski kontinent na cijeloj svojoj dužini neposredno vezanu obalu, a mi je držimo već preko jednog milenija, odigrala zbivanja od presudne važnosti za razvoj čovječanstva. Na njemu su rasla i propadala carstva, a vrlo bi varavo i za nas opasno bilo misliti da svjetsko značenje Jadranskoga mora pripada samo prošlosti.

More međutim i njegova obala samo je jedan bitan, ali nikako najvažniji od tolikih elemenata, koji su potrebni da neki narod postigne i razvije pomorsku snagu, bez koje i najpovoljniji primorski položaj nema nikakvog značenja. Postoji na kugli zemaljskoj mnogo vrlo brojnih naroda, pa čak i potpuno nezavisnih, a u životu njihovom more ne igra gotovo nikakve uloge. To su primorski, a ne pomorski narodi. S druge pak strane ima brojno neznatnih naroda sa malim i oskudnim teritorijem, a koji su svoju pomorsku svijest razvili do tolikog stepena da se u mirnoj utakmici za ekonomsko gospodstvo nad morima uspješno takmiče i sa najvećim svjetskim imperijama. Spomenuću samo, a to nije jedini primjer, potomke legendarnih Vikinga, odvažne Norvežane. Njihov narod i zemlja, po broju i plodnosti površine, gotovo isčezavaju u svjetskoj statistici. Ali trgovačka mornarica toga sitnog naprednog naroda predstavlja gotovo $\frac{1}{3}$ čitave trgovačke flote same moćne Velike Britanije. Kada se pak uzmu u obzir jedino najmodernije i najunosnije brodske jedinice, t. j. motorni brodovi i tankovi za prevoz tekućih goriva, onda je taj razmjor još i daleko povoljniji za malu Norvešku. Što taj ogromni pomorski razvoj znači u prvom redu u ekonomskom, a onda u kulturnom i socijalnom pogledu, previše je očito, pa i ne treba da se na tome zaustavljamo.

Ne ulazeći pri ovom kratkom razlaganju u pitanja razmatranja, jer za to nema ni vremena ni prave potrebe, spomenuću odmah da je bez ikakove sumnje glavni faktor pomorskog razvoja svakog naroda u prvom redu *ljudski*: to je pomorska svijest i prirodjena sposobnost savladavanja svakodnevnih i uvijek novih teškoća, koje sobom donosi život na moru. Politička moć, sama činjenica fizičkog gospodstva nad nekom obalom, mogu da pod izvjesnim prilikama dovedu do pojava, koje se mogu zamijeniti za pomorsku snagu. Ali te su pojave ipak

samo prividne i svakako privremene, jer i trgovačku pomorsku zastavu, a o njoj je ovdje isključivo riječ, mogu da stalno i čvrsto drže u rukama jedino sinovi naroda koji na moru i sa morem živi. Prije svjetskog rata imala je habzburška monarhija jaku, dobro organizovanu i u svijetu svagdje poštovanu trgovačku mornaricu. Njezina je zastava bila složena polovinom od austrijskih, a drugom polovinom od mađarskih boja. Habzburška je monarhija utonula u viru prvoga svjetskog rata, ali —

Dr Jozo Poduje, bivši pretsjednik zagrebačkog kluba

makar kako to čudnovato zvučilo — s njome nije propala i njezina trgovačka mornarica. Iščezla je sa našeg Jadrana i sa svjetskih mora samo i jedino zastava, koja nikada nije ni bila stvarna ni istinita. Sama mornarica Austro-Ugarske bila je u stvari uvijek slavenska, pretežno hrvatska, a dijelom talijanska, i njezina razdioba na osnovu poznatog pakta Trumbić-Bertolini pretstavlja jednu od najpravednijih i najprirodnijih istorijskih reparacija. Ima i danas na moru zastava nekih kontinentalnih država koje su priznate i ravnopravne sa svakom pomorskom

zastavom. Žito se za vrijeme ovog rata prevaža iz Južne Amerike u Švicarsku preko Genove u brodovima, koji viju švicarsku zastavu. Ali bez obzira, da li su oni kupljeni ili samo iznajmljeni od Grka, ne može se ni sada, niti će se vjerovatno ikada moći govoriti o švicarskom pomorstvu.

Osim za vrijeme prvih i već vrlo dalekih vijekova poslije dolaska našeg naroda u svoju istorijsku postojbinu, mi nismo nikada do naših dana bili potpuni gospodari na svojoj obali. Ali isto tako nije nitko i nikada zagospodovao našim morem osim preko nas i radi nas. Na njemu mi nismo bili robovi galijaši, nego, makar i pod tuđim znakom, pravi moreplovci, mornari, kapetani, a dijelom i spretni brodovlasnici. Stoga je samo znak našega pomorskog suvereniteta star tek nešto preko 20 godina, ali su pomorsko zvanje i tradicija Hrvata ravni onima gotovo svakog drugog pomorskog naroda. To je naš najdragocjeniji prinos jugoslovenskoj državnoj zajednici, a ne samo njezina morska obala. Obala bi bez toga vjekovnog zvanja, a ono je jednako i kod naše braće Srba na južnom Primorju i naročito u srpskom dijelu Boke, bila samo mrtvi kapital ili, još gore, opasan mamac za nove zavojevače i nove eksploatacije.

Jugoslavija je pomorska država, i u prvom redu su Hrvati pomorski narod, ali to još ni izdaleka ne znači da smo mi i približno iskoristili mogućnosti, koje nam daju jedinstveno položena morska obala i svakako daleko natprosječne pomorske sposobnosti našeg primorskog svijeta. Protivno onomu što se kod nas dosta često čuje i čita, mi nismo velika, a niti srednja pomorska zemlja u stvarnom značenju te riječi. Naše brodove i moreplovce poznaju sve i najudaljenije luke svijeta, ali sveukupna naša trgovačka tonaža od po prilici 360.000 btto. tona dosiže jedva 0.5% svjetskog broskog prostora. Ako ove brojke isporedimo sa stanjem kod naših najbližih susjeda, ne samo Talijana, koji imaju trgovačku mornaricu približno deset puta jaču nego što je naša, a usto je ona u stalnom i naglom porastu, nego i kod mnogo manjih Grka, koji ipak imaju gotovo 5 puta veću, a osim toga još i savremeniju trgovačku flotu od naše, onda možemo istom sebi pretstaviti, koliko je skroman naš stvarni udio u svjetskom pomorskom prometu.

Nije ovdje mjesto da razmatramo, zašto je tomu tako. Utješna je međjutim činjenica da tome ne mora u v i j e k biti tako, te da svi uvjeti za mnogo povoljniji razvoj u budućnosti ovise jedino od nas samih. Od naše zrelosti i volje, koja mora prožeti čitavu zemlju, a ne samo jedan uski primorski pojas, da neprocjenjivo blago, koje predstavljaju slobodan pristup na more i visoka pomorska vještina, ne ostane i dalje poluzakopano.

I ovako čedna trgovačka mornarica vrši u našem privrednom i socijalnom životu vrlo važnu funkciju. Na 183 naša parobroda duge, velike i male obalne plovidbe, zaposleno je preko 4.000 pomoraca, i to uz vrlo povoljne radne uslove. Ako se pretpostavi da je radi izmjena brodskih posada potreban još barem toliki broj stručnih pomoraca, mora se zaključiti da je pomorstvo za

naše primorsko pučanstva i danas od životne važnosti. Brodovi duge plovidbe, kojih ima 77, a i oni velike obalne plovidbe — područje im se uglavnom pokriva sa basenom Sredozemnog mora — njih 14 na broju, vrše pretežno slobodnu plovidbu. Oni prevažaju pune terete između raznih svjetskih luka po prevoznim stazama, koje se utvrđuju na pomorskoj burzi u Londonu, a naplaćuju se gotovo isključivo u devizama: engl. funtama i sada sve više i u dolarima. Prekomorska se plovidba može dobro isporediti sa velikom industrijom, koja radi u inostranstvu, a ipak je domaća, te iz svoje zemlje apsolutno ništa ne iznosi, nego u nju vraća vrlo znatne iznose najzdravije valute.

Velika linijska plovidba, t. j. ona, koja po stalnom voznom redu veže najvažnije strane sa domaćim lukama, kod nas je, nažalost, vrlo slabo razvijena. Osim malog broja pruga, koje u vremenski dosta dalekim razmacima vežu naš Jadran sa zemljama zapadnog Mediterana, i jedamput mjesečno idu do Engleske, te jedne pruge oko balkanskog poluostrva, koja nije uvedena iz prometno-ekonomskih razloga, a vrši se jednim jedinim brodom, mi linijske plovidbe gotovo izvan Jadrana i nemamo. Ovo je stanje u uskoj vezi sa činjenicom da je razvoj našeg pomorstva bio dosada prepušten gotovo isključivo privatnoj inicijativi uz vrlo malo učešće države. Ona nije odmagala, ali nije ni izdaleka u potrebnoj mjeri pomagala ili čak vodila. Ovo je najslabija tačka naše pomorske situacije, i o njoj, s obzirom na budućnost, treba čim prije ozbiljno povesti računa.

U maloj obalnoj plovidbi, koja vrši redovnu službu duž naše obale i između otoka, zaposlene su 92 jedinice. Od toga 52 jedinice sa 21.676 tona pripadaju Jadranskoj Plovidbi, 13 sa 6.801 tona Dubrovačkoj Plovidbi, a 15 sa 1.665 tona Zetskoj Plovidbi. U toj pomorskoj grani ne samo što smo uzdržali stanje naslijedjeno od bivše Austro-Ugarske Monarhije, nego smo ga i razmjerno znatno unapredili. Zato se naša obalna plovidba i u pogledu tipova brodova na najvećem dijelu inače gustih pruga i službe na tim brodovima može povoljno isporediti sa sličnim organizacijama i u najnaprednijim stranim zemljama. I to je sve postignuto sa relativno vrlo skromnom državnom pomoću, koja se pogrešno naziva subvencijom, jer zapravo pretstavlja samo naknadu za pozitivne usluge učinjene državi u inače, kraj postojećeg prometa i tarifa, sasvim pasivnom saobraćaju. Na maloj obalnoj plovidbi zaposleno je oko $\frac{1}{3}$ svih naših pomoraca. Za mjesta našeg primorja i otoka bijeli su brodovi obalne plovidbe isto što i željeznica za suhozemne krajeve. Bez njih se ne bi, osim toga, dao ni zamisliti naš turizam, kojemu je osnovica pretežno na Jadranskoj obali. Mala je obalna plovidba konačno stalna osnovna škola i rasadnik za naše pomorce, koji još više nego i svaka druga struka trebaju da stalno budu u dodiru sa elementom, kojemu su posvetili život. I mala obalna plovidba ima svoje velike probleme. Oni su časomično bačeni u pozadinu poradi ratnog stanja u Evropi i zbog toga znatno ograničenog prometa i na našim obalama. Nema međjutim sumnje da će

ново uredjenje naše države, koje u svakom pravcu znači zdravu prekretnicu i jačanje državne snage, mnogo olakšati pravilno riješenje i tog za životne interese našeg Primorja, a i cijele zemlje vrlo važnog pitanja.

U ovim kratkim i dosta pretrganim potezima nastojao sam u ograničenom vremenu dati kratak prikaz stanja našeg pomorstva. Hotimice sam se zaustavio više na našim nedostacima, nego na svjetlijim stranama ove slike. Nisam čak ni spomenuo ni Krešimirove bojne galije, ni slavnu dubrovačku prošlost, ni hrvatske moreplovce u sjajnim španjolskim armadama, ni bokeljske instruktore u mornarici Petra Velikoga. Jer pomorstvo nesmiye da bude prošlost ni romantika, nego zdrav, trijezan i uvijek živ instinkt, koji narode osposobljuje za slobodnu utakmicu na najvećoj i najbogatijoj svjetskoj areni, koju pretstavlja more.

Naše je sudjelovanje u toj utakmici čedno, mnogo čednije nego što bi moglo da bude, ali ono nikad nije prestalo i uvijek je bilo časno. Da rezultat bude veći i sve blagotvorniji za čitavu zajednicu, treba samo jedno: da pomorstvo prestane biti stvar više ili manje pionirske inicijative nekolicine pojedinaca, združene sa duboko uvriježenim, gotovo atavističkim sposobnostima razmjerno malog dijela našeg pučanstva. Za tim najosnovnijim i rijetkim elementima svakog pomorskog napretka treba da stane odlučna volja i promišljeno upravljena svijest čitavog naroda i njegove državne uprave. Samo tako možemo dolično odgovoriti pozivu istorije, koja nas je postavila na jednu od najljepših, i ujedno za razvitak pomorstva najpovoljnijih obala svijeta.

Ovo predavanje pozdravljeno je naročito toplo i sa velikim odobravanjem.

Prelazeći na daljnje tačke dnevnog reda: RJEŠAVANJE O PREDLOZIMA KONFERENCIJE DELEGATA KLUBOVA, izvještava rotar brat dr. Aleksandar Šmit R. K. Zagreb, plenumu zagrebačke konferencije Izvršnog odbora i delegata klubova. — Konferencija prihvaća iznesene predloge jednoglasno. Uz veliki pljesak i jednodušno odobravanje primljena je kandidatura rotara dra. Viktora Ružića za guvernera našeg 77 distrikta za narednu rotarsku godinu. — Poslije iskrenih ovacija guvernerskom kandidatu, rotar brat Krešimir Brovet čita telegrafske i pismene pozdrave koji su stigli iz mnogobrojnih rotarskih središta. — Brzobjavne pozdrave poslali su:

Vanjski klubovi: Rotary klub Goma Orehoviča, R. K. Burgas, R. K. Ruščuk, R. K. Brčko, Beograd i Niš.

Domaći klubovi: Rotari Klub Brčko, Beograd i Niš.

Pismene pozdrave poslali su:

1. Komesar za Grčku Rotar *Agapitos*. — 2. Belgijski 61 distrikt, tajnik *P. Leclerque*. — 3. Guverner 47 francuskog distrikta *Luis Renard*. — 4. Centrala Rotary International Britain

Ireland. Generalni tajnik F. C. *Hickson*. — 5. Bivši pretsjednik Rotary International Velike Britanije i Irske Edwin *Robinson*. — 6. Evropski sekretarijat, sekretar dr. Lester B. *Struthers*. — 7. Guverner 83. distrikta (Egipat-Palestina-Libanon) Francis *Kettaneh*. 8. Traugott *Brugisser*, guverner 54 švicarskog distrikta. — 9. Esteban *Ivovitch*, Beograd.

Past-guverneri: Stevan K. Pavlović, Beograd, Dr. Viljem Krajči, Ljubljana, Dr. Vladimir Belajčić, Novi Sad.

U 12.30 sati brat guverner zaključuje prvu plenarnu sjednicu distrikne konferencije ovim riječima:

Draga braćo,

time je iscrpljen dnevni red prijepodnevnog sastanka naše konferencije. Nastavak je poslije podne u 3 sata i molim Vas da u što većem broju dodjete, kako biste slušali vrlo interesantna predavanja prominentne naše braće o postavljenoj temi: Kako utiče rotarstvo na poboljšanje narodne privrede, na razvijanje omladine i na čuvanje narodnog zdravlja?

Zaključujem ovaj sastanak.

U 13 sati priredjen je zajednički ručak u Hotelu Esplanade.

Usprkos lošem vremenu vladalo je najljepše i najprijateljskije raspoloženje medju svim prisutnima.

C) *Nastavak plenarne sjednice u vel. dvorani Radničke komore*

Uz mnogobrojno učešće rotara tačno u 15 sati pod pretsjedanjem brata guvernera ing. Radovana Alaupovića započela je poslijepodnevna sjednica distriktne konferencije. — Guverner ing. Radovan Alaupović otvorio je sastanak ovim riječima:

Draga braćo,

dosada je bio običaj da smo na distriktnim konferencijama raspravljali pitanja koja su u natješnjoj vezi sa naša četiri osnovna principa rotarskoga služenja, i to u odborima. Kako su ta naša unutarnja pitanja toliko puta i u pojedinim klubovima i u našem listu »Jug. Rotar« najsavjesnije raspravljana, i kako su bez ikakove sumnje svi naši članovi rotari upućeni u sve osnove i ciljeve rotarskoga pokreta, a kako se danas otvaraju i iskrsavaju teška pitanja i problemi, pogotovo naše Kraljevine, smatrao sam potrebnim da se rasprave barem ona najteža i goruća pitanja općenite naravi, koja obuhvataju neke od najvažnijih grana našega narodnoga i privrednog života, ukratko: Kako utiče rotarstvo na poboljšanje narodne privrede, na razvijanje omladine i na čuvanje narodnog zdravlja.

Prelazeći na ta pitanja dajem riječ rotaru dru Voji Besaroviću o temi: *Značaj primjene rotarskih načela u trgovini i obrtu.*

Rotar dr Vojislav Besarović čita svoje predavanje:

Tvorac našeg rotarskog pokreta, brat Paul Haris, osnivajući u Čikagu prije 35 godina skromni kružok svojih jednomišljenika,

stavio im je u dužnost, da njeguju kult morala u profesiji. Već iza nekoliko godina preko stotinu hiljada rotara cijelog svijeta smatrali su jednim od svojih glavnih ciljeva da podignu etički standard svoga zanimanja. To je ideal kome danas streme preko 220.000 rotara, pripadnika sviju profesija, duboko uvjereni, da će takvim shvatanjem svoje profesije najbolje vršiti svoju rotarsku dužnost. Primjena rotarskih načela je od velikog značaja kod svake profesije, a naročito dolazi do izražaja kod pripadnika trgovačkog i obrtničkog reda. Često se u međunarodnim ekonomskim forumima pretstavnici trgovačkog reda nazivaju nosiocima napretka i mira. Sigurno je i suviše eufemistički, ako se taj naziv daje svima pripadnicima toga reda, ali se s punim pravom može reći, da taj naziv potpuno zaslužuju oni pretstavnici toga reda, koji su rotari — no ne samo rotari na riječi, nego i na djelu. Oni su sigurno nosioci napretka, jer su — kao što lijepo reče naš nezaboravljeni guverner pok. dr. Edo Marković prilikom prve konferencije rotara u Sarajevu, održane 17 X 1931 — *izvršili inverziju brutalnog uvjerenja gomile »služim da zaslužim«* u plemenito *»zaslužujem jer služim«*. Oni svom pozivu daju viši smisao, jer u svom pozivu ne gledaju samo vrelo zarade, nego smatraju svojom zadaćom da služe bližnjem, a ukoliko im služenje bude veće, njihova će materijalna nagrada biti tim veća.

Na koji će način rotarska načela doći do primjene u trgovini i obrtu? Naš prvi rotarski cilj, širenje drugarstva, ima upravo među pretstavnici ovog reda svoje naročito značenje. Dok u kulturno zaostaloj sredini članovi jedne privredne profesije u članovima iste profesije gledaju ne samo konkurente, nego, šta više, kad i kada i lične neprijatelje, dotle se u naprednom privrednom svijetu oni smatraju ne samo poslovnim prijateljima, nego i saradnicima na unapredjenju toga privrednog reda. Dok je u zaostaloj privrednoj sredini bila često pojava da jedan od drugog premamljuje ne samo mušterije nego i njegove pomoćnike, dotle u privredno naprednom svijetu medju privrednicima istog reda postoji najintimnija iskrena saradnja, prožeta željom služenja zajedničkim interesima. Ovo je gledanje naročito kultivirano kod onih privrednika, koji su rotari. Oni čine poslovne usluge svojim poslovnim drugovima, duboko uvjereni, da će i oni njima vratiti ljubav za ljubav, što će biti i jednima i drugima od materijalne koristi. Širenje drugarstva i medjusobnog povjerenja medju privrednicima istog privrednog reda dovodi do budjenja i učvršćivanja staleške svijesti, što nije samo u interesu pojedinaca, nego i u interesu samog staleža. Osnovni elemenat našeg rotarskog rada: kult drugarstva i bratske ljubavi kao pokretač svih plemenitih akcija, igra dakle i u poslovanju naše braće pripadnika trgovačkog i obrtničkog reda neobično važnu ulogu. No medju pretstavnici ovog reda dolazi naš osnovni rotarski cilj: služba bližnjem — do naročito vidnog izražaja. Služiti želji svojih mušterija, zadovoljavati ne samo njihov ukus, nego ih zadovoljavati podjedno i kvalitativnom robom i primjerenom cijenom, to je životno pravilo koga se drži svaki pravi rotar-privrednik. Takav

njegov postupak, koji je svakako u interesu mušterija, u isto doba je i u njegovom vlastitom interesu, jer, zadovoljivši potrebu svoga bližnjega, on najbolje služi sebi samom. Njegova zarada će biti tim veća, čim su mu mušterije zadovoljnije. Time će postići sve veći promet što će se nesumnjivo odraziti u finansijskom efektu njegova rada. Medjutim primjena rotarskih načela doći će naročito i snažno do izražaja u njegovom odnosu prema njegovim namještenicima. Uvijek rukovodjen principom služenja, rotar, predstavnik privrednog reda, u svojim namještenicima gleda *najiskrenije saradnike* i najstoji da im položaj bude što povoljniji, uvjeren da će oni samo onda raditi s punom voljom, kada budu i sami i u materijalnom pogledu zainteresovani na uspjehu svoga gospodara. Oni će tada od sveg srca pomagati svoga poslodavca u svim njegovim nastojanjima, i omogućiti mu što veću zaradu, a podjedno će, služivši njegovim interesima, služiti i sami sebi. Dok oni koji u svojim mušterijama gledaju samo objekat časovitog iskorišćavanja, a u svojim namještenicima samo svoje potčinjene, koji treba da im služe do krajnjih granica, mogu govoriti samo o časovitim i sporadičnim uspjesima, dotle će uspjeh onog privrednika koji je prožet rotarskim načelima služenja i prema svojim drugovima članovima iste struke i prema svojim mušterijama i svojim namještenicima, biti stalan i trajan. On će osjećati radost u svom radu, koji će ga potpuno zadovoljiti u moralnom pogledu, a podjedno će mu donijeti i materijalnu korist. Pored toga od tog visokog etičkog shvatanja osnovnih načela poslovanja imaće koristi i cijela zajednica, jer će se ljudi, prožeti takvim gledanjem, posvetiti sa mnogo smisla i volje nacionalnim i kulturnim potrebama svoje sredine. Nije to puki slučaj da su upravo oni privrednici, koji su u svom poslovanju bili prožeti onim maksimama, koje su usvojene u rotarstvu, a koje su oni ispovijedali i prije nego što su formalno pripadali rotarskoj organizaciji, uvijek bili korisni članovi zajednice. Oni su to naročito danas, kada se kao rotari još više usavršavaju u tom gledanju na svijet i kad kao najdostojniji predstavnici svoje struke to svoje gledanje prenose i na svoje poslovne drugove. Ti se predstavnici privrednog reda s pravom smatraju nosiocima napretka, jer teže da se u svojoj struci što više usavrše i na taj način osposobe da mogu udovoljiti sve većim i većim zahtjevima koji se na njih stavljaju, i jer svojim razvijenim socijalnim smislom vrše humanu dužnost prema svojim potčinjenim, kao i prema svima ostalim socijalno slabim.

Oni vrše i vrlo važnu socijalnu misiju, jer vaspitavaju svoje mladje saradnike da se spremaju, da se u svom budućem samostalnom privrednom životu rukovode visokim načelima služenja. To je naročito važno u današnje doba moralne depresije, u doba poratne društvene pometenosti, kada je naše društvo obuzelo potpuno pogrješno naziranje, da od zajednice tražimo sve, mjesto da budemo svijesni, da mi nismo sami sebi cilj, nego da nam je zadaća, *da kao dobri članovi zajednice moramo da služimo dobru zajednice*. Pravi rotari će svojim nesebičnim načinom poslovanja služiti mladjim generacijama kao primjer, kako se služe-

njem bližnjemu najbolje služi i sebi samom. A da li se predstavnici privrednog reda zbilja mogu smatrati nosiocima mira? To se sigurno s punim pravom može reći za rotare, svijesne našeg visokog cilja, da negujemo međusobno sporazumijevanje i da, stvarajući svjetske zajednice poslovnih ljudi, koji su ujedinjeni idejom uzajamnog kulta služenja, služimo svjetskom miru. Svi realni i stručno obrazovani privrednici su pristaše što slobodnije izmjene dobara. Svi su oni uvjereni u neophodnost međunarodne privredne saradnje. Svi oni uvidjaju neminovnu potrebu uzajamnog rada na uklanjanju svih teškoća koje se pojavljuju u međunarodnom poslovnom životu. To naročito vrijedi za braću rotare, koji su svijesni da će, radeći na tome da se međunarodna saradnja među privrednicima, što više aktivira, doprinijeti međusobnom poznavanju pojedinaca i prilika u njihovim krajevima. Oni će tim svojim radom doprinijeti razumijevanju i pravilnom shvatanju potreba i legitimnih zahtjeva svoje inostrane braće, što vodi uklanjanju međunarodnog nepovjerenja, čime se opet najiskrenije služi najvišem idealu: miru čovječanstva. Nije to puki slučaj da u međunarodnim ekonomskim forumima vidnu ulogu igraju rotari. Sjećam se kongresa Međunarodne trgovačke komore, održanog u Beču u junu 1933. Na sastanku rotarskog kluba u Beču, koji je tim povodom održan, našli su se na okupu najeminentniji predstavnici velikog dijela zemalja učesnika na tom kongresu. Bez pretjerivanja se može reći, da su upravo rotari na tom kongresu igrali veoma vidnu ulogu. Pa i u najskorije doba, kada su kod nas osnivane Jugoslavensko-bugarska i Jugoslavensko-rumunska komora, među protagonistima tih organizacija vidimo istaknute rotare, prožete najiskrenijom željom, da putem tih organizacija služe proširenju i produbljivanju ne samo privrednih, nego i općenito kulturnih međusobnih odnosa. Zato mislim, da s pravom možemo u rotarima privrednicima gledati nosioce napretka i mira i da možemo mirne duše reći, da primjena rotarskih načela u trgovini i obrtu blagotvorno djeluje ne samo na rotare kao najizrazitije predstavnike svoje struke, nego preko njih i na sve pripadnike tih struka, a time podjedno i na svu narodnu privredu. Eto to je značaj primjene rotarskih načela u trgovini i obrtu.

Iza odličnog predavanja dra Voje Besarovića, koji je popraćen pljeskom i odobravanjem, brat guverner saopćuje da je slijedeći predavač po redu brat Vlada Teokarević spriječen bolešću svoje gospodje majke, da prisustvuje distriktnoj konferenciji, te daje riječ bratu dru Miljenku Markoviću koji čita svoje predavanje: **PRAVA FUNKCIJA KAPITALA I KREDITA U NARODNOJ PRIVREDI.**

U nizu referata pod devizom, koju je odabrao brat guverner Alaupović: »Kako utiče rotarstvo na poboljšanje narodne privrede«, i referat o pravoj funkciji kapitala i kredita polazi sa gledišta rotarskog, a ne čisto ekonomskog, koja su različita, no ne moraju, a i ne trebaju doći u koliziju. Ovaj temat je vrlo složen zadirući u područje etike i ekonomije, pa je upravo to prava domena rotara-privrednika. Nije svrha ovom referatu, da iznese

ekonomsku teoriju o kapitalu i kreditu, već on želi na osnovu prosječnog poznavanja i shvatanja ekonomskih pojmova i pojava, koje uglavnom pogadja jezgru stvari, iznijeti rotarsko gledište na jedan od najvažnijih problema i činilaca ekonomskog života, na kapital i kredit. Već je u početku naglašeno, da ovo pitanje zadire u etiku, a potom i u rotarstvo kao praktičnu, pozitivnu etiku, a to sve u vidu rotarske devize: »He profits most, who serves best«. Tko se želi pobliže pozabaviti pitanjem odnosa etike i ekonomije treba da upozna odličnu kratku studiju člana zagrebačkog Rotary-kluba, univerzitetskog profesora dra Valdemara Lunačeka, koju je publikovao u mjesečniku Pravničkog društva u Zagrebu pod naslovom: »Elementi etike u ekonomiji i ekonomskim naukama«.

Ako gledamo povijest ekonomskih i društvenih nauka u kojima se vjerno odražuje i sam razvitak društveni i ekonomski naroda i države, vidjet ćemo, da se uvijek radi o borbi između dva naziranja, materijalističkoga i etičkoga, u kojoj je čas prevladavalo jedno, čas drugo naziranje, koja su se naziranja međutim često mirila u životnom kompromisu, no više puta u historiji dovela u svojoj ekstremnoj zaoštrenosti i do velikih perturbacija i revolucija, političkih, socijalnih i ekonomskih. Početak te borbe pada u XVII vijek, istovremeno s novim ekonomskim pokretom i sistemom poznatim pod imenom merkantilizma. Nije ovdje mjesto i vrijeme, da se iznesu glavne značajne crte najpoznatijih ekonomskih sistema kao što su merkantilizam, liberalizam, solidarizam, kooperativizam, socijalizam, komunizam i anarhizam, no bitno je u razmatranju svih tih sistema uočiti dvije glavne pokretne sile, od kojih je jedna etički duh, a druga materija. Jedna vidi u čovjeku sredstvo i objekt ekonomskog rada i sticanja, a druga smatra čovjeka subjektom i gleda u njemu i u njegovu radu najviše vrijednosti ljudske zajednice. U nešto drugom vidu taj antagonizam dolazi do izražaja u borbi između rada i kapitala, koja je rodila sindikalni pokret kao protutežu kapitalu i kapitalizmu. Toj borbi, a i sve većem etičkom shvaćanju i osjećanju za socijalnom pravdom ima se pripisati, da je socijalno-etički element u svim različitim društvenim i ekonomskim sistemima danas toliko ojačao, da se ne može više govoriti o t. zv. eksploataciji kapitala i o ekscesima ekonomskog materijalizma i kapitalizma.

Tome uspjehu mnogo je doprinijela i država kao važan faktor regulisanja socijalnih i ekonomskih odnosa. U svojoj brizi za prevednijom raspodjelom i upotrebom dobara kao i za zbrinjavanjem socijalno slabijih ona je donijela cijeli niz zakonskih i administrativnih mjera s jedne strane, a s druge strane zahvatila sama u mnoga područja ekonomskog života kao poduzetnik u granama proizvodnje, trgovine, prometa i novčarstva. Intervencija države i državnih privrednih i novčanih ustanova, zaštita ulagača, zakoni o bankama, maksimiranje kamatne stope, obavezna upotreba jednog dijela kapitala za opće, socijalne svrhe, progresivno oporezovanje kapitala, a u slučaju velike potrebe i oduzi-

manje jednog dijela kapitala — sve su mjere i korektivi devize: »laissez faire« i na području kapitala.

Već smo gore spomenuli, da osim državne prinudne intervencije postoje i drugi korektivi neobuzdanog privrednog izrabljivanja. Jedni imaju karakter samopomoći interesenata, kao što je to slučaj sindikalnih i potrošačkih organizacija, dok su drugi etičke naravi. Među ove spada i rotarstvo. Ono se pojavljuje početkom ovog stoljeća kao novi pokret, ne sa nekim etičkim ili filozofskim sistemom, nego s novim metodama rada, nastojeći u djelu i praksi provesti praktičnu rotarsku etiku na osnovi poznatih ciljeva rotarstva. Rotarstvo je nastalo kao reakcija na nehumane i egoističke pojave i postupke u privredi, što služi na čast zemlji, gdje je ono nastalo. Rotarstvo ne negira ekonomske zakone i aksiome niti ih pobija rušeći ekonomski poredak na osnovi ekonomskog liberalizma i privatnog kapitalizma, već ono uskladjuje privredni rad sa postulatima etike i socijalne pravde. Ono ustaje odlučno protiv svih ekscesa kapitala i kapitalizma, a jednako pobija neke fantazije i teorije o »idealnoj« državi, u kojoj će svi biti jednaki i sretni. Rotarstvo drži između tih suprotnih polova i ekstremnih tendencija ravnotežu, idući zlatnom sredinom, priznavajući s jedne strane kapitalu i kreditu odlučnu ekonomsku funkciju i važnost u narodnoj privredi, a podupirući s druge strane sva nastojanja, koja idu za boljom i socijalnom upotrebom kapitala i kredita.

Rotar, koji radi s kapitalom, zna i osjeća bolje nego se to može teoretski i naučno formulirati, gdje se sastaju ekonomske i etične mogućnosti. Pri tome se rotar vodi idejom služenja, a rotarska deviza, da najviše koristi, tko najbolje služi, izgleda kao da je specijalno postavljena za privredno djelovanje rotara. Rotar služi zajednici, no on u njoj ne vidi moloha, koji guta ono, što je u društvenom, kulturnom i ekonomskom životu individualna sfera svakog pojedinca, već u zajednici vidi sklad između individualnih i socijalnih stremljenja i interesa. Gdje se predje ta mjera, šteti ili privreda ili socijalna i etička misao, a često i jedno i drugo.

Dužnost je rotara, koji su vlasnici kapitala ili upravljaju tuđim kapitalom, da trajno imaju na umu, da kapital ruši onaj, koji se njime bezobzirno služi, negledajući na ekonomsku i socijalnu pravdu, a da se kapital kao i cijeli kapitalistički poredak može održati samo tako, da se ekonomske i društvene opreke što više izgledaju dobrom ekonomskom i socijalnom politikom te ličnim radom i nastojanjem svakog pojedinca, no u svakom slučaju svakog rotara.

U skladu sa gornjim referatom donesena je na VIII distriktnoj konferenciji u Zagrebu ova rezolucija:

»Rotarska deviza »He profits most, who serves best«, primijenjena na narodnu privredu, znači: samo onda je privredni rad i rezultat toga rada od trajne vrijednosti, ako se ne povodi samo privatno-tečevnom, nego i socijalno-ekonomskom svrhom, vodeći računa ne samo o kapitalu kao važnom faktoru privrede, nego i

o radu odnosno njegovom nosiocu, čovjeku, kao najvišoj vrijednosti u svakom kulturnom i moralnom napretku.«

Ovo odlično predavanje primljeno je sa velikim pljeskom te je u diskusiji rotar brat prof. Valdemar Lunaček R. K. Zagreb, iznio nekoliko svojih misli.

Slijedi predavanje Rotara pastguvernera dra Viljema Krejči, koji, nažalost, isto tako nije mogao prisustvovati konferenciji, a koje je predavanje pročitao član ljubljanskog kluba brat dr. Božidar Lavrič:

NE KOLEKTIVNA TEMVEČ INDIVIDUALNA NAJ BO VZGOJA NAŠE DECE

Kjer odpreš rotarsko literaturo ali poslušáš rotarska predavanja, povsod najdeš na vse načine obdelano in razpredeno misel, kako bi ustvarili »človeka dobre volje« in kako bi vsaj bodočim generacijam pripravili boljšo in življenja ter človeškega dostojanstva vrednejšo bodočnost. Prišli smo do spoznanja, da se je sedanja »krona stvarstva« preveč oddaljila od poti, ki ji je usojena in da vedno manj vpošteva ideale, kakršne so izoblikovali misleci vseh časov, narodov in veroizpovedi za bitje, ki naj bo vredno in sposobno, da predstavlja človeški rod. Zaradi neprestanih iznajdb prehiteva današnji človek čas, ki mu je za življenje odmerjen. Pri vedno tesnejšem sožitju mu postaja prostor preozek in potrebna harmonija med realistično in humanistično umsko proizvodnjo je prišla iz ravnovesja.

Če rotarstvu že ne bo uspelo izboljšati in uravnovesiti človeka, ki danes stoji sredi življenja, mora vsaj skrbeti za bodočo generacijo in vprav zato naj posveti posebno pozornost vzgoji mladine, da bo čim boljše pripravljena, ko bo morala zavzeti naša mesta, kadar se bomo umaknili. Olajšati hočemo svojim naslednikom življensko pot, ki nam je od dne do dne bolj tesna, bolj težavna in bolj neizglajena. Obraniti jih hočemo trdih preizkušenj, ki smo jih sami morali prestati, preden smo prišli do pravega spoznanja. Dati jim hočemo za doto že izgotovljena in primerno pripravljena ona moralna in materijalna sredstva, za katerih spoznanje in pribavo je moral človeški rod v teku stoletij žrtvovati toliko truda in razočaranj.

Pri vsih kulturnih narodih opazujemo, kako posvečajo ne samo pri splošni vzgoji, temveč tudi pri delovanju v narodnih, kulturnih, športskih, karitativnih in celo političkih organizacijah vprav mladini vedno večjo pozornost, kako jo skušajo že zgodaj pritegniti k sodelovanju v svojih skupnostih in kako hočejo usmeriti njeno vzgojo v svojem lastnem duhu. Zato bi mi rotarji ostali med seboj kakor starci, ki bomo odšli, ne da bi zapustili za seboj potomce in za njihov obstoj potrebno zapuščino, če bi na to pristali, da nam naša mladina hodi pota, ki niso v skladu z našo voljo in da se pusti pritegniti od vseh mogočih drugih organizacij, katerih delovanje nemara niti ni v skladu z našimi načeli. Ne samo da ohranimo v naraščaju, ki si ga moramo vzgojiti, svojo

ideologijo, temveč tudi zato, da v širokih plasteh naroda izvršimo svojo misijo, moramo posvetiti vso svojo pozornost, svojo brigo in svojo ljubezen vzgoji mladine. Svoje prizadevanje pa moramo v tem pogledu zastaviti ne samo na torišču klubskega delovanja, temveč moramo svoje ideje zanesti v praktično življenje, vplivati moramo na vzgojo mladine sploh, pa tudi na propagando naše ideje in na razmah naše organizacije ne smemo pri tem pozabiti.

Spričo današnjih časov in velikih nasprotij med načini urejanja skupnosti pa je za nas v prvi vrsti važno vprašanje sistema, po katerem naj se mladina vzgaja.

Po izkušnjah zadnjih desetletij delimo vzgojo v individualno in kolektivno.

Prototipa individualne vzgoje nimamo več. Prevelik obseg in preširoka razčlenjenost vzgojnega gradiva, zlasti pa način današnjega življenja ga več ne dopuščata. Nekateri naših staršev so prvotno obliko tega vzgojnega načina v »starih dobrih časih« še poznali. Takrat je bila z brezprimerno privestnostjo, vso skrbnostjo, največjim samozatajevanjem in z Bogu vdano požrtvovalnostjo zvezana materinska ljubezen prva učiteljica otroku, polagajoča mu na srce z vso dobroto, pa vendar z neprestano brižnostjo vse one nauke, ki so ustanovili najtrdnejšo podlago za pravi razvoj miselnosti dobremu a obenem krepkemu človeku. Očetova naloga je poleg drugega bila, da predvsem spozna prirojeni značaj svojega otroka in ga mu po svoji najboljši vesti in prepričanju dopolnjuje in izoblikuje, kakor le lasten oče more na razvoj lastnosti svojega otroka najboljše vplivati. Splošno vzgojo pa je dal, če ga starši sami niso storili, domači učitelj, ki je bil otroku obenem tudi spremljevalec in prijatelj in ne samo tuj ali celo osvražen človek — na nekaj tedenskih učnih ur vezan strah šolskih klopi. Celotna visokošolska vzgoja je bila svojčas mnogo bolj individualna. Študent je takrat svojega profesorja ne samo vseskozi poznal, temveč se je pri njem tudi res učil kakor učenec pri svojem mojstru. V neposrednem občevarju je črpal pri njem vire znanosti, je z njim praktično sodeloval, postal je tudi njegov pomočnik in končno njegov naslednik. Učenje in pouk sta se vršila z veseljem in ljubeznijo in nista — kakor danes žal zvečine — pomenila le nekakšen boj za spričevala. Od učiteljev vseh omenjenih vrst individualne vzgoje ne prehaja na učenca samo tista modrost, ki jo danes hočeta nuditi učitelj in profesor svojemu učencu brez tesnejših in osebnih stikov, temveč vidimo, da je vsak od njih obenem z naukom oddal svojemu učencu ob času njegovega duševnega razvoja in največje sprejemljivosti in lahke dostopnosti tudi en del samega sebe, en del svojega preizkušenega značaja, en del svoje človečnosti in en del svojega znanja in ljubezni za stvar. Pri individualni vzgoji pa ostane otrok tudi v resničnem vsakdanjem življenju in vidi krog sebe, kako se vrši življenje v rodbini, življenje v poklicu in celo življenje v javnosti. Vse vzgajanje je vendar namenjeno le življenju — življenja si pa brez osebnih oblik ne moremo predstavljati. Zato je sočasno influiranje umstvene in srčne omike, zlasti pa človečanske kulture in

praktičnega vsakdanjega življenja z znanstvenim razvojem ustanavljalo jako posrečno sintezo, ki jo občudujemo v velikih možeh preteklosti, pa jo zamanj iščemo v mnogih odločilnih osebnostih današnjega časa, ki so se brez take vzgoje iznenada pojavile in zasledujejo svoje cilje ter vsiljujejo svoje metode brez izbire sredstev, brez ozira na človečanstvo, pa tudi brez vsake srčne omike.

Tipične oblike kolektivne vzgoje opazujemo predvsem in na splošno v tistih državah, ki ne dopuščajo svojim podanikom lastne volje, temveč hočejo, da se ves umstveni in fizični razvoj državljanov vrši ob izključitvi vsakih individualnih smeri po točno določenem sistemu za vsakega enako in vse po enem in istem kopitu, ki ga je zasnovatelj prikrojil, da ima za sebe množico umsko enako usmerjenih in njegovemu vladnemu sistemu brezpogojno poslušnih zanesljivih podanikov. — V manjšem obsegu najdemo kolektivno vzgojo tudi še v velikih industrijskih centrih, kjer morata oče in mati na delo in prevzame zato industrija sama nase vzgojo otrok. Toda ta briga za deco se ne vrši samo iz gole idealne ljubezni do nje, da bi nadomestila, kad starši zaradi svoje zaposlitve svojim otrokom ne morejo dati, temveč najdemo tu v pretežni večini egoistično primes organizatornih ozirov, ker hočejo tu vzgojitelji že iz prvih početkov pri deci ustanoviti kader po določenem in industrijskemu obratu prilagodjenem sistemu vzgojenih delavcev, ki jih naj pri čim hladnokrvnejšem delu na tekočem traku ne moti individualna »navlaka«, kakor so ljubezen, dobrotta, privesnost in obzirnost. — Še eno nič manj odvratno panogo kolektivne vzgoje najdemo pri zanemarjeni in izprijeni deci, nad katero so tudi lastni starši obupali, ali pa ki so sami sebi prepuščeni, a so tudi oblastveni vzgojitelji prišli do zaključka, da jih je moč poboljšati ali pa pred njimi druge zavarovati samo v zaprtih zavodih. Prvo- in drugonavedena kolektivna vzgoja nima svoje lastne svrhe, temveč služi zvečine svrham neke določene idejne ali pa materialne skupnosti. Mislim, da ni pri tem dosti naravnega in človeškega, če si država ali pa industrija lastita pravico odvzeti staršem otroke, čim so za vzgojo dostojni in jih brez ozira na familijo, zlasti pa tudi brez ozira na njihove posebne lastnosti, vzgajata v zavodih po skupnem sistemu. Na koncu take vzgoje nimamo več opravka s sinovi in hčerami in ni več otrok, ki kažejo po značaju ali po umstvenem razvoju nekaj svojskega, temveč imamo pred seboj skupino enako vzgojenih bitij brez individualnega timbra. Taka kolektivna vzgoja je za vzgojiteljevo skupnost zelo koristna, ker najde v svojih gojencih vedno brezpogojno poslušne priznavalce vsiljene ideje, ali pa dobre sestavne dele svoje industrijske naprave, ki se sploh niti ne morejo več oddvojiti od vcepljenega jim sistema, saj kaj drugega kakor to, kar jim je bilo priučeno v točno omejenem okviru in pod točno določenimi cilji, sploh ne poznajo. Te mladine v stremljenju, ki ga od nje želijo in pričakujejo voditelji, ne razdvaja niti ljubezen dostaršev, niti skupnost s katerimkoli sorodstvom, niti ne one špecifične lastnosti, ki vodijo individualno vzgojenega človeka v ne-

ko določeno smer, kakor n. pr. na torišče umetnosti, znanosti, ljubezni do narave, itd. Zato se pri kolektivno vzgojeni deci dogaja, da otroci ovajajo svoje lastne starše zaradi sistema nevšečnih dejanj, da jim smrt najbližjih sorodnikov manj pomeni, kakor kakršnakoli izguba, ki jo utрпи nadrejena skupnost, da uničujejo nenadomestljive proizvode znanosti in umetnosti iz edinega razloga, ker njihovi ustvaritelji niso priznani od sistema. Zato vidimo v območju kolektivizma rapidno propadanje plemenitega delovanja na vseh toriščih humanistične kulture. Ni pa tem za dobrega človeka strašnim pojavom kriv samo sistem, ki ureja miselnost mlademu človeku v njegovi najbolj dostopni dobi razvoja, temveč tudi nekateri drugi nedostatki, ki jih pri kolektivizni vzgoji vsepovsod zasledujemo. Tu mislim v prvi vrsti na dovzetnost mladine za slabe lastnosti in grde razvade od strani vseh tistih, ki se sočasno kolektivno vzgajajo. Ni samo vzgojitelj tisti, ki vpliva na doraščajočo mladino, temveč vpliva nanjo tudi njena okolica. Pri individualni vzgoji tvorijo to okolico mati, oče, bratje, sestre, sorodstvo in služinčad, ki tudi ni bila vedno najslabša vzgojiteljica, tvorijo pa to okolico tudi prijatelji, ki pa so jih svojemu otroku starši sami izbrali ali odobrili, — pri kolektivni vzgoji pa tvori to okolico samo vsa obenem vzgajana mladina brez izbire in neglede na njihove moralne vrline in slabosti. Tako vidimo, da mora pri kolektivni vzgoji moralno slabši profitirati na račun moralno krepkejšega, ki je zaradi svoje okolice dostikrat moralno degradiran. Tu niti ne omenjam tisočerih nevarnosti, ki jim je mladina v prevelikih skupnosti izpostavljena in ki se jih starši vedno tako bojimo, kadar vidimo svojega otroka v družbi mladih prijateljev, ki nam njihove moralne kvalitete niso po volji. Nadaljnjo negativno stran kolektivne vzgoje vidimo tudi v poslovanju učiteljev kolektivnega sistema. Tu ne mislim samo na cilj in način vzgoje, temveč vidim, da učitelj niti pri najboljši volji ne more dati učencu tega, kar otrok rabi in kar more nuditi učitelj pri individualni vzgoji. Kdor ima sam otroke ve, da si nista po značaju niti dva enaka. Eden je dostopen samo za dobro besedo, pri drugem je treba trde roke. Vsak otrok pa ima svoj lasten način gledanja v svet in drugače reagira na pojave, ki se razodevajo krog njega. Pri kolektivni vzgoji je vpoštevanje vseh teh specifičnih faktorjev popolnoma nemogoče in vzgajajo rahločutnega otroka enako kakor trdoglavega, manj nadarjeni mora korakati z istim tempom kakor njegov inteligentni sovrstnik. Nihče se ne briga za posebne lastnosti, ki bi se dale v otroku uspešno izkoristiti za neko njegovo posebno bodočnost. Nihče ne favorizira otrokovih posebnih nagnjenj, ki v enem obetajo bodočega umetnika, znastvenika, trgovca, duhovnika, ljubitelja narave, itd. Ti nedostatki se seveda stopnjujejo še na ta način, da tudi sistem sam zavestno zatira v mladini vse posebnosti, ki niso v skladu z njegovimi nameni. Ni namreč samo vzgoja, ki dela človeka, temveč je človeški značaj sinteza nešteti prirojnih pa tudi priučenih lastnosti, ki se posamič v enem izražajo pestrejšee kakor v drugem. Pri kolektivni vzgoji pa je treba vse nevšečne lastno-

sti, ki niso v skladu s sistemom, zatreti, a se to izvrši zvečine v propast otrokovega značaja. Najhujše, kar pa je to, da se otrok popolnoma odtuji domačemu gnezdu, da mu v najnežnejših letih njegovega razvoja manjka toplota domačega ognjišča, da gre sam življensko pot, ki mu jo ni pokazala ne materinska ljubezen, ne skrbnost očeta, — temveč sistem in še ta ne zaradi otroka in njegove vzgoje, temveč zaradi sebe samega. Kako naj se potem mladina vzgaja v »človeka dobre volje«, kako naj pridobi tiste lastnosti, ki so potrebne za ustanovitev lastnega doma, svoje lastne družine, za vzrejo in vzgojo lastne dece, ko v kolektivizmu ne najde bistvene podlage onega odličnega svojstva, brez katerega ni harmonije v človeškem življenju — — — ljubezni in spoštovanja.

Že ta suha dejstva, ki mi jih niti ni treba izpopolniti z neštetimi drugimi pojavi, kakršne najdemo pri primerjanju individualne in kolektivne vzgoje, nam dokazujejo, da more človek nešega kova priznavati edinole individualno vzgojo kot tisto, ki je vstani, da ustvarja ljudi dobre volje, sposobne in koristne za sožitje na tem svetu.

Obravnaval sem v teh svojih izvajanjih seveda le oba ekstrema individualne in kolektivne vzgoje. Pri pomniti pa moram, da je tudi naša sedanja individualna vzgoja v nekem majhnem delu tudi kolektivna, kolikor namreč naša deca poseča šole, v katerih se naenkrat poučuje prilično veliko število učencev. Toda pri svojih izvajanjih o kolektivni vzgoji sem mislil na tisto deco, ki v najnežnejši dobi zapusti starše in dom in nato v vsem svojem razvoju in delovanju popolnoma oddvojena od domačih in od doma služi le skupnosti. Tudi pri naši običajni šolski izobrazbi se upravičeno podčrtava potreba individualne vzgoje in naj tudi vsak šolski vzgojitelj kolikor le mogoče pazi na posebne lastnosti svojih učencev. Naši šolski vzgoji pa še vedno ni moč očitati sistematičnega kolektivizma, ker je vendar naša šolska vzgoja sama sebi cilj; pri kolektivizmu pa so cilji vzgoje povsem drugi. Razen tega pa tudi preostaja klub naši šolski vzgoji ne samo v družini dosti prilike za srčno naobrazbo, temveč tudi s posebnim poukom dosti možnosti za pospeševanje onih stremljenj, ki jih dosti pestro kaže otrokov značaj. Zato kljub naši skupni šolski izobrazbi ne moremo nikakor trditi, da vzgoja naše mladine ne bi bila individualna.

Smisel za skupnost, ki jo kolektivna vzgoja tako zelo povdarja, je gotovo tudi odlična lastnost, toda ne smemo prezreti, da je prvi začetnik skupnosti familija in da morajo biti prvi »kameradi« otroku njegovi svojci. Sodružništvo nima za sebe toplote domače vzgoje in zato ne pozna dobrote in ljubezni, temveč le sistem in njegove svrhe. Kolektivizem ubija človeka in dela iz njega robota. Pred favoriziranjem takega strašnega in nenaravnega človeškega razvoja pa naj nas svarijo sedanji hudi časi, ki nam v dosti jasnih oblikah razodevajo posledice kolektivne vzgoje.

Iza toplog pljeska dru Viljemu Krejči, ustaje brat dr. Ljudevit Šolc, R. K. Varaždin, koji u kraćem govoru pledira za jedno

srednje rješenje u pogledu odgoja između individualnog i kolektivnog.

Zatim daje riječ brat guverner članu somborskog kluba, predsjedniku dru. Milenku Petroviću i moli ga da pročita svoje predavanje:

BOLNICE KAO NOSIOCI STARANJA O NARODNOM ZDRAVLJU I NJIHOVO FINANSIRANJE

Prilikom naših sastanaka često se povede reč i o našem zdravstvu, o staranju oko narodnoga zdravlja u Jugoslaviji. Ovo biva osobito prilikom raznih anketa o kojima se govori i u javnosti, ili prilikom opasnijih zaraza, epidemija, koje se spomenu i u štampi, pa se svi malo poplašimo i za svoju kožu. Pa zar nema dosta bolnica? Zar narod neće da ide u bolnicu? Zašto ne ide? Zašto bolnice ne primaju bolesnike? Pitanje pitanje vija. Govori se o sirotim bolesnicima, o bedi njihovoj materijalnoj; da ih treba što pre u bolnicu smestiti i tako se u javnosti uvrežila sasvim netačna misao, da su bolnice i briga o bolesnicima jedan passus iz katihizisa, i misli se da je sav posao oko ovoga iscrpljen u onome odeljku koji govori o delima milosti telesne.

Ovo je netačno. Bolesnici i nega bolesnika to je pored zdravstvenoga eminentno ekonomsko pitanje, složeno iz vojnih, trgovinskih i sviju drugih mogućih komponenata. Isto kao što proizvodnja pšenice nije samo botanika, a proizvodnja šećera nije samo hemija, tako i pitanje o bolnicama i bolesnicima ne spada samo u domenu dela milosti telesnih.

Kod nas u Jugoslaviji, posle svetskoga rata, staranje o narodnome zdravlju krenulo je u dva pravca, i to staranje o zdravome čoveku, nazvana preventivna medicina, za razliku staranja o bolesnima, kurativna medicina. Nažalost, ova neprirodno produbljiva bifurkacija podelila je i mnoge dobre ljude u dva tabora. Ovo je neprirodno, i ja se često sećam reči jednoga od najzaslužnijih radenika oko staranja o narodnome zdravlju na slovenskome jugu, dra. Batuta koji je u jednome svome govoru, kada se o ovoj temi raspravljalo, rekao: Higeja i Panaceja to su rođene sestre, kćeri jednoga oca, one se ne mogu deliti. Ovo je tako i mora biti tako.

Preventivna medicina imala je u nas jednoga velikoga apostola, dra Štampara. Ideje koje je propovedao kod nas dr. Štampar, pale su na plodno tlo, pa ne samo to, nego su i korena uhvatile i dalje napreduju, kada je već on ostavio vodjstvo ovoga posla. Sprovadjanje mnogih higijenskih mera kod nas postalo je primer i za inostranstvo.

Da je ovo ovako, velika je zasluga dra. Štampara. On je bio pravi čovek, na pravom mestu i u pravi čas. Rat se svršio. Cela država od Krune do poslednjega čobanina ispod Šare i Velebita bio je još pod strašnim utiskom haranja zaraznih bolesti. Ta svi znamo da nije gvoždje i čelik potamnio toliko ljudskih života kao epidemije; 500.000 jugoslovenskih života raznele su sitne

mikrobe. Imalo se kome govoriti, bilo je uha koje je čulo i koje je htelo čuti glas i nauk, koji bi ga ubuduće imao spasti ovih nesreća.

Na drugoj strani nije bilo toga čoveka, i do danas ga nema, koji bi temelje naše kurativne medicine, bolnice, hteo podići. Bolnice se još uvek smatraju, uglavnom, samo haritativnim ustanovama, onako kako su zamišljane još u početku srednjega veka, kada su podizane prve ovakove ustanove. Čudnovata je razlika pogleda na zdravlje, čistoću i život stare visoko kulturne Jelade i Rima i mračnoga srednjega veka. U toj sredini, srednjemu veku, brige o narodnome zdravlju, odnosno staranja o ovome, uopšte nije bilo; staralo se o spasenju duše, a ubijalo za jedno slovo: homousijos ili homojusios. Samo se ovako može shvatiti i ta uočljiva okolnost da naši vladari i velmože ne podigoše skoro ni jedne bolnice, a sagradiše sila crkava i manastira, podeliše im njive i vinograde, čitava sela, te osiguraše opstanak ovih zadužbina.

Bolnice i pre nekoliko desetina godina, a baš i danas, u očima većine ljudi smatraju se potrebnima, da bi se sirotinja imala kuda smestiti u slučaju da se siromašak razboli. Većina bolnica ovako je i gradjena, a i tako uređjena kao sklonište, azil, u najbolju ruku sklonište pod lekarskim nadzorom. Ovo je sasvim pogrešno. Bolnice treba da su i škole, koje će upućivati narod, kako treba da živi. Hrana, čistoća, posle dolazi i drugi cilj, ako hoćete i prvi, bolesnoga ne sposobnoga za rad, koji pada na teret društvu, što pre osposobiti za privredjivanje. Koliko i koliko ima slučajeva oboljenja pluća, srca i drugih organa, koji na vreme upućeni u jednu dobro snabdevenu bolnicu za kraće ili duže vreme mogu da se poprave, da se vrate u život i svome poslu i da dalje privredjuju, a koji bi van ovih ustanova i po dve tri godine vukli svoj krst, dok mu potpuno ne podlegnu i dok blagotvorna smrt ne reši i njih i nas njihova tereta, sve dokle su na teretu svojih bližnjih, svoje porodice, celoga društva. A pomislimo i na to, da svaki bolesnik traži još jedno lice koje će ga negovati, a da i ne spominjem mogućnosti zaraze kod nekih bolesti.

Napomenuo sam malo pre dobro snabdevene bolnice, tu podrazumevam i spirituelno, dakle stručno osoblje, tako isto i materijalno dobro snabdevenu ustanovu prema današnjem stanju nauke i našem saznanju.

Kada sam došao do ovoga zaključka, odmah se pojavljuje i finansijsko pitanje, odakle da se smognu potrebna sredstva? Prvo s tim moramo biti na čisto, da bolnice nisu lukrativna preduzeća, da izdržavanje bolnica, sa pogleda brojčanoga bilansa, nije unosan posao ni za državu, ni banovinu, ni opštinu. Privredni plus, taj se u druge knjige knjiži, koje ostaju stalno nevidljive za slepe kod očiju, kao i za one koji neće, ili ne mogu da udju u suštinu stvari.

Mi smo sirota zemlja, ne možemo razbacivati. Ako bi širom naše domovine hteli podizati ovakove ustanove, ni blago cara Radovana ne bi nam zaleгло.

Bolnice bi se imale podizati po stvarnoj potrebi, nikako ne bi smela biti polazna tačka, koje je čiji izborni okrug. Ja sam lično protivnik minijaturnih bolnica, ma da bi uvidjao potrebu da barem u svakome srezu bude po jedna bolnica. Prema našim prilikama držim da ovo ne vodi cilju. Nauka je toliko napredovala i stalno napreduje, da jedan čovek ni sva polja samo kurativne medicine ne može savladati i pratiti. Setite se, da su i lekari ljudi, imaju u sebi i malo sujete, a čovek ne voli priznati da ne zna nešto, što bi s pravom, ili bez prava bilo pretpostavljeno da on to može i treba da zna. U svakoj bolnici trebalo bi da budu barem četiri glavna odeljenja, a od drugih po potrebi svoga kraja. Bolnice sa jednim lečnikom ne mogu svoju funkciju vršiti, to mogu biti samo prihvatne stanice, stoga u prvome redu imamo proširivati i svim potrebnim stručnim inventarom snabdeti sve naše veće i velike bolnice. I onda će zaista odgovoriti onome cilju koji je njima postavljen.

Sada dolazimo do pitanja izdržavanja bolnica. U redovnim prilikama, što je veća bolnica tim manje staje jedan bolnoopskrbni dan. Bolničke takse za naše prilike nisu male, ali ni ovako ne mogu, da pokriju sve bolničke troškove oko izdržavanja.

Prilikom izbornih kampanja čuju se silni govori, kako narodu treba olakšati sad ovo, sad ono, a medju drugim obećanjima uvek igra veliku ulogu i smanjivanje troškova oko lečenja. Veoma dobro, ali ako se primi teza, da lečnik treba da je materijalno nezavisan od bolesnika, tim više stoji ovo za bolnice. Bolnica se ne može samo lepim rečima izdržavati, neko mora i za ovo nešto žrtvovati. Tu se javlja pitanje dotacija onoga tela, koje bolnicu izdržava. Dotacije su organski appendiksi budžeta onih tela, koja imaju da se staraju o ovome. Načelnici finansijskih odeljenja pritiskuju što niže, upravnici bolnica se otimaju. Dokazuju dosadanjim iskustvom frekvenciju, potrebe i sa dobrom voljom sa obe strane sklopi se budžet, koji nadležna vlast i primi. (Ovde moram napomenuti da nisu ono najbolje vodjene bolnice, u kojima staje ishrana na dan 5 dinara a lekovi oko 0.50 para po danu; ko sa ovakovim sumama može da vodi jednu bolnicu, ili je čarobnjak ili ga treba staviti pod disciplinski sud).

Budžet je gotov. Lični rashodi, o njima da ne govorimo, to je ugovor poslodavca sa svojim radnicima. Materijalni rashodi ovako skućeni, siromašni, kojima su se i ovako već u bolnici radovali, jednim potezom pera se smanjuju. Izdaci su veliki, prihodi podbacili, i stoga od odobrenoga budžeta podmiriće se 60%, najviše 80%. Sazivaju se šefovi odeljenja, upoznaju se sa ovim blagovestima. Trlja se glava, šta da se radi. Ima pozicija, koje se apsolutno ne mogu smanjivati, kao ogrev, centralno je grejanje, toplo biti mora, imao 100 ili 200 bolesnika. Na ishrani ni pomisliti, tako i sa drugim pozicijama. Šta je kraj? Veštačko smanjivanje bolesnika, to jest što manje, ili uopšte ne primati bolesnike, pošto nema mogućnosti, da se hrane i leče.

Na jednoj skupštini Jugoslovenskog lečničkog društva, jedan gospodin lekar, viši činovnik ministarstva, držao je lepo preda-

vanje o bolnicama; izložio je, kako naš narod ne traži i neće da traži bolnice. Kao dokaz naveo je da mi u državi imamo x bolničkih kreveta, prema tome moglo bi se u bolnicama negovati y dana, a ono su jedva polovinu dana bile postelje zauzete. Ova konstatacija je sasvim pogrešna. Dedukcija je izvedena postavljanjem fakata, kojima uzrok nije tražen, ili se tražilo u rdjavome pravcu, jer averzija prema bolnicama ne može se generalizovati. Hoće naš narod da ide u bolnicu, ako tamo dobije ono što on traži, zdravlje, samo bolnica njega ne prima, jer nema budžetskih mogućnosti.

Ta budžetska mogućnost je veoma čudnovata stvar. Dolazi seljak u bolnicu i tu mu kažu, da nema budžetske mogućnosti, ili mu se slaže da je prepuno, nema mesta. Ne primi se. Moj seljak obilazi bolnicu, zaviruje kroz prozore i vidi prazne postelje. Evo ga natrag. Kažem opet: ne može, ne da budžet. Ta kakav budžet, gospodine! Ja ću platiti, kako zakon kaže 10 dana unapred, ako išteš i više. Protumačite sada vi ove budžetske mogućnosti jednome seljaku, nego makar kome ko nije imao još posla sa budžetskim lavirintima. Ovakove i slične veoma neprijatne scene nisu usamljene, ovakovi slučajevi ubijaju veru u bolnicu, a i sama bolnica ovim prestaje da odgovara svome cilju, svojoj svrsi, prestaje da bude nosiocem staranja o narodnome zdravlju.

Ortodokсна birokracija kazaće: ovo mora da bude. Kada se i u drugim pravcima smanjuju krediti, onda je pravo da se svaka pozicija smanji. U stvarnosti nije tako. U drugim pozicijama ja se mogu u nevolji i pogadjati; ja mogu odreći ove godine izgradnju jedne deonice, zgrade sreskoga načelstva itd. Priznajem da je sve veoma važno, ali ne mogu narediti, da ove godine bude manje otvorene tuberkuloze ili upale bubrega. Naprotiv, kada prihodi podbacuju, u rdjave godine, uvek je mnogo više bolesnika i mnogo veća navala na bolnice. Ovo mi svi znamo koji duže vremena na ovome polju radimo.

Da bi vam još jasnije prikazao finansijski efekat, o kako-vima se malim uštedama tu radi prema celokupnome budžetu, izneću vam primjer iz budžeta jedne banovine, koja radi sa budžetom oko 200,000.000 d. U ovome budžetu predvidjeno je za materijalne rashode bolnica, samo se o ovima radi, 9,400.000 din. dakle ni 5% od celoga budžeta, oduzimajući od ove svote 20%, što iznosi oko 1,800.000, zar nije ovo ništavna svota prema onome budžetu, a posledice nedogledne i koje se kasnije još ni popraviti ne mogu.

Mislim da sam dovoljno, ukoliko se to za ovo kratko određeno vreme može, izložio smetnje koje u mnogome sputavaju rad tako važnih ustanova kao što su to bolnice; a ujedno i to, da bi se ovome bez velike glavobolje i bez velikih finansijskih opterećenja moglo i pomoći, stoga molim bratsku konferenciju, da sasluša nacrt rezolucije, po mogućstvu da je i primi i dostavi nadležnim faktorima radi saniranja ovoga stanja.

VIII konferencija 77 Distrikta R. I., održana od 4 do 5 maja 1940 godine u Zagrebu, po diskusiji o životu i radu kao i ciljevima

naših bolnica i shvaćajući visoki i teški zadatak ovih ustanova, donosi ovu

REZOLUCIJU

1. Konstatuje se da restringiranje odobrenih bolničkih budžeta stavlja bolnice u veoma teško stanje, tako da one ne mogu odgovarati svojim ciljevima ni potrebama naroda. Nadležni faktori se umoljavaju da Zakonom, Uredbom, Pravilnikom ovo stanje saniraju. Ovo bi se moglo jednom rečenicom: Odobreni bolnički budžeti imaju se po tromesečjima, odnosno, do kraja budžetske godine u celoj sumi otvoriti, i nesmeju se restringirati osim u slučaju kada ovo Ministarski Savet za dobro, odnosno potrebno nadje.

2. Pošto je jedinica pri budžetiranju bolnice, bolnoopskrbni dan, to, ukoliko u tekućoj budžetskoj godini bude više od predviđenih bolnoopskrbnih dana, to se pozicije ishrane, lekova, zavojnoga materijala i održavanja čistote automatski u tom srazmeru povećavaju, tim pre što ovo ne čini nikakovo novo opterećenje budžeta, pošto se pokriće nalazi u suvišku bolnoopskrbnih troškova koje će ti bolesnici i platiti.

Ovu drugu tačku uneo sam s toga, što bi se moglo desiti da s pogledom na prvu tačku, svi bolnički budžeti budu restringirani ab ovo, te time ne bi postigli ništa, a, ukoliko se primi i druga tačka, bolnice bi od ovakovih slučajeva bile osigurane.

Zahvaljujući braći što su me saslušali, molim još jednom da prime ovu rezoluciju kao svoju.

Iza sveopćeg odobravanja bratu dru. Miljenku Petroviću, zaključuje brat guverner ovaj zaista uspjeti i nadasve interesantan i poučan sastanak ovim riječima:

Na početku ovog našeg sastanka rekao sam, kako se danas otvaraju i iskrsavaju teška pitanja i problemi, pa da sam došao na ideju da prekinem sa dosadašnjom praksom raspravljanja u odborima, već sam odlučio u plenumu raspraviti barem nekoliko gorućih pitanja općenite naravi, koja obuhvataju nekoje od najvažnijih grana našeg narodnog i privrednog života, te brige za omladinu i narodno zdravlje.

Veliki broj učesnika na ovome sastanku, više od 80 na broju, najbolji je dokaz da je ova ideja rodila dobrim plodom i uspjehom.

SVEČANI BANKET SA IGRANKOM

U 8.30 sati započeo je u najboljem raspoloženju svečani banket u ovalnoj sali Hotela Esplanade. — Banketu je prisustvovao izaslanik bana banovine Hrvatske dr. Franolić sa gospodjom; armijski komandant Nedeljković sa gospodjom; povjerenik grada Zagreba Starčević sa gospodjom; dist. guverner knez Basarab Brancoveanu; dist. guverner Ljuben Boškov; dist. guverner dr. Bela Entz, zatim pretsjednik Penkluba dr. Branko Vizner-Livadić, dist. guverner ing. Radovan Alaupović sa gospodjom; pretsjednik domaćinskog kluba Jos. Horvath sa gospodjom i svi ostali učesnici konferencije.

Od pastguvernera našeg distrikta bio je prisutan: dr. Ivan Slokar i dr. Viktor Ružić, novo izabrani guvernerski kandidat.

Gospodje su bile u vrlo lijepim večernjim toiletama, a bilo je prisutno i mnogo mladjeg svijeta, naročito kćeri i sinova naših rotara.

Pod odličnom organizatorskom rukom brata Stanka Širce, pretsjednika zagrebačkog odbora, sve je išlo u najboljem redu, naročito dodjeljivanjem mjesta za oko 270 učesnika.

Na kraju večere pozdravio je pretsjednik domaćinskog kluba brat Jos. Horvat Nj. Kr. Veličanstvo Kralja Petra II ovim riječima:

Milostive gospodje, uvažena gospodo, dragi naši uzvanici, mila braćo rotari,

jedno od temeljnih načela rotarstva je odanost, ljubav i vjernost prema domovini. I stoga, prije svega, smatram svojom dužnošću da uputim prvu misao i osjećaje ovoga našega sastanka Onome, koji simbolizuje našu narodnu i državnu zajednicu, vladaru Kraljevine Jugoslavije. Dižem stoga ovu čašu u zdravlje i sreću Njeg. Kr. Veličanstva Kralja Petra II i cijeloga Uzvišenoga kraljevskog doma Karadjordjevića. Neka živi Kralj!

Uz pozdrave Nj. Kr. Vel. Kralju Petru II pretsjednik domaćinskog kluba pozdravlja sve prisutne ovim riječima:

Milostive gospodje i gospodo, uvaženi naši dragi gosti, draga braćo rotari,

Rotary Klub Zagreb ponosan je i radostan što vas na moja usta može pozdraviti. Pozdravljam naročito naše drage goste, koji su nam iskazali čast, odazvavši se našem pozivu na ovaj sastanak, pretstavnik naših najviših građanskih i vojnih vlasti, pretstavnik banovine Hrvatske g. dra Vladimira Franotića s gospodjom; pretstavnik vojnih vlasti g. armijskoga generala Nedeljковиća s gospodjom; uvaženoga i dragog prvog gradjanina grada Zagreba g. povjerenika dra Matu Starčevića s gospodjom; pretstavnik Rotary Internationala odličnoga brata, bivšeg guvernera švicarskoga distrikta i člana Rotary Kluba Basel dra Eugena Nienhausa; uglednoga guvernera rumunjskoga distrikta brata Nj. Vis. kneza Constantina Basarab Brancoveanu; pretstavnik madžarskih Rotary Klubova Budapest i Pecs; pretstavnik naše štampe, koji su nas ove dane toliko zadužili. Dobro nam došli!

Šta je rotari?

Ovaj naš sastanak i naš rad na distriktnoj našoj konferenciji može vam otkriti rotarstvo u praksi. Rotari okupljaju ljude svih staleža, svih zvanja, svih narodnosti, svih nazora u prijateljski krug. Danas, u vrijeme velikoga rata i socijalnih kriza, činjenica da se zajedno mogu prijateljski naći pretstavnici najrazličitijih društvenih redova i naroda govori sama za sebe dovoljno za čim teže rotari. Rotari vele da je njihova parola: služiti nesebično i etički u svojem zvanju, u svom društvenom razredu, u svom gradu, u svom narodu, u krugu susjednih naroda. Služiti predano bez predrasuda za dobro zajednice; tražiti put i način, da se svi sporovi, koji bi mogli nastati, pravedno spoznaju, dobrom

voljom izglađe i urede. Rotari vjeruju da nema spora, koji se dobrom voljom i istinskim razumijevanjem ne bi mogao urediti. Oni vjeruju da je u sporazumijevanju jedini zalog mira, da u harmoniji društva i naroda ljudstvo može naći svoj sretan napredak. Na malom jednom sektoru, svjedoči to naš današnji sastanak, to je postignuto. I rotari vjeruju, uprkos svemu, da je to dostiživo i u velikim razmjerima; vjeruje da će ta ideja prije ili kasnije pobijediti.

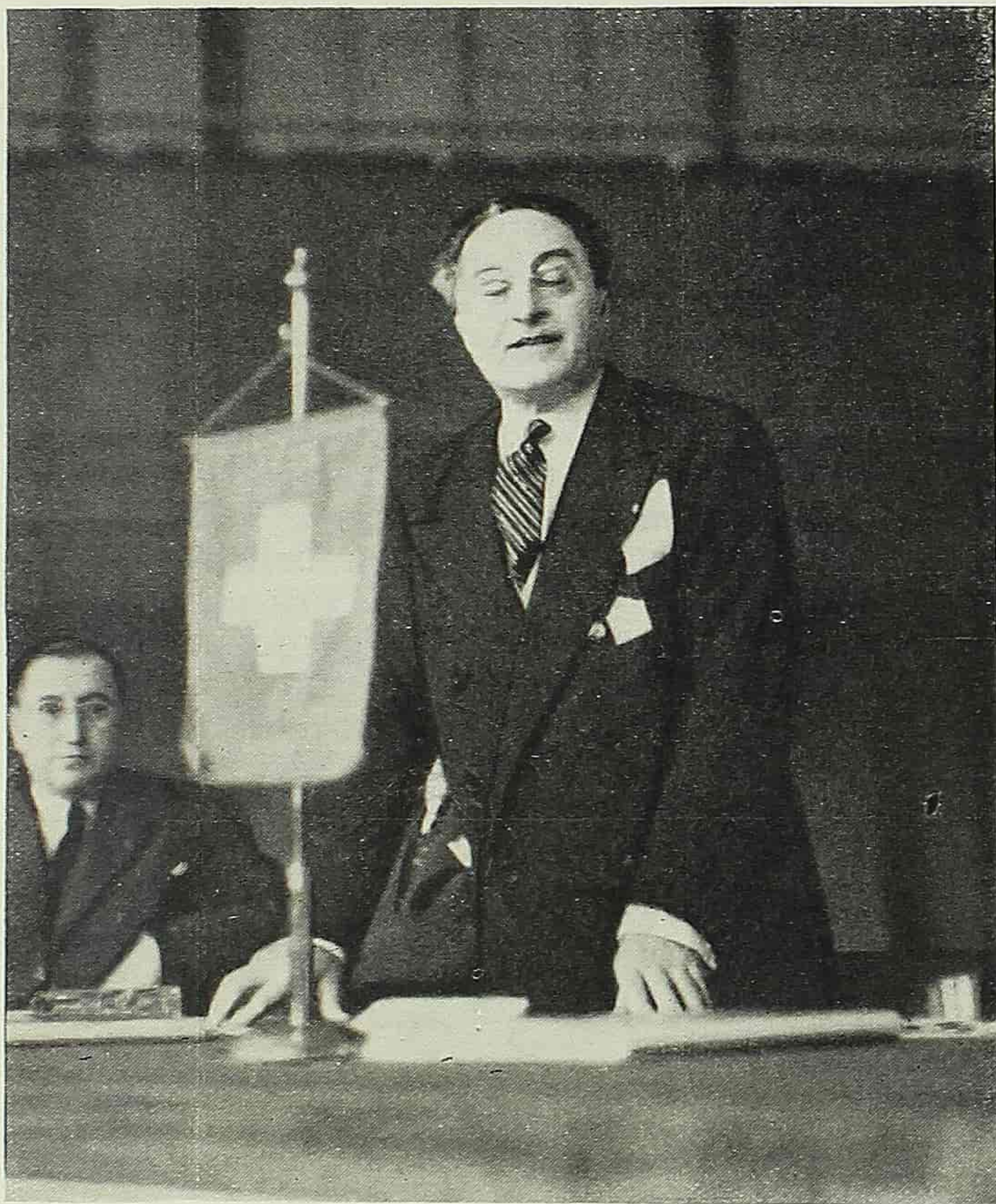

Ing. Ljuben Bošković, bugarski guverner

Rotari žele da svi ljudi budu prijatelji i drugovi. Iskreno drugarstvo, bazirano na međusobnom poštovanju, jedna je od njihovih metoda rada. Želja je Rotari Kluba Zagreb da svi, ovdje okupljeni, osjetite to prijateljstvo, bez kojega nema vjere u čovjeka, vjere u njegovu budućnost.

Iza jednodušnog odobravanja svijui, a naročito iza toplog pljeska zastupniku R. I. dru Eugenu Nienhausu i prisutnim stranim guvernerima, ustaje brat guverner ing. Radovan Alaupović, te upućuje ove riječi svima prisutnim rotarima našeg distrikta:

Pozvao vas je sve na ovu konferenciju Zagreb, srce i glavni grad banovine Hrvatske. Nije mjesto da Vam kazujem njegovu dugu, mučnu i svijetlu prošlost. Kroz sve teške i krvave dane tuđjih gospodara nije nikada klonuo vjerom u obrani svetih narodnih prava. U Zagrebu se radjala, rasla i jačala svijest i težnja da se slome tuđjinski okovi, da se duhom, srcem i mišlju sjedini i ujedini čitav jug slavenski u jednu državnu zajednicu, pa što je Bog i priroda ujediniła krvlju i jezikom, zajedničkom grudom, a

Knez Basarab Brancoveanu, rumunjski guverner

po njoj i jednim životnim interesima, da se to nadje ujedinjeno i sjedinjeno za vijekove, povezano jednom krvavom prošlošću, povezano nerazdruživo i jednom zajedničkom sudbinom u sadašnjici i budućnosti.

Jedva je koji narod na svijetu sit krvi i ratovanja kao baš mi Slaveni na Balkanskom poluostrvu. Stotine i stotine godina ginuli su naši stari po svima poznatim bojištima za slavu i moć tuđjih vladara i careva, a kod kuće su branili stopu po stopu rođjene zemlje svoje i goli život svoj. Želimo samo mir da u miru

vidamo stare rane, da prionemo i unapredjujemo grudu zemlje svoje. Granice države naše utvrđene su grobovima i krvlju najboljih naših, svete su i nepovrjedive i nema te žrtve koje ne bismo pridonijeli u obranu slobode svoje, ali i da poslužimo svom snagom svojom svakom plemenitom i dobronamjernom nastojanju da se krvavo kolo ne proširi u nedogled. Eto, proljeće je u punom jeku, doba da se sije sjeme plemenito, da se osigura kruh svagdašnji. A onamo, odavno navučeni mrki oblaci nad evropskim obzorom, kapaju krvlju, lomi se snaga i mladost, ječi utroba zemaljska od pucnja topova, guta pusto more živote, guta neprocjenjiva blaga i bogatstva, muku, znoj i rad tolikih pokoljenja. Ali sve to ne smije nas rotare zaplašiti i skrenuti s našeg puta. Granuće na horizontu sunce istine i pravde, razbiće se crni i olovni oblaci, odahnuće preplašeno ljudstvo. Mi u to tvrdo vjerujemo. I naša distriktna konferencija i toliki broj odličnih i dobrih ljudi svijetla je stanica na mučnom i teškom penjanju do uskrsa i spasa. S tvrdom vjerom, s otvorenim srcem, vazda i u svima prilikama spremni da služimo koliko samo možemo, molim vas, kada se vratite svojim domovima, pristupite s pouzdanjem i vedrom nadom našem rotarskom poslu, uvjereni, da se oni koji idu putem služenja, nalaze na Božjem putu, koji zacijelo vodi sreći i miru i nas i domove naše i zemlje naše i čitav rod ljudski.

Za banketom pružili su nam lijep muzički užitek gospodja Liga Pozajić-Doroghy uz pratnju na klaviru gospodina Mladena Pozajića, pa gospodjica Anka Jelačić i gospodin Josip Križaj uz pratnju na klaviru rotara Krešimira Baranovića.

Uz pratnju Omladinskog Jazz'a započela je igranka.

Grupa Rotara

DRUGI DAN DISTRIKTNE KONFERENCIJE 5 MAJA 1940

SVEČANA I ZAKLJUČNA PLENARNA SJEDNICA U VELIKOJ DVORANI RADNIČKE KOMORE.

Uz mnogobrojno učešće rotara i gostiju otpočela je oko 10 sati prije podne svečana i zaključna sjednica distriktne konferencije. U vedrom raspoloženju otvorio je svečanu sjednicu guverner ing. Radovan Alaupović ovim riječima:

Uvaženi pretstavniče Rotary International,
Dragi prijatelju princ Brancoveanu i Boškove,
Dragi rotari iz Mađarske,
Dragi pastguverneru,
Poštovane gospodje i gospodo,
Mile sestre rotarke i draga braća rotari,

iza uspješno provedenog prvog dana naše distriktne konferencije u radu otvaram svečanu i zaključnu plenarnu sjednicu.

Od našeg uvaženog pretsjednika R. I. Waltera D. Heada primio sam poslanicu, pa molim tajnika distriktne konferencije rotara Krešimira Broveta da je pročita.

Rotar Krešimir Brovet čita poslanicu našega pretsjednika Waltera Heada, koja glasi:

Dragi guverneru,

svrha je ovoga pisma, da Vas pozdravim prigodom Vaše distriktne konferencije. Ja bih iskreno želio da budem prisutan, no budući da je to nemoguće, služim se ovim putem da izrazim Vama i svim članovima Vašega distrikta svoje najbolje želje kao i nadu, da će konferencija koja se održava 4 i 5 maja u Zagrebu, biti zaista prvorazredan događaj.

Distriktna konferencija se smatra kombinacijom rotarskog odgoja i duha drugarstva. Ona pruža svim prisutnim najbolju priliku da steknu nove prijatelje te da se pozdrave sa starim prijateljima. Ona pojačava također još bolje njihovo razumijevanje sva četiri rotarska zadatka, a to je naročito važno u vremenima svjetske napetosti koju danas proživljujemo.

Rotarstvo je jedinstvena organizacija. Ona, doduše, nije u stanju da izliječi sve bolesti na svijetu, ali nije zato ni osnovana. No bila je sposobna da se smjesti i utvrdi u svakom kutiću zemaljske kugle kao centar sporazuma i dobre volje.

Ključ rotarstva leži u ličnosti, no očekuje se, da se ta ličnost iskaže u jednom od četiri zadatka rotarstva. Samo u zajedničkom naporu u svrhu ostvarenja altruističkog cilja mogu da se udare osnovi najtrajnijem obliku prijateljstva. Nadam se da će svaki od Vas na konferenciji bili nadahnut odgovornošću za svoj klub kao pretstavnik svojega staleža ili zvanja, i kao lojalan građanin svoje općine ili grada, te napokon kao član velike

medjunarodne obitelji koja je zajedno povezana zajedničkim ciljem boljega sporazuma kao vodiča trajnom miru.

Želeći Vam ponovno svaku sreću i uspjeh, ostajem

uz srdačni rotarski pozdrav,

Walter Head

Zatim guverner daje riječ pretsjedniku domaćinskog kluba bratu Josipu Horvathu.

Uvaženi gosti, draga braćo rotari,

velika mi je čast da vas sve, poštovana gospodo, pozdravim u ime domaćinskog kluba Zagreb.

Posebno je moj prvi pozdrav namijenjen pretstavniku Rotary-International, dragom i uvaženom bratu dru Eugenu Nienhausu. Uvjeren sam, da će Vaša prisutnost medju nama pridonijeti jačanju naše vjere u rotarska načela, da će ta načela pripomoći rotarima u njihovom radu koji vide idealno oživotvoren u naprednom i skladnom životu Vaše domovine.

Pozdravljam dalje ugledne pretstavnike bratskih distrikata Bugarske, Madžarske i Rumunjske. Zahvaljujem Vam što nijeste žalili truda da svojom prisutnošću na našoj distriktnoj konferenciji zasvjedočite u ove dane iskušenja mogućnost i korist medjunarodne saradnje. Vašom prisutnošću, svijesni smo, naš sastanak dobiva posebno značenje koje premašuje interes samo rotarskog svijeta. Tu ste sakupljeni eto vrli pretstavnici svojih naroda od Basela pa do Crnoga Mora, od Sjevernoga Podunavlja pa do južnih granica Balkana. Svi su Vaši narodi, svi Vi doživjeli ste mukotrпно iskustvo našega doba. Vrednote ljudi tek onda pravo spoznaju i cijene kad ih izgube. Nikad nijesmo znali, koliko je mir dragocjen kao danas, kad je izgubljen za tolike ljude, a za druge u opasnosti. Rotarstvo je od svoga postanka željelo suradjivati na boljem usudu čovječanstva. Vi, draga braćo, iz Švicarske, Madžarske, Bugarske i Rumunjske, ovdje s nama tako skladno na okupu, vršite kao svijesni rotari veliki pionirski rad. Pretstavnici ste najrazličitijih zvanja, društvenih razreda svojih naroda. A to je zato, jer ste prožeti načelom one najviše etike Evandjelja: »Ljubi bližnjega kao samoga sebe«, i »što nećeš da tebi drugi čine, ne čini ni ti drugima«. Uvijek su u povijesti političke krize bile krize civilizacije, a kriza civilizacije uvijek je kriza etike. Dragi braćo rotari, Vaš skladan sastanak dokaz je da rotarsko uvjerenje u današnjoj krizi nije pokolebano, već očeličeno. Želimo da naš pionirski rad bude okrunjen uspjehom, da nadje nasljednika u životu naših naroda. Vežu nas najveće zajedničke veze, želja za mirnim sporazumijevanjem.

Dragi brate guverneru,

dopusti još jednom da Te pozdravim. Tvoje veliko rotarsko iskustvo, sretno prožeto tvojim vedrim idealizmom, dalo je biljeg dosadašnjem toku naše distriktne konferencije. Uspjeh nam je svima vidljiv. Zadužio si svojim nastojanjima našu rotarsku za-

jednicu, naš distrikt, naš klub — neka ti je već sada izrečena hvala.

Draga braćo i sestre,

drugi dan ste medju nama. Upoznali ste se i zbližili medjusobno, ali upoznali ste i naš hrvatski Zagreb, našu hrvatsku domovinu, našu zajedničku državu. Unatoč teškim vremenima golema je danas, u novom životu, naša vjera u se i svoju državu. Pobjeda je to ideje koja je bliska nama rotarima, pobjeda misli da nema

Dr Béla Entz, madjarski pastguverner

sporova kojih složna braća u medjusobnom poštovanju i priznavanju ne bi mogla riješiti. Svi istinski rotari tome se raduju, uvjereni da je u sporazumu nadjena neprolazna baza za budućnost, punu najboljih nada. Kad se vratite svojim domovima, ne zaboravite da smo vam isto toliko prijatelji i braća kao i vi nama, uvijek spremni za nesebičan rad da zemlja postane čim manje dolinom suza, da nikoga ne mine, makar i onaj mali, na zemlji mu dosudjeni dio sreće i radosti.

Govor pretsjednika Josipa Horvatha popraćen je velikim odobravanjem.

Zatim, burno pozdravljen, uzima riječ guverner ing. Radovan Alaupović.

Mnogopoštovane gospodje i gospodo,
Mile sestre i draga braćo rotari,

moja guvernerska godina približuje se kraju. Ne znam, da li sam u potpunosti ispunio sve nada koje ste u me polagali, kada ste me prošle godine na Bledu izabrali za Vašeg guvernera, i time predali u moje ruke za ovu godinu sudbinu našeg distrikta, ali vjerujte mi da sam imao puno srca i duše za sve Vaše želje i potsticaje i da mi je vazda najdublja na srcu bila želja i nastojanje, kako bi se veze prijateljstva medju rotarima našega distrikta iz dana u dan sve srdačnije razvijale i jačale kao jedne skladne, zajedničke dogovorne porodice.

Pri kraju našega drugarskoga rada ja Vam se od srca zahvaljujem na bratskoj saradnji. Zahvaljujem Vam što ste u ova teška vremena i u mučnim prilikama pohrlili u naš Zagreb, da u bratskom i prijateljskom zboru i dogovoru, u izmjeni misli, s otvorenim, toplim i iskrenim osjećanjima na prvom mjestu dokumentujemo jedinstvo misli.

S osobitom radošću pozdravljam na našoj distriktnoj konferenciji dragoga gosta rotara dra Eugena Nienhausa, izaslanika R. I. Rotary-International teško da nam je mogla poslati boljega izaslanika od dragoga i visoko poštovanog rotara iz Švicarske.

Kada je bila u St. Gallenu šesta švicarsko rotarska distriktna konferencija, pale su ove riječi: »Kolikogod je rotarstvo u Americi jednoga lika i oblika, toliko je u Evropi raznoliko i bujno. U starom svijetu svaka zemlja i svaki narod imaju svoje osebine i odlike. Zato i rotarstvo u raznim evropskim zemljama nosi svoj poseban biljeg. Ali jedno veže sve rotare: usvajanje, provadjanje i unapredjivanje rotarskih načela.«

I mi jugoslavenski rotari gledamo i nastojimo da radimo u tom duhu i da sve svoje djelovanje i nastojanje dovedemo u sklad s etičkim načelima rotarskoga pokreta.

Budite uvjereni, dragi pastguverneru, da i mi rotari 77 distrikta, usprkos svjetskim događajima, pa dogodilo se što mu drago, duboko u srcu nosimo prijateljstvo, za koje se rotari bore, kako bi se ljudstvo opet jednom na okupu našlo, smirilo i umirilo.

Neobično sam sretan što mogu danas pozdraviti i svoga dragoga kolegu, guvernera rumunjskog distrikta princa Brancoveanu. Veze izmedju naša dva distrikta bile su vazda najbolje i najsrdačnije. Nisu dovoljne u ovom trenutku riječi da iznesem svoju radost i zadovoljstvo što u našoj sredini vidim tako odličnog pretstavnika rumunjske nacije i rumunjskoga rotarstva. Molim Vas, dragi guverneru, da isporučite naše srdačne pozdrave Vašim klubovima i osjećanja u plemenitom rotarskom radu i nastojanju, tvrdu i neslomljivu volju da radimo i služimo u duhu

rotarskog pokreta, za dobro, sreću i mir svoje zemlje i naroda, za razumijevanje i poštovanje ljudskih prava, za solidarnost, mir i dobru volju među ljudima. Pa ako tim idealima i željama doprinesemo ovom našom distriktnom konferencijom makar i malen dio, učinili smo mnogo. U velikim stvarima samo i htjeti dobro, golem je uspjeh!

Dragi rotari, pretstavnici mađarskih rotari-klubova, neizmjerljivo sam sretan što vas mogu danas pozdraviti kao guverner 77 distrikta na ovom međudistriktnom sastanku. Nije tome davno, bilo je to prošle godine za vrijeme svjetske konvencije u Clevelandu, kada sam sa mojim dragim prijateljem, a vašim odličnom rotarom Tausk-om, razgovarao o mogućnosti što jačeg rotarskog zliženja između naša dva distrikta. Radujem se od srca što su ovi razgovori donijeli željeni plod i da smo se tako, služeći našem četvrtom rotarskom cilju, našli zajedno da se upoznamo, a time i bolje približimo jedni drugima.

Danas, kada čovječanstvo proživljuje teška iskušenja, kada rat bjesni oko nas, još je od mnogo većeg značenja ovakav rotarski sastanak. Eto i u vremenu, kada narode rastavljaju daleki prostori i utvrđene granice, našli smo se ovdje ljudi dobre volje, da jedan drugog čuje i da se jedan drugome približi. I vidite, baš tu se vama i nama, dragi prijatelji rotari, otvara široko i veliko polje rada, gdje treba jedni i drugi da pokažemo, kako naši rotarski ideali, naše težnje i osnove, želje i namjere nisu samo pusta riječ.

Posve je nezdravo i krivo shvatanje međunarodnog služenja kao nekog predmeta, koji se raspravlja putem državnika i političara. Naše rotarsko međunarodno služenje ide od naroda k narodu putem pojedinaca.

Iskrena mi je želja da ovaj naš sastanak urodi plodom za bolje poznavanje jednog i drugog naroda, da se naša oba distrikta što više zbliže, jer znadem da smo svi ljudi dobre volje, pogotovo kad rotarstvo traži od nas sviju, da jedni, služeći drugima, poslužimo cijeloj ljudskoj zajednici.

Vrlo je lijepo rekao jedan američki rotar: Ideal mira raste polagano kao stablo, a mi treba da se držimo tog mira kao što se drvo održava od proljeća do proljeća kroz vjetrove i poplave, a raste svejednako. Jedino tlo za širenje mira je duh i srce pojedinog djeteta Božjeg.

Upravimo i mi kao pretstavnici oba naša distrikta iz ove teške magle današnjice pogled i oči k svijetlu i ljubavi koje nam pruža rotarstvo. Radimo zajedničkim snagama i dokažimo da nismo sanjari niti fantaste. U to ime, dragi rotari Mađari, srdačno vas pozdravljam u želji da će i ovaj naš zajednički sastanak uroditi željenim plodom na sreću naših naroda.

Dragi brate Ljubene, pozdravljam Te ne kao gosta već kao rođenog brata, koji dolazi braći u pohode, pozdravljam Te s veselom srcem i toplim osjećajima, s iskrenim željama, onako kako se Slaveni kupe oko kućnog ognjišta. Nekada, u mučnoj i teškoj prošlosti ginuli su i gubili živote najbolji naši sinovi služeći tuđim

interesima. Ali ta vremena, mislim, da su zauvijek prošla i da i mi trebamo pridonijeti svoj rotarski dio za stvaranje novih preduslova za novi život svih Južnih Slavena.

Kad nas povrh toga veže i sveta veza krvi i jezika, kad nam je bila prilično ista teška sudbina u historiji i jednog i drugog naroda, zar onda nije potpuno opravdano, da smo mi u Bugarskoj kao u rodjenoj kući, a da ste vi kod nas kao na svom domu i ognjištu. Jedni u danima sreće i veselja, jedni kada dodju dani mutni i tamni.

Neka Tvoj dolazak medju nas što obilatije služi utvrđivanju, razvijanju i procvatu plemenitih ideja i stremljenja oba naša distrikta!

Iza svog govora guverner predaje izaslaniku R. I. dru Eugenu Brancoveanu, Ljubenu Boškovu i dru Beli Eutzu za uspomenu album rotara Ivana Meštovića.

Iza toga u svečanoj tišini ustaje rotar dr. Eugen Nienhaus, izaslanik Rotary International i član R. K. Basel.

Govor pretstavnika R. I. dra Eugena Nienhausa

Kad sam upitan, mogu li zastupati R. I. na rotarskoj konferenciji 77 distrikta, nisam dugo premišljavao da primim taj poziv, jer sam se poveselio, da se opet sastanem s nekoliko starih prijatelja, a da i upoznam nove rotarske drugove, pa sam evo medju vama da vam u ime pretsjednika I. R. Waltera D. Head-a kao njegov zamjenik izjavim, kolika mi je čast i zadovoljstvo, što vam mogu isporučiti najtoplije pozdrave i najbolje želje cjelokupnoga rotarstva iz svih pet dijelova svijeta t. j. želje i pozdrave oko 5000 rotarskih klubova i oko 210.000 pojedinih rotara. Poradi žalosnih novijih događaja biće da je broj rotara ponešto umanjnjen, ali, uglavnom, toliko nas po prilici ima.

Koristim priliku da vam isporučim tople pozdrave i najbolje želje ispred rotara 54 distrikta u Švicarskoj. Dobio sam ovu poruku na našoj distriktnoj konferenciji, koju je vaš guverner pozdravio prijateljskim telegramom. Za kratko vrijeme dobio sam duboku i odličnu impresiju o vašem distriktu kao i o duhu drugarstva i radu u vašim klubovima.

Braćo rotari, u ovim časovima živimo u vremenu nemirnom i po sudbinu naroda sasvim zagonetnom. U opasnosti je naša kultura i sav napredak naše civilizacije i nema čovjeka koji bi mogao danas predvidjeti sutrašnjicu i šta nas čeka. Ali, iako se crni i mračni oblaci povijaju na političkom obzorju, vi održavate uobičajenu distriktnu konferenciju, hvala vašem guverneru i vama svima najtoplije. Distriktna konferencija, kako je vi na prekrasan način obavljate, ona je doista prava porodična svečanost rotarska, ali ujedno i častan i svečan dan za vašega guvernera koji, kratko prije svršetka svoje zvanične dužnosti, sakuplja jošte jednom oko sebe rotare svoga distrikta da zajedno bace pogled na ovogodišnji rad i da zahvale svom guverneru za sve njegove napore i nastojanje oko procvata rotarske misli. A ja u ovom

svečanom času zahvaljujem zvanično i naposeb u ime R. I. guverneru Alaupoviću. Zacijelo nije mu lako bilo u minuloj godini.

Po mom mišljenju pravi rotar neće odmah unaprijed gubiti vjere u dobro niti će tužan očekivati ono, što dolazi. U svemu valja očuvati stanoviti optimizam. Bivši pretsjednik R. I., Bob Hill, rekao je nekoć u jednom govoru u Zürichu ovo: Rotar ne smije nikada oboriti glave. Rotar mora misliti optimistično. Ako izgubimo pouzdanje u rodjenu snagu i u ljepšu budućnost, koliko u

Dr Eugen N i e n h a u s, Basel, izaslanik R. I.

idealnom toliko i u materijalnom pogledu, onda je rotarstvo izgubilo svoj polet, a ja bih rekao i glavni i prvi uslov svome opstanku. Istorija nas uči, da je ljudski rod često puta, sad dulje, sad kraće vrijeme, prolazio kroz teška iskušenja i mučne krize, pa su sretno svladane. Preturiće se jednom i ova kriza, pa će možda čovječanstvu, uz promijenjene političke, socijalne i ekonomske prilike osvanuti još ljepši dani. Težnja je rotarstva da životu pruži dragocjenu sadržinu, da svim silama poradi za idealno shvatanje života nasuprot ružnom i krutom egoizmu koji pre-

vladuje u sadašnjici. Prigodom proslave 35-godišnjice osnivanja rotarskog pokreta rekao je jedan švicarski rotar: Znam da danas imaju puno više pristalica oni, koji propovijedaju pesimizam nego nepopravljivi optimisti. Današnji događaji u svijetu kao da im daju pravo. Ali da su pesimisti uvijek imali pravo, ne bi nas danas više ni bilo. Optimizam i pesimizam odnose se medju sobom kao pozitivno i negativno, kao tvrda vjera u dobro prema očajavanju. Optimizam je spasonosni rad i djelovanje, pesimizam ubija snagu i srčanost.

Optimizam je rotarstvo. Tu vjeru utvrđuje u meni i vaša ovogodišnja distriktna konferencija.

Medjusobno upoznavanje rotara cijeloga svijeta držim jednim od najboljih sredstava za oživotvorenje rotarskih ciljeva, a u tu svrhu služe internacionalne konvencije, regionalne konferencije, medjugradski meetingi, posjećivanje drugih kao i svoga kluba. Medjusobno upoznavanje vodi do medjusobnog razumijevanja, do vezanja prijateljstva, a to do prve i najveće rotarske dužnosti, do služenja.

Prijateljstvo, za kojim mi težimo, nije lako, površno, djetinjasto nego se temelji na poštovanju i priznavanju rada u ličnom pozivu i izvan njega. To je pravo i trajno prijateljstvo. »Najdragocjenije blago u našem životu jesu prijateljstvo i porodica«, piše u svojim Memoarima osnivač rotarskoga pokreta. »Najveća je sreća na zemlji naći ljude, koji s nama jednako osjećaju«, veli jedan drugi rotar. Švicar Galler Redner kaže: »Prema svome prvom cilju, širenju poznanstva, ima rotarstvo prednost i odliku koja se jedva ocijeniti može po svojoj vrijednosti. Bliže poznanstvo s ljudima, sklapanje prijateljstva s njima obogaćuje naš život. Dobitak je to vrijedan najvećega napora. Nijedan čovjek nije toliko jak, da mu ne treba prijatelja. Ko iskren traži iskrene prijatelje, naći će ih. Od dana današnjih kao i dosada valja da nam je prva briga medjusobno prijateljstvo, medjusobno podučavanje i oblagorodjavanje misli i osjećanja. Prijateljstvo je istinitost, prijateljstvo je povjerenje, prijateljstvo je vazda spremno da pomogne i posluži, ono je iskreno i otvoreno, ne plaši se žrtava. Izmjena misli, otvorena i iskrena, pretpostavka je za prijateljstvo. ponajljepše blago što ga rotarstvo pruža. Solidarnost cjeline, bogatstvo prijateljstva — to je svjetlost koja sja iz rotarskoga pokreta.

Postavili smo sebi pred oči visoki cilj: služenje. Ali mi se nismo upisali u rotare poradi lične koristi da primamo nego da iz sebe dajemo ono najbolje, najplemenitije svi zajedno i svaki za se ponaosob u granicama mogućnosti.

Danas, reklo bi se, kao da je došao momenat gdje rotari imaju da podignu svoj glas za dobru volju, za razumijevanje, za mir medju narodima. Doći će možda vrijeme, gdje ćemo mi rotari poslužiti ljudskoj zajednici. Danas nam na tom putu stoje teške smetnje, jer niti hoćemo niti smijemo da se aktivno miješamo u politiku. Ali je pred nama golemo polje da poradimo praktično u duhu ljubavi i milosrdja prema svima kojima pomoći možemo.

A u tom pravcu rotari doprinose i doprinosili su sa svoje strane krasan prilog u duhu idealnoga životnog shvatanja — u služenu.

Upravljammo svoj pogled zvijezdama, ali nikada ne izgubimo ispod nogu zemaljsko tlo.

Govornik je završio svoj misaoni i rotarskim plemenitim ciljevima protkani govor riječima jednog švicarskog rotara: »Sve ciljeve i pravila rotarskoga pokreta možemo ostvariti, ako čvrsto odlučimo, da ćemo u svim prilikama i odnosima života vazda ostati čestiti i poštteni, čestiti i poštteni sami u sebi i pred svojom savijesti; čestiti i poštteni u svojoj porodici, u svom zvanju i pozivu, u dužnostima prema svom narodu, prema svojoj crkvi; čestiti i poštteni u odnosima prema drugim narodima i državama; čvrsti i odlučni u svojim nastojanjima da zavlada pravedan mir na zemlji.

Govor pretstavnika R. I. burno je pozdravljen od svih prisutnih.

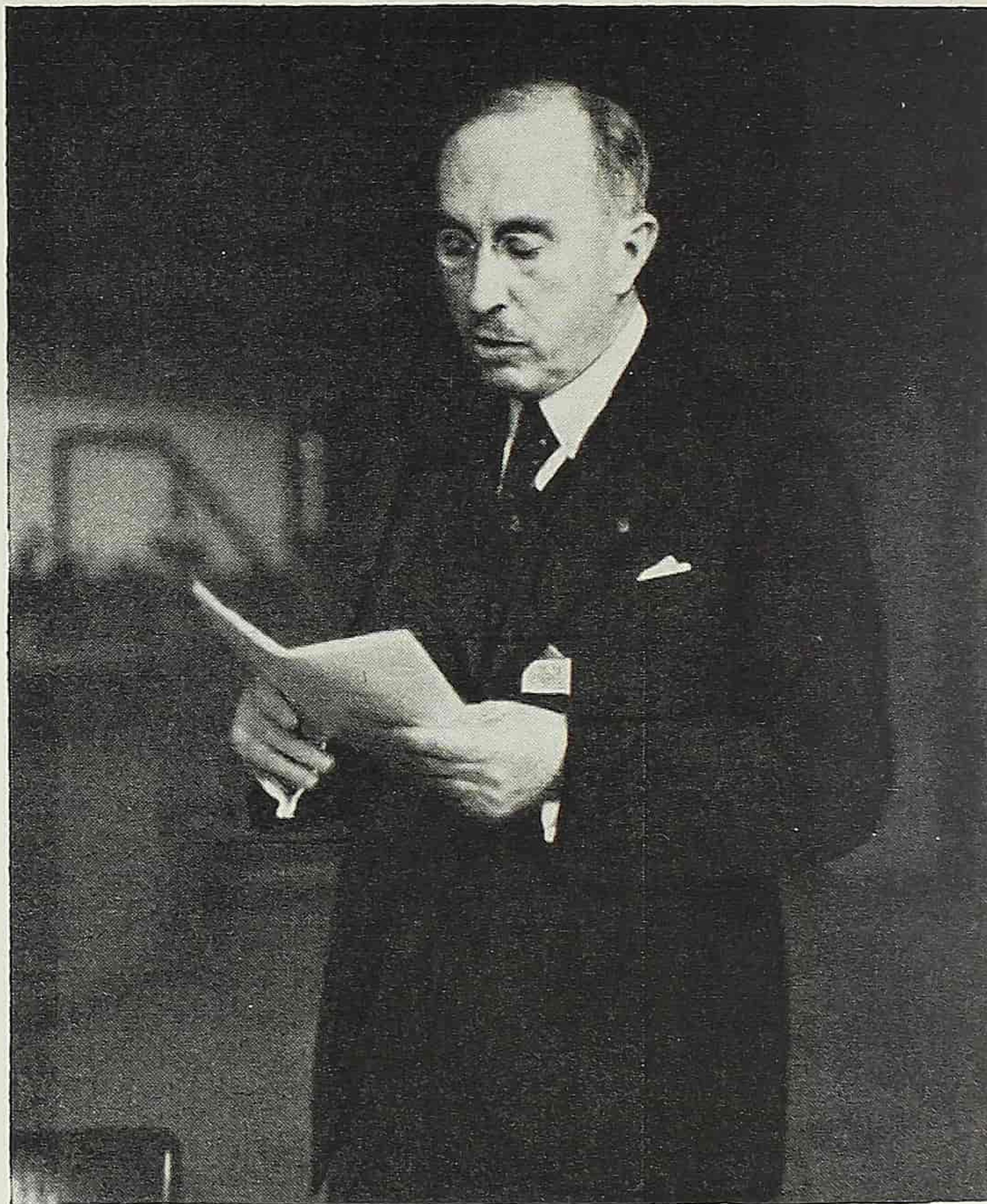
Iza toga redom su uz dugotrajno pljeskanje i odobravanje pozdravili sve prisutne i naš cijeli distrikt uvaženi gosti i dragi prijatelji: guverner knez Basarab Brancoveanu, u ime rumunjskog distrikta, dr. Béla Entz u ime mađarskog distrikta, a Ljuben Boškov u ime bugarskog distrikta. Svima milim gostima priredjene su iskrene i srdačne ovacije.

Iza ovih manifestacija rotarske saradnje sa susjednim distriktima pročitao je brat Stevan Vagner, pretsjednik beogradskog kluba, svoje predavanje:

RAT JE, A MI GOVORIMO O MIRU.

Odavno još rekao je jedan grčki mislilac: da nam je sve ono što je lepo i drago, a da ono, što nije lepo, ne volimo. Ne volimo rat, jer čovek treba da je dobar, bogat i drag u pomaganju i služenu, jer ga to jedino razlikuje od mnogobrojnih drugih bića, koja ga okružuju, krvožednih kao vuk ili pitomih kao jagnje. Pa ipak se rata kao jednog zla dosada ljudi nisu oslobodili, iako svi priželjkujemo i govorimo o miru. Istina, ljudi, zahvaljujući svome razumu, ograničili su upotrebu rata kao sredstva za postignuće svojih ciljeva. Unutar jedne države, gde su zakoni i običaji koji u istoj vladaju, rezultat uzajamnih veza, zajedničkog popuštanja, uzajamnog pomaganja — mir služi interesima, običajima i tradicijama ljudi koji žive u njoj te je i rat u jednoj pravnoj državi skoro nepoznat. Ali drugačije stoji u medjunarodnom pogledu. Tu, nasuprot običaja koji vladaju u jednoj državi, postoji bezbroj drugih običaja, navika i tradicija raznih država, koji u odnosu prema drugim državama pretstavljaju interese sasvim suprotne prvima. Na žalost, ti interesi i običaji ne mogu biti uređeni putem zakona neke više sile, jer države, kao suverene vlasti, nad sobom ne priznaju nikakvu višu silu, pa ni zakone koji bez sankcija ne mogu opstati. Mogućnost konflikta pa i rata medju narodima pretstavlja prema tome jednu vrlo čestu stvarnost, u kojoj se svaka od država istovremeno prema drugoj pojavljuje i kao sudija i kao stranka.

Ali rat ne bi smeo biti priznat pravom, a najmanje bi mogao biti sankcija istome. Jer sankcije toga medjunarodnog prava zahvaljuju za svoj opstanak ne ratovima već večnim zakonima istorije i politike, zasnovanim na pravdi i pravičnosti. Pravda je spora, ali dostižna — veli naš narod. I zaista, države, iako su gospodari svojih dela, iako u njihovoj vlasti leži moć ratovanja sa drugim zemljama radi postignuća raznih svojih ciljeva, nisu gospodari, niti u njihovoj moći leži i jedna viša sposobnost da

Stevan V a g n e r, pretsjednik beogradskog kluba

predvide i izbegnu štetne posledice, koje iz rdjavog i nepravičnog držanja njihovih vodja mogu zadesiti državu. Ako je rat posledica nedostatka svesti jedne države o uzajmnoj pravičnosti ili nasilna i promenljiva politika takve jedne države, onda tako izazvan rat može trajati samo donde, dok traje i moć te države t. j. sila, koja je, kako se to iz istorije vidi, prolazne prirode. Mržnja pak koju ovakva nepravična politika izaziva i raspaljuje, izbija ranije ili docnije protivu nje i uveliko ugrožava njen opstanak. Naturavanje nepravičnog i nemogućeg mira pobedjenoj zemlji,

ne može stvoriti trajan mir, već pretstavlja samo pripremu za nov rat koji nastaje zbog rđavo sklopljenog, rđavo razumenog i rđavo prihvaćenog mira.

Istorija nam ukazuje još jedan fakat, u najvećem delu svome tačan, a to je, da se medju interesima koji su zbog svoje suprotnosti bili uzrok ratu, nalazi najveći broj takvih koji uopšte nisu imali kakvog realnog oslonca za ulazak u rat, već su počivali na namerno ili nenamerno sastavljenim neistinitim podacima bilo naučnim, bilo pak na nekom političkom prestižu ili na religijskom, nacionalnom i revolucionarnom fanatizmu, ukratko, na strastima, a ne na stvarnim činjenicama ljudi.

Progres civilizacije nije uspeo da uguši uzroke rata, već ih je, kako izgleda, samo transformisao, dok razvoj nauke, specijalno tehnike, čini rat danas strašnijim i krvavijim nego što je to bilo u srednjem veku u vremenu borbi medju varvarima. Šta više, ta preterana gigantska i preskupa tehnika jedne moderne države, njena konstitucija, tradicija, kultura, preterano naoružanje stvorile su nov povod ratu, jer je dovode često dotle, da država postane sama sebi uzrok ratu, pošto joj cena mira izgleda teža od jednog kratkog rata.

Izložene i slične u osnovi neopravdane uzroke ratu potkrepljuje vrlo lepo i verno Viktor Igo u svojoj pesmici:

»Nous qui sommes
De par Dieu
Gentilshommes
De haut lieu
Il faut faire
Bruit sur terre
Et la guerre
N'est qu' un jou.«

»Mi koji smo
Bogom dani plemići
Visokog stepena

Trebalo da stvaramo
Metež na zemlji
A rat
Samo je jedna igra.«

Danas, kada Evropom opet besni rat, potrebno je i nameću se pitanja, da li je rat nešto što nam je priroda nametnula; da li je on vezan za sudbinu našu, ili ga možda treba odbaciti; da li ima puta i načina da se izbegne, kada nas i religija i moral uče, kada nam i naš razum veli, da ne prihvaćamo ubilački rat, da ne prihvaćamo stanje koje nastaje tamo, gde prestaje svest o pravu i uzajamnoj pravičnosti — ukratko, mi danas o ratu govorimo naročito mnogo i rado o miru.

Pojedinci misle, da se dužnosti i prava pojedinih naroda mogu odrediti i mirnim putem. Ali tako ne misle mnoge države, koje u želji da ostvare ono što misle da je njihovo pravo, njihova dužnost i njihov interes, pristupaju ratu, ne bi li borba odlučila: ko je od njih jači, te da onda kao jači može silom nametnuti svoju volju slabijemu.

Ideja mira je vrlo stara i poznata je svima kulturama, kroz koje je čovječanstvo prošlo. Kina i Indija je znaju, a i stari Egipat, Grčka kao i hrišćanski narodi sve do današnjega dana. Rat, kojim su protkana stanja mira kroz istoriju i koji je obično bio kratkoga veka, nije jedno prirodno stanje; on ne leži u biću ljudske pri-

rode, ma da su se filozofi kao Hegel, Niče i drugi upinjali da protivno dokažu. Borba koja je kod čoveka urodjena, ne mora se ispoljavati ratom. Zar nam nisu poznati slučajevi herojske borbe pretstavnik i protivnik sile: hrišćanskih i budinih sveštenika, hrišćanskih mučenika i mučenika uopšte? Mi rat ne volimo, on nam nije drag, jer ne odgovara našem shvatanju morala, religije i prava. Čine se zato svi mogući pokušaji za osiguranje trajnog mira na zemlji, medju narodima. Pokušaji koji su dosada učinjeni, bili su, nažalost, osudjeni na propast. Pored svih ugovora, konvencija, konferencija i deklaracija doveli su ovi pokušaji i danas do novog rata, koji svom žestinom besni na kopnu i na moru i pretili da uništi tekovine kulture, da isključi u daljem duhovnom i telesnom napredovanju omladinu, biološki je unazadi i t. d.

Pogledamo li istoriju, uočićemo da su ljudi hiljadama godina živeli na zemlji bez rata. Docnije, u organizovanoj državi, rat se pojavljuje kao jedan ružan san, po pravilu od kratkog trajanja. Sa visinom kulture ovaj se ratni duh u kulturnim državama polako smanjuje kao stanje koje nije prirodno, nije urodjeno ljudima već prirodjeno, dakle veštačko. Najstariji spomenici govore nam u prilog ovog shvatanja. U prvom redu govore nam ti spomenici o lepoti i veličini ljudske duše, o njegovom lirskom raspoloženju, njegovoj umetničkoj osećajnosti. To se vidi u Homerovoj Ilijadi i Odiseji i u ostacima Solonovog zakonodavstva. Dalje nam ovi spomenici govore o mudracima kao Pitagori i Sokratu, nezaboravnim i besmrtnim delima na polju arhitekture, vajarstva, retorike i književnosti, da sve to dostigne kulminaciju lepote i veličine u doba Perikla, nazvanim zlatnim dobom. No ljudska duša se nije samo u ovom pravcu razvijala. Istorija nam pokazuje i govori da se je pored lepote i veličine ljudske duše vodilo računa i o drugoj važnoj osobini i o dobroti čovečje duše koja se ogleda u pojavi i razvijanju hrišćanstva u prva 3 stoleća po Hristu; u misiji Muhameda, čije blagodati učenja dostižu svoj vrhunac za vreme vladavine Harun Al Rašida; zatim prevlasti crkve nad državom, prevlasti Rima nad svetovnim gospodarima i t. d. Ali duhovni razvitak ljudi tokom istorije ide i dalje i iz prve dve osobine: ljubavi prema lepom i ljubavi prema dobrom razvija se treća osobina čoveka: ljubav prema istini. Dalje dolazi do izražaja sloboda misli, govora i pisanja što docnije, u vreme francuske revolucije, donosi političke slobode i jednakost svih gradjana pred zakonom. Ovaj period istine u istoriji, na žalost, nije završen, jer socijalno pitanje, pitanje bratstva medju ljudima, postavljeno kao problem od strane hrišćanstva i francuske revolucije, nije još rešen. A u njegovom rešenju medjutim leži i negacija pribegavanju rata medju narodima, medju ljudima — braćom našom, i od krvi i mesa kao što smo i mi, bez obzira na veru, narodnost i drugo tome slično. U svetu, u kome bi i ovaj poslednji problem t. j. problem istine bio rešen i u kome bi došle do punog izražaja dve osobine lepota i dobroti, vladao bi trajan mir, o kome mi naročito rotari stalno govorimo i sanjamo, nastalo bi novo zlatno doba dugotrajnije i lepše od Periklovog. Priroda bi

bila tada zadovoljena, a ime Aristotela ne bi se samo po rečima Fridriha Velikog spominjalo u školi češće nego li ime Aleksandrovo, već bi ovo drugo ime sasvim iščezlo.

Da li čovečanstvo, pošto sam izneo istorijskim podacima da u nama postoji urodjena želja za mirom kao i da se tome miru sve više približujemo, može danas sprečiti rat održavanjem u ravnoteži interesnih zahteva i žudnje za prevlašću? Na ovo pitanje odgovoriću pozitivno. Mislim, da se dobrom voljom i mudrom politikom odgovornih faktora pojedinih naroda rat može izbeći. Za ovo, razume se, nije dovoljno da se zauzmu samo političari već ideju mira treba razneti širom celoga sveta bratskom ljubavlju čoveka prema čoveku, upoznavanjem, zbližavanjem i produbljanjem uzajamnih bratskih veza. Ovako postavljen put ka miru doveo bi nas do upoznavanja, razumevanja i shvatanja i drugih naroda, a razumnim i kritičkim posmatranjem došli bi i do saznanja zajedničke istine, drage svima nama, a to je, da bratstvo i međusobno poverenje treba da nam budu o r u ž j e, koje će svojom jačinom biti kadro da otkloni svaki nesporazum medju ljudima. Ali i bratstvo i međusobno poverenje moraju počivati na razumnoj istini kao formi, snazi i osnovi svemu zdravom na svetu. Stanje mira moramo izgraditi, moramo biti njegovi pioniri svuda i na svakome mestu. Nije istina da je priroda dala prednost jačemu i da mu se stoga slabiji mora pokoriti, a taj se princip u ovim danima rata ispoljava u punoj svojoj strahoti. Rat nesme istisnuti ni lepotu ni dobrotu ni istinu, dok se mir, o kome naročito danas rado govorimo, mora učiniti obavezom sviju nas.

Ravnoteža sila se mora uspostaviti, tako da bi svaki čovek i svaki narod, i pod pretpostavkom da po prirodi nije dobar, b i o p r i n u d j e n d a b u d e d o b a r. Saglasnost ljudi različitog jezika i religije u opštim principima, razumevanje za sve ono što vodi opštem miru, održavanje ravnoteže sila u njihovoj stalnoj utakmici za vlast, što takodje vodi progresu čovečanstva — treba da su ideje vodilje ka održavanju opšteg mira koji će na bazi iskrenog poverenja i bratstva doći do punog izražaja.

Zajedničkim dejstvom i delatnošću sviju nas na postignuću opšteg mira, potpomognuti prirodnim procesom stvari t. j. smenjivanjem ljudskog roda, stvoriće se kroz za istoriju kratko vreme, lepše, bolje, jače i više forme našega društva, koje će završiti delo naših želja i ideja — stvaranje trajnoga mira na zemlji. Taj cilj koji moramo razumeti kao jedan prirodan zakon, priroda je sebi stavila u zadatak, ona ga hoće, hteli mi ili ne hteli da ovakvu jednu ravnotežu uspostavimo jer: *Fata volentem ducunt, nolentem trahunt*. Na nama je dakle, da ovaj prirodni zakon shvatimo kao našu dužnost, dužnost našega razuma i da svima silama poradimo na što skorijem ostvarenju jednoga opšteg i večitog mira i tako prirodi pomognemo, da do istoga što pre dodje. To je razlog, zašto u miru govorimo protivu rata, a naročito u ratu govorimo mnogo o miru, jer nas na to naš prirodni osećaj

goni u dubokom uverenju, da će se taj trajan željeni mir jednom i ostvariti.

Brat Stevan Vagner srdačno je pozdravljen za svoje dubokim mislima protkano predavanje.

Pretsjednik Odbora za rezolucije rotar dr. Ljudevit Šolc, bivši pretsjednik varaždinskog kluba, predložio je konferenciji na prihvataj Rezoluciju VIII distriktne konferencije 77 distrikta R. I. donetu u Zagrebu 5 maja 1940, koja glasi:

1. Polazeći s osnovnog rotarskog cilja: unapredjenja dobre volje i bratske saradnje medju ljudima, i stavljajući spas i sreću vlastite domovine iznad svega, rotari Jugoslavije, okupljeni na VIII Distr. konferenciji u glavnom gradu Banovine Hrvatske, pozdravljaju uspješne napore odgovornih faktora zadovoljenja svih opravdanih zahtjeva sviju državljana ove države.

2. Rad privrednika rotara prema njihovim drugovima, članovima iste struke, a naročito prema njihovim namještenicima, treba da je prožet rotarskim načelom služenja. Rotar privrednik treba da gleda u svojim namještenicima svoje najiskrenije pomagače, a u drugovima svoje saradnike na opću dobrobit. Ovakovo shvatanje služenja u zvanju zadovoljiće moralno i materijalno rotara privrednika, biće od koristi sredini u kojoj radi.

3. Prema rotarskoj devizi »He profits most, who serves best«, svaki rotarski rad, ako hoće da bude od trajne vrijednosti, mora da se vodi ne samo privatno-tečevnom nego i socijalno-ekonomskom svrhom, vodeći računa kako o kapitalu kao važnom faktoru narodne privrede, tako i o radu, odnosno njegovom nosiocu čovjeku kao najvišoj vrijednosti u svakom kulturnom i moralnom nastojanju.

4. Rotari neka nastoje, da u vršenju služenja zajednici steknu potrebni uticaj na svim područjima omladinskog uzgoja. Neka propaguju individualni uzgojni sistem, nu pri tome neka nastoje, da on ostane u saglasju s bitnim interesima općenitosti.

5. Rotari neka porade u svim svojim klubovima na pitanju i organizaciji izmjene mladeži na svojim područjima.

6. Klubovi distrikta treba da za primljene nedjeljne izvještaje šalju u zamjenu svoje vlastite. Neka te nedjeljne izvještaje prema mogućnosti prošire na klubove s kojima još nisu u izvještajnom saobraćaju i neka svakako svakom klubu distrikta jedamput mjesečno pošalju svoj kratki mjesečni izvještaj.

7. Klubovi distrikta neka kroz jedan mjesec dana u toku godine posvete predavanja prvenstveno pitanju služenja pojedinog člana kluba zajednici.

Distriktna konferencija prihvatila je jednoglasno predloženu rezoluciju.

Odmah iza toga pretsjednik Odbora za dodjeljivanje trofeja brat Manojlović (R. K. Novi Sad) izvještava da je u godini 1939/40 najbolju frekvenciju 89,13% postigao Rotary-klub Slavonski Brod, a najbolje učešće na ovogodišnjoj distriktnoj konferenciji ima Rotary-klub Leskovac.

Brat guverner predaje Košnicu (dar vukovarskog kluba) pretsjedniku kluba u Slavonskom Brodu dru Avramoviću ovim riječima: Predajem ovu Košnicu bratu Avramoviću za njegov klub, da ga čuva i smatra znakom priznanja rotara čitavoga našega distrikta i kao amanet za vaš daljnji rad.

Isto tako je brat guverner predao točak (dar subotičkog kluba) za najbolje učestvovanje na distriktnoj konferenciji bratu Aleksandru Popoviću iz Rotary-Kluba Leskovac.

Brat dr. Avramović i brat Popović zahvalili su se na tim darovima. Predaju trofeja popratili su prisutni klicanjem pobjedničkim klubovima.

Kako je plenum jednoglasno prihvatio predlog sjednice delegata da se distriktna konferencija do godine održi u Nišu, brat guverner obraća se izabranom guvernerskom kandidatu za godinu 1940/41 ovim riječima:

Jednoglasan izbor našega novoga guvernera jasan je dokaz, da sudbinu našega distrikta u ova možda najteža i najsudbonosnija vremena predajemo u ruke bratu dru. Viktoru Ružiću, koji je kao bivši guverner potpuno upućen u sve osnove, želje i ciljeve našega rotarskoga pokreta, potpuno uvjereni da će i umjeti i znati kroz ove burne i olujne dane voditi naš pokret sigurnom rukom, čvrstom voljom, poznatom svojom čestitošću u mirnije i sretnije dane i po našu zemlju i po čitav ljudski rod.

Dragi Viktoro, u ime sve braće našega distrikta, kao i u svoje ime želim Ti u plemenitom poslu i nastojanju najljepši uspjeh. A i mi ćemo Te svi, to Ti svečano obećajemo, pomagati, kolikogod bude u našoj vlasti i moći.

Brat dr. Viktor Ružić, burno pozdravljen, čita svoj govor.

Vrlo poštovane gospodje, dragi rotari,

stičajem prilika odustalo se od nepisanog pravila da se iste rotarske časti ne obnašaju dva puta, i prema vašoj želji treba da u budućoj rotarskoj godini preuzmem ponovno vodstvo našeg 77 rotarskog distrikta, da u zajednici sa ostalih još 150 rotarskih guvernera pomognem okretati naše veliko rotarsko kolo.

Isto tako kao danas stajao sam pred pet godina pred vama, da kao guvernerski kandidat izložim smjernice svoga budućeg rada. Tada mi je bilo laganije, jer je to bilo doba, kada smo sa mnogo optimizma gledali u razvijanje prilika u svijetu i rotarstvu u Evropi. Od onda se toliko izmijenilo u svijetu, i baš radi tih promjena mnogi su rotarski distrikti u Evropi prestali da rade.

Svakako je taj nazadak rotarstva za Evropu značajan, kad se uoči, da je jedan od ciljeva rotarstva unapredjivanje međunarodnog sporazumijevanja, dobre volje i mira putem naše drugarske zajednice ljudi od posla i zvanja i da Rotary nije nikako uticao na političko, vjersko ili socijalno naziranje svojih članova, već je samo tražio od njih da budu čestiti i pošteni ljudi, lojalni građani i odani sinovi svog naroda.

I ako je naš optimizam doživio u ovim godinama gdje koje razočaranje, nemojmo ga napustiti. Rasijani po čitavom svijetu,

kuda je doprla kršćanska civilizacija, radimo i dalje kao udruženje prijatelja, koje je pripravno pomoći svaku dobru stvar i kod kuće i u međunarodnim odnosima. Naša želja da pomognemo međunarodno sporazumijevanje i rad na svjetskom miru ne može doći nikada u koliziju sa našim državnim ili narodnim interesima, jer, želeći mir slobodnih ljudi, stajaćemo vazda na braniku svoje države i rodne grude, a naše drugarstvo, koje stoji daleko od toga

Dr Viktor Ružić, novoizabrani guverner

da se međusobno pomažemo ili da naše rotarsko članstvo upotrebljavamo u našu ličnu korist kao i naš karitativan rad ne može doći u koliziju sa bilo čijim vjerskim, etičkim ili političkim nazoranjima.

Zato sam uvjeren da će rotarstvo u Evropi, čim se bude uspostavilo međusobno poštivanje čovjeka i naroda, doživjeti opet svoju renaissance-u.

Danas mi je teško kazati što o mom budućem radu, i premda ću nastojati da dam najviše što mogu, držim da će se taj rad kretati uglavnom u održavanju onog što primam od mojih pretšasnika.

A Vas, dragi rotarski drugovi molim, da me u tom pomognete. Riječi brata dra Viktora Ružića popratili su svi prisutni dugotrajnim odobravanjem.

Tajnik distriktne konferencije Krešimir Brovet čita naknadno prispjele čestitke i javlja da se izlet u Samobor zbog lošeg vremena neće održati.

U ime svih prisutnih brat dr. Vojislav Besarović, R. K. Sarajevo, srdačno zahvaljuje zagrebačkom klubu na bratskom prijemu i dočeku te na uzornoj organizaciji distriktne konferencije.

Pošto je dnevni red svečane i zaključne sjednice time iscrpljen, guverner zaključuje u 12,15 h Konferenciju ovim riječima:

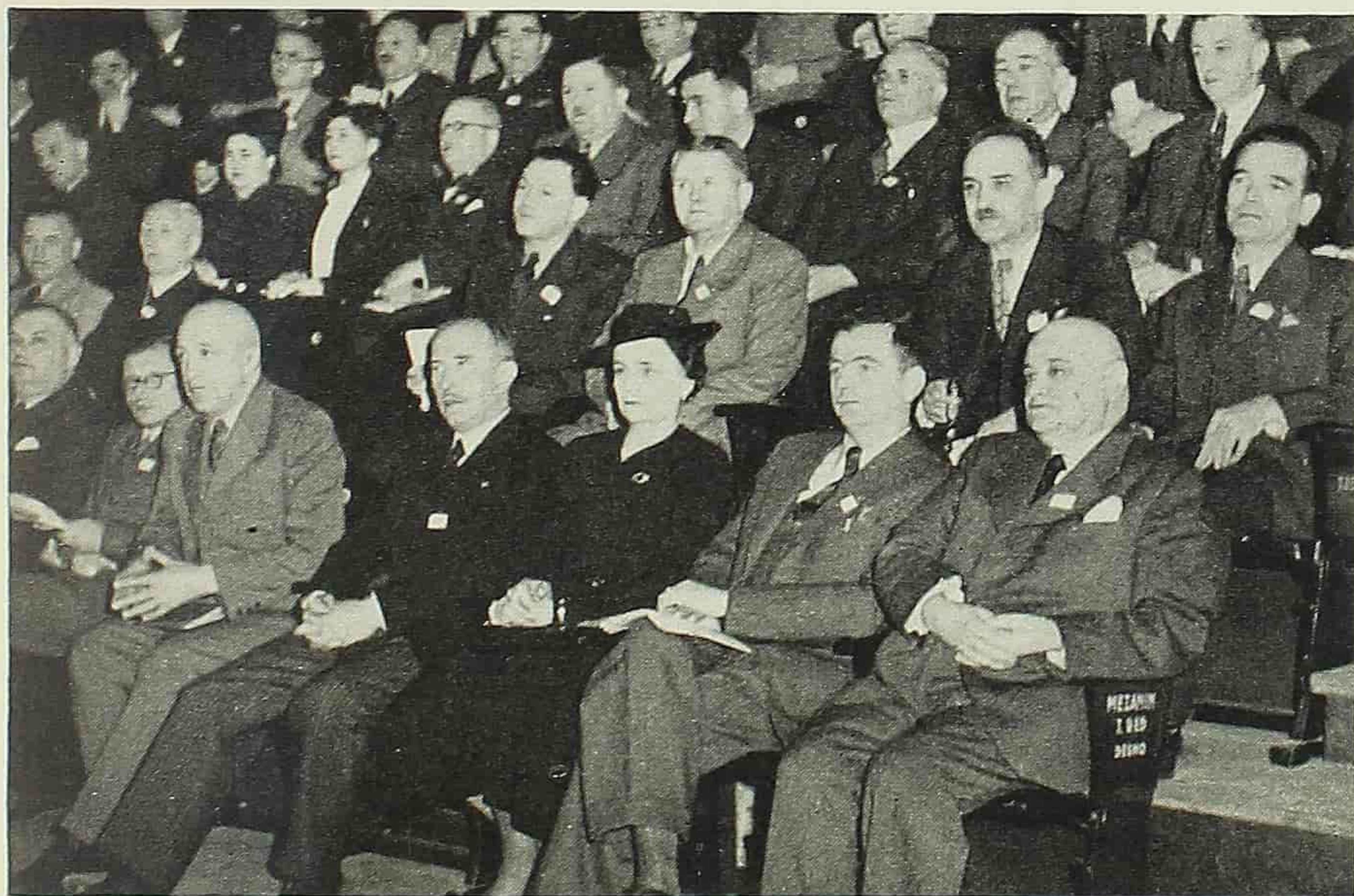
Draga braćo i prijatelji,
dočekala su Vas sve bez razlike topla i iskrena bratska srca, pa ponesite svi svojim kućama isto tako tople i vedre uspomene na ove dane.

Sumnja često podgriza i najplemenitije želje i osnove, ali u naše rotarske ideale, u boljega čovjeka od današnjega nesmijemo nikada posumnjati.

Ovim riječima zaključujem svečani sastanak u nadi, da će naš distrikt Vašom potporom i Vašim nastojanjem nastaviti da ide putovima pravog rotarskog rada.

Umjetnički užitak distriktne konferencije priredio je muški zbor Hrv. Pjevačkog društva »Lisinski«, koji je pod ravnanjem g. Mladena Pozajića izveo ove kompozicije:

»Kristuš je gore vstal« — uskrсни napjev iz XVII stoljeća iz »Cithara octochorda«; Emil Adamič: »Vasovalec«; Zlatko Grgošević: »Težačka« (Došli su orači); Stevan Mokranjac: »Imala baba« zaključni stavak iz Prve rukoveti.

Grupa Rotara

ROTARSKI DUH U INDUSTRIJI

Vlada Teokarević, Rotary klub Beograd

Rotarski pokret je istakao kao svoj najviši cilj, ideal služenja kao osnovicu svake čestite delatnosti, — i taj cilj razradjen je u četiri pravca: negovanje ličnih odnosa, postavljanje visokih etičkih merila u poslu i zvanju, kako bi se moglo što bolje služiti ljudskoj zajednici, primena ideala služenja u ličnom, poslovnom i javnom životu svakog rotara, kao i staranje za unapredjenje međunarodnog sporazumevanja i mira putem svetske rotarske zajednice. Rotarska ideologija i rotarski metodi ogledaju se na svima područjima ljudske delatnosti, i jedan rotar, bez obzira u kome pravcu i u kome krugu dela, mora biti prožet istim duhom: duhom služenja ne samo svojim ličnim interesima, već navek i višim interesima svoga zvanja, nacionalne ili međunarodne zajednice. Taj rotarski duh, koji se unosi u svaki produktivni posao, mora biti urodjen u svakom rotaru, jer nije uzalud rečeno da se rotar ne stvara ulaskom u klub, već se takvim radja. Stoga je u svakom pojedinačnom slučaju lako utvrditi da li neki postupak jednog rotara odgovara rotarskoj ideologiji, ili je s njome u suprotnosti. Rotarskom etičkom merilu odgovara, ako je prožet rotarskim duhom, drugim rečima, ako je u skladu sa višim idealom služenja.

Da bi mogli oživotvoriti rotarski duh, rotari traže priliku za služenje. Organizacija klubova, posete stranim klubovima, negovanje ličnih poznanstava, sve to ima da služi povećanju mogućnosti što šireg služenja. Pravi rotar se ne sme ograničiti na provodjenje rotarske ideologije u svome najužem krugu delanja, već teži da širi ovu ideologiju što je moguće više. Prirodno je ipak, da je u prvom redu ispoljava u svojoj neposrednoj blizini, u krugu u kome se svakodnevno kreće i razvija svoju delatnost, u svome zvanju. Samo zvanje pak može pružati jednom rotaru šire ili uže mogućnosti služenja, što zavisi od same prirode posla. Ima poslova koji se obavljaju u jednom veoma uskom krugu, pa su prema tome i mogućnosti služenja minimalne; ima i takvih poslova, u kojima postoje višestране delatnosti, koje pružaju široke mogućnosti služenja i omogućuju širenje rotarskog duha. Industrija spada medju ove posljednje delatnosti.

Industrija je u prvom redu racionalno organizovana proizvodnja. Prema modernom shvatanju bitno je kod industrije njen uticaj na povećanje proizvodne sposobnosti naroda. Kako je jedan savremeni ekonomski pisac lepo kazao: »Iz industrije pršti ona sila, koja je pre više od jednog veka obeležena kao stvaralačka snaga, što oplodjuje sve mrtve kapitale u zemlji i pokreće sve radne sposobnosti na veći rad.« Industrija je moćan element blagostanja i bogatstva za pojedince, kredita i moći za vladu, prosperiteta za nacije. Ona oživljava mrtve materije pod zemljom, vadi ih i čini od njih pogonske snage ili saobraćajna sredstva ili

mašine za proizvodnju dobara. Ona koristi nuzgredne proizvode i otpatke, od svinjske dlake, govedjih rogova i starih krpa do zardjalog starog gvoždja i bačene hartije. Ona podiže i daje veću vrednost skoro svima proizvodima zemljoradnje, daje uvek novih potstreka za rad, intenzivira svu proizvodnu delatnost. Medjutim, industrija nije samo obična proizvodnja, već je *organizovana* proizvodnja. Mnogo je napora valjalo uložiti, dok se došlo do savremene izgradnje ove organizacije. Valjalo je olakšati radni proces i sprovesti uštedu radne snage, što je postignuto tehničkim napretkom. Tehnički pak napredak izazvao je pojavu nezaposlenosti i otuda smanjenje kupovne snage širokih radnih masa. Otuda se postavio problem dovodjenja u sklad organizacije proizvodnje i podele nacionalnog dohotka, tako da se zadrže koristi koje je stvorio tehnički napredak, a da se s druge strane svakome omogući rad i dohodak koji je potreban za život. Danas se jednom industrijskom poduzetniku ne postavljaju samo ekonomski problemi industrijske proizvodnje, već i čitav niz socijalnih problema. Današnji industrijalac mora da vodi računa i o problemu odgovornosti celine za sudbine pojedinaca u širokoj masi. Odnos pojedinaca prema celini i celine prema pojedincu, vezao se sa problemom proizvodnje, ekonomičnosti, podele dohotka, zadovoljenja potreba. Ekonomska i socijalna pitanja stopila su se u jedan problem, čija je suština da se, povećavajući proizvodnju na ekonomski način, stvaraju mogućnosti za zadovoljavanje potreba sviju. Otuda se pred jednim industrijalcem postavlja niz problema: on mora u prvom redu da vodi računa o prirodi čoveka zaposlenog u preduzeću: da vidi šta se može postići sa čovekom, kakav je on danas, kakva ga snaga pokreće na rad i da li je moguće i na koji način povećati njegovu radnu sposobnost. Drugi problem je ekonomsko-tehničke prirode: kako da se organizuje proizvodnja u preduzeću pri smanjenom broju radnih sati jednog radnika, a da ta proizvodnja ne bude manje ekonomna. Zatim dolazi niz pitanja: kakva mora da bude svojina proizvodnih sredstava, način organizacije potrošnje i način podele narodnog dohotka.

Kroz sve ove mnogobrojne, teške i zapletene probleme moderni industrijski preduzetnik najbolje će proći, ako je rukovodjen pravim rotarskim duhom. Pre svega on mora da reši svoj lični prisohološki problem savladjivanja sebe, disciplinovanja volje i podnošenja žrtava radi uspeha preduzeća. U periodu dinamike kapitalističkog razvoja, u kome se mi danas još uvek nalazimo, jedan industrijalac je ličnost koja stvara za svoj račun i na svoj rizik. On stvara nešto za čim se u privredi oseća potreba, a što ima da donosi preimućstva, kako njemu za njegov stvaralački rad, tako i uloženom kapitalu. On organizuje proizvodnju artikala koje traži tržište. Radi uspešnije proizvodnje uvodi u svoje preduzeće nove metode rada, racionalnu organizaciju rada u samom preduzeću (na pr. Ford, Bata i t. sl.). Uz to, često, on mora pored proizvodnje da organizuje i potrošnju, da svoje proizvode načini dostupnim potrošačima. Za sav taj posao njemu je potrebna gvoz-

dena volja kojom će savladjivati sve prepreke ka uspehu, i ideja potpune odanosti preduzeća. Medjutim, za pun uspeh nije dovoljna samo bezbrižna težnja za zaradom, već je potrebno i ostvarenje izvesnih etičkih načela. Rotarstvo, koje je u prvom redu skup poslovnih ljudi, istaklo je kao vrhovno etičko načelo, ideal služenja. Ovaj bi srećno dopunio psihičku ličnost jednog industrijskog preduzetnika.

U svojoj delatnosti, vazda rukovodjen idealom služenja, industrijalac koristi tehnički napredak. Tim napretkom omogućena je u proizvodnom procesu podela rada i specijalizacija. Specijalizacijom industrijski radnik postaje stručan, ali samo za jedan vrlo malen deo proizvodnog procesa. Sprovodjenjem specijalizacije dobija se doduše veća količina proizvoda, ali se s druge strane smanjuje broj zaposlenih radnika. Pred industrijalcem se postavlja radničko pitanje: na koji način poboljšati kvalitet rada, a da se time ne izazove nezaposlenost i sve teške posledice, koje ona donosi. Rotarski duh industrijskog preduzetnika doći će do izražaja u ovom pogledu, ako se stvore mogućnosti radniku za sticanje stručne spreme. Kvalifikovani radnik doprinosi prinosu preduzeća, ali u isto vreme znatno poboljšava svoju ličnu situaciju. Industrijski pak preduzetnik i u interesu preduzeća, i rukovodjen rotarskim duhom ima ulogu vaspitača radnika, radi pojačanja njihove radne sposobnosti. On ima da vaspitava radnika u moralnom i socijalnom pravcu. U tom smislu, pored ličnog primera, on se stara da radniku i njegovoj porodici omogući pristojan život i načini dostupnim kulturnom i socijalnom napretku. Radničke mase još uvek se nalaze u materijalnoj bedi, ali još teža od toga je njihova moralna zaostalost. Stoga, podizanjem radničkog standarda života, radničko pitanje još nije rešeno: od iste takve, ako ne i od veće važnosti je problem razvijanja smisla o shvatanju dužnosti i prava radnika. Radnika treba naučiti štednji, načinu vodjenja kuće, vaspitanja dece, poučiti ga u štetnosti upotrebe alkohola, ženskih luksusa i t. d. Samo takav radnik može da uloži svoje napore u granicama svojih sposobnosti, za napredak preduzeća. Rad na poboljšanju uslova za život i naročito za moralno podizanje radničkih masa, njihovo prosvetivavanje i vaspitanje u konstruktivnom smislu, kako bi oni došli do svesti o korisnosti napretka koji im se pruža, jedan je od zadataka današnjeg industrijskog preduzetnika. Prožet rotarskim duhom, ovaj rad dovodi do punog izražaja naš uzvišeni ideal služenja.

ROTARSKE RADOSTI

PETROVGRAD. — Dr. Voja Matić, sin rotara dra Miše Matića, vjenčao se u Kragujevcu sa gđicom dr. Verom Živković.

Gospodjica Paulina Dragan, kćerka rotara Kristifora Dragana, vjenčala se u Petrovgradu sa g. ing. Stevanom Weiterschanom.

Rotaru Juliju Kostelcu rodila se kćerka.

Rotar Miloš Stanojević unaprijedjen je za direktora gimnazije u Senti.

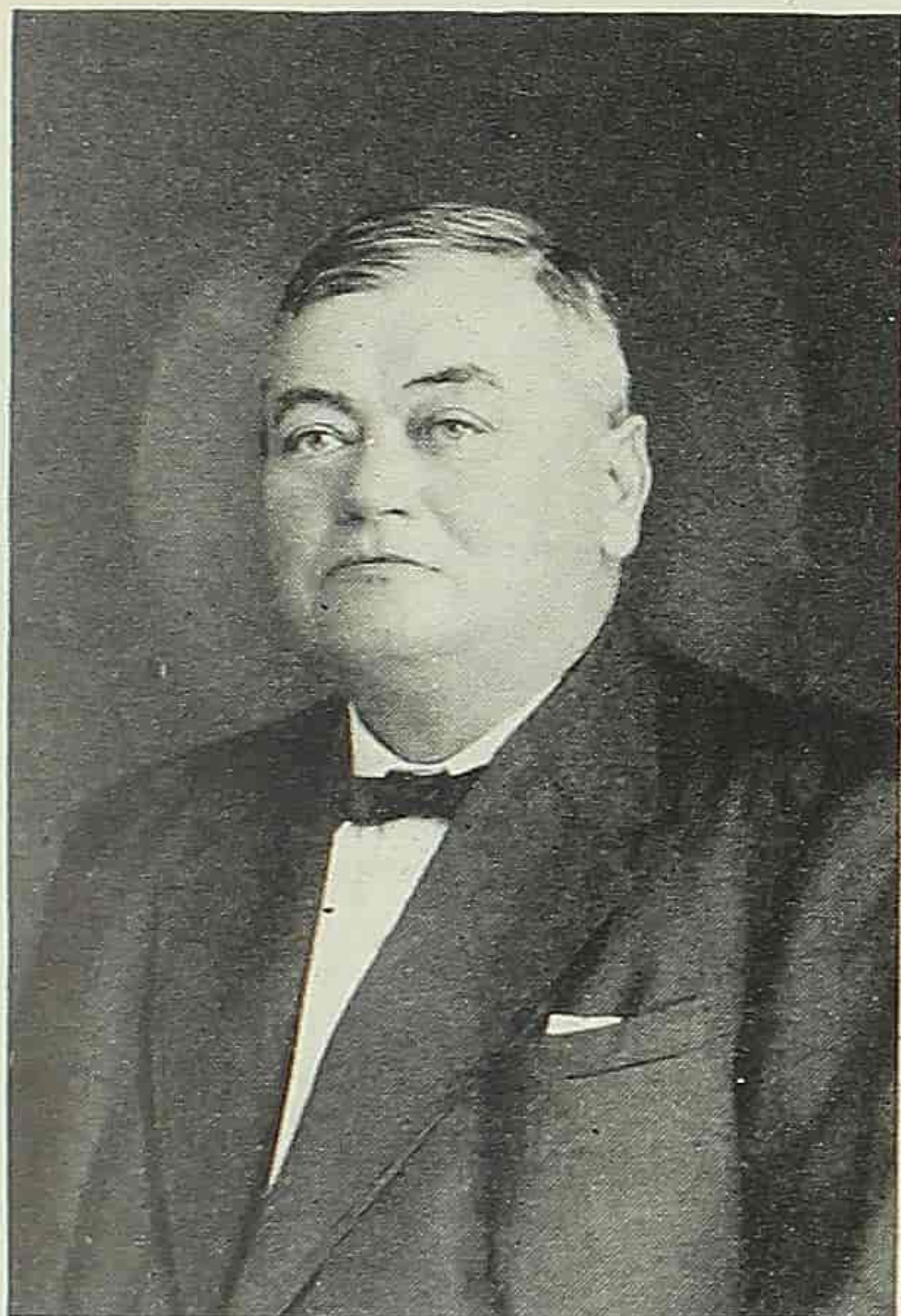
SVIMA NAJSRDAČNIJE ČESTITAMO!

† USPOMENI ROTARA Dr. EUGENA KLIERA

Ing. Milenko Vrvić, tajnik R. K. Vršac

Brate Evgene,

zlokobna i neumitna smrt Te je razrešila patnji ovozemaljskoga života, a mene u predubokom bolu nagonila, da razmišljam o odlaženju sa ovoga sveta.

Nisam nikada prevazišao svoju rođenu misao, u individualnoj bojazni od hladne samrtne jeze, niti sam u tužnom pijetetu prema veličini Nirvane, pretpostavljao lažnu ideju o večitoj tami.

Tako i ovoga puta, ispitujem ove istinite refleksije toplinom psihe svoje, a upijam ih prahom isušenih suza.

Evgene, stresi sa sebe za trenutak mir večitog pokoja, i čuj poslednje oproštajne reči brata — prijatelja:

Životni tok, koji dodiruje strme, kose i po katkad blage sudbinske obale, diferencira ljudska bića; da iskuse radosti, tegobe, ili indiferečnosti svoga postojanja.

Ti si svoj zemaljski put ispunio primerom požrtvovnog rada — stručnog, kulturnog, čovečnog — pa ipak... zaboravio si svesno sebe!

I ako je Aristid imao prava da je cilj života u sreći, Ti je na svetlosti dana nisi imao.

Zato si potražio mira i oproštaja s one strane sveta; u hladnoj tišini groba — večitog smirenja tela — dok Ti je pravedna duša, pozvana Gospodom, poletela vedrim visinama večitog blaženstva.

Iskrena, tiha tuga, pritiskivaće mi trajno dušu — kao setno saznanje: *da si otišao sa ovoga sveta, progonjen burom života — išiban ćudljivim vetrovima sudbine.*

ROTARSKE ŽALOSTI:

Subotica: naš vrli rotar dr Vujić Jaša izgubio je majku. Naše bratsko saučešće.

I Z N A Š E G D I S T R I K T A
P R O M J E N E U Č L A N S T V U
U M J E S E C U A P R I L U :

NOVI ČLANOVI:		
Ime, prezime i zanimanje Mjesto	Klasifikacija	Adresa 1) poslovna 2) privatna
BAČKA TOPOLA:		
Bognar Janoš poslovodja	Električni pogon i svetlost	Bačka Topola
Petrinović ing. Vladimir sreski ekonom. referent	Drž. unapredjenje poljoprivrede	Bačka Topola
Roth Antun direktor	Veleprodaja gradj. materijala	Bačka Topola
BEOGRAD:		
Nestorović Bogdan arhitekt, docent univer.	Arhitektura Architecture	Miloša Velikog 69
Veljković Vojin industrijalac	Mlinarstvo Milling industry	1) Vojvode Mišića 15 2) Smiljanićeva 33
PANČEVO:		
Georgijević dr. Antonije šef agencije D. H. B.	Hipotekarni kredit State Mortgage Bank	1) Kr. Aleksandra trg 3 2) Kr. Aleksandra trg 3
PETROVGRAD:		
Cvejanov Slavko sekretar Udruženja zanatlija	Udruženje zanatlija Professional associations	1) Slovenačka ulica 2) Beogradska ulica
Kostelac Julio upravitelj Ribnjičarstva	Ribarstvo Fish culture	1) & 2) Ečka - Pavlovo
Mijajev Luka ml. advokat	Gradjansko pravo Civil law practice	1) & 2) Kneza Arsena 6
SUBOTICA:		
Seneš Djordje suvlasnik gvoždjare	Trgovina gvoždjem General Hardware	1) Gvoždjara Seneš 2) Jelačićev ul. 5
Viličić dr. Vladislav pretsednik gradskog siročadskog stola	Gradska administrativ- na služba Municipal government administration	1) Gradska kuća 2) Knez Mihajlova ul. 9
VRŠAC:		
Mandl dr. Stevan zubni lekar	Zubarstvo Dentistry	1) Sterijina 2 2) Sterijina 2
I S T U P I L I I Z K L U B A :		
BRČKO: Dušan Budjen (radi prezaposlenosti)		
BAČKA TOPOLA: Nenad Dimitrijević (radi prezaposlenosti) Djura Trbović (radi prezaposlenosti)		
VRŠAC: Djura Jovanović (radi bolesti) Dr. Živojin Isakov (radi premještaja) Dr. Eugen Klier (umro)		

RAD NAŠIH KLUBOVA

U MJESECU APRILU

BAČKA TOPOLA. — U toku meseca aprila održano je u klubu pet redovnih sastanaka sa prosečnom frekvencijom od 85.05%. Predavanja su održali na sastancima br. Gabor Pavle: »Upotreba šumskog gasa kod motora«, br. Beniš Šime: »Kako da služimo zajednici?« i br. Vig Josip: »Šta je najpotrebnije Bačkoj Topoli u svrhu unapredjenja opštine?« — Pružio je klub u toku meseca oštećenima od poplave Din. 2.000.—, te je primio umesto istupljena dva člana nova tri brata u klub.

BANJA LUKA. — U toku aprila i maja imali smo 9 sastanaka sa prosečnom frekvencijom u ova dva meseca od 60.86%. Godišnja skupština održana je 19 aprila, na kojoj je za predsednika po treći put izabran naš dragi brat Špiro Bocarić, dok će dužnost tajnika za sledeću rotarsku godinu obavljati br. Dušan Boberić.

Na VIII distriktnoj konferenciji u Zagrebu ispred kluba bili su učesnici braća predsednik Bocarić i tajnik Malić, koji su nam podneli iscrpne referate o konferenciji.

Brat Pravica je održao kraće predavanje o dejstvu inflacije u privrednom životu, što je braću naročito interesovalo. Brat Bocarić, kao odličan poznavalac ovdašnjih prilika, održao je vrlo zanimljivo predavanje »Nešto iz prošlosti i života naroda iz Vrbaske banovine«. — Brat Vladimir Malić iscrpno nam je izneo svoje utiske i zapažanja sa putovanja u Rumuniji, gde je u Bukureštu uzeo učešća kao član naše Trgovinsko industrijske komore.

U ovim ozbiljnim vremenima, kada je zapad sav u plamenu i kada se toliko naše braće rotara bore na frontovima za odbranu svojih otadžbina i njihove slobode, braća našeg kluba uzimaju vidnog učešća u javnom životu — humanim i nacionalnim društvima —, služeći opštoj stvari i rukovodeći se svojim rotarskim načelima.

BEOGRAD. — 564 redoviti sastanak 1 aprila održan je kao Ladies' Night i na njemu je rotar Gojko Gjeranović održao jedno vanredno zanimljivo predavanje »O lovu« posle kojega je pokazan jedan film o lovu i jedan drugi film o životinjama.

565 redoviti sastanak 8 aprila, održan je kao tradicionalna »riblja večera«. Pri-

sustvovao je i jedan strani rotar — Rosambert, član R. K. Nancy, Francuska.

Na 566 redovnom sastanku 15 aprila primljena su dva nova člana, arhitekta Bogdan Nestorović i industrijalac Vojin Veljković. St. Pavlović govorio je o svojem putu u Pariz i Bukurešt. Dr. Ilija Pržić izneo je svoje utiske sa distriktne konferencije u Sofiji.

Na 567 redovnom sastanku 22 aprila predsednik kluba predao je rotaru Rosambert-u zastavicu našeg kluba s molbom da je preda kao naš poklon R. K. Nancy. Admiral Prica održao je jednu veoma uspešnu kozeriju o pomorskim bitkama na severu Evrope.

BITOLJ. — Tokom proteklog meseca aprila održano je jedno predavanje i jedan referat.

3 IV brat Simić održao je svoje predavanje: »Rotarstvo i egoizam«. Prema predavaču egoizam sprečava ljude da uvek idu pravim putem, i u toj borbi, sa više ili manje uspeha, učestvuju savest, vera i zakon. I rotarstvo takodje prilazi ovom nerešenom problemu izmirenja suprotnih ličnih interesa. Rotarstvo ne može da obeća nagradu na onome svetu, jer nije vera, niti može da preti sankcijama, jer nema silu zakona, niti očekuje ceo uspeh od nagona za dobrim (u koliko ga ima kod ljudi). Rotarstvo prilazi egoizmu na svoj sopstveni način: hoće da ubedi ljude da je cela istina, da ukoliko se drugi bolje služi utoliko se baš sebi lično koristi. Najkraće rečeno: treba biti ispravan u životu ne samo zbog morala i zakona, već i iz računa — poštenje se isplaćuje. Smisao i uloga rotarstva je da bude učitelj tako shvaćenog i primenjenog egoizma ljudi.

17 IV brat dr. Moša Djerasi održao je usmen i iscrpan referat o »Zdravstvenom stanju tokom prošle zime u Bitolju i okolini«, navodeći poznate podatke. Od zaraza bilo je: šarlaha svega 2 slučaja; difterija je bila takodje u opadanju; tifusa je bilo, srećom, samo u Kičevu; mortalitet kod gripa bio je i pored komplikacija, mali, sem kod starijih osoba; meningitis se javio prvi put posle 16 godina, u formi epidemije, i u isto vreme kada i u drugim krajevima zemlje; dečije paralize, za razliku od ranijih godina, nije bilo. U diskusiji se ispostavilo da bolesti, a naročito zaraze, zavise od opštih uslova stanovni-

štva, da su sela daleko od lekara, da sanitetska služba ne raspolaže sa dovoljno sredstava, i da je Uredba o obaveznom stažu lekara-početnika na selima imala i svojih dobrih strana.

BRČKO. — U ovome mjesecu imali smo 3 sastanka, jer smo naš četvrti sastanak usled Vaskrsnih praznika odložili, pošto je većina braće bila odsutna iz Brčkog. — Prosječna frekvencija iznosila je 72.28%, a sastanci su bili ispunjeni uobičajenim dnevnim redom i diskusijama u duhu vremena u kojem živimo.

U ovome mjesecu naš klub su napustila dva brata, i to Milivoj D. Henich i Dušan Bodjen, pa ćemo nastojati uskoro popuniti novom braćom njihova mjesta i klasifikacije u klubu.

Na sastanku od 4 aprila o. g. izabrana je nova uprava i komponentni odbori za rotarsku godinu 1940/41 i određen je delegat za distriktnu konferenciju.

Karitativan rad i u ovome mjesecu nastavljen kao i u prošlom.

ČUPRIJA - JAGODINA - PARAĆIN održao je u mesecu aprilu dva predavanja, i to: Br. dr. Milan Stevanović »O uredu« i br. Svetolik Stojšić »O Rumuniji«.

Br. Stevanović kao dugogodišnji lekar »Ureda« za osiguranje radnika objasnio je rad ureda i koristi, koje svaki osiguranik ima od ove socijalne ustanove. U svom iscrpnom predavanju izneo je i kritike i povike na ured i u više slučajeva neopravdane proteste protiv rada uredskih lekara, protiv kojih uredski lekar je nemoćan i nezaštićen. Iz svoje dugogodišnje lekarske prakse navodi, da srednji stalež i bolja klasa ljudi leče se srazmerno veoma malo i retko, dok radnici se najviše leče i vrlo često i nepotrebno iskorišćavaju ured. Povika na ured potiče samo od neobaveštenih i nekulturnih ljudi.

Na svršetku svog iscrpnog predavanja pita se, šta bi bilo da nije ureda i kako bi se sirotinja lečila.

Br. Stojšić opsežno i sa puno detalja održao je interesatno predavanje o Rumuniji, u vezi sa Slovenima. Ovo poduže predavanje u vidu crtica i sličica iz rumnske istorije, privuklo je naročitu pažnju sve prisutne braće. Naročito su istaknuti uticaji svih susednih slovenskih naroda na Rumune i njihove zemlje u prošlosti.

Predavajući skreće pažnju na knjigu profesora Jorge: »Istorija Rumuna i nji-

hove civilizacije«, koja je izišla i u srpskom prevodu i u kojoj profesor Jorga — u predgovoru — naglašava, kako se Jugosloveni i Rumuni medjusobno vrlo slabo poznaju, iako su susedi i sudbinom vezani i da bi trebalo, da se radi jačeg zbliženja što bolje upoznaju.

Na poslednjem sastanku primljen je u članstvo našeg kluba br. Milorad Pavlović, direktor učiteljske škole u Jagodini i bivši član Rotary kluba Sombor.

DUBROVNIK. — U aprilu održali smo 4 sastanka. Kao obično održano je nekoliko referata o aktuelnim pitanjima. Redovito su iznašane novosti iz zvanja, kojom prilikom su proventilirane prilike u kojima se nalaze pojedine grane, koje pojedina braća zastupaju.

Naš klub je u aprilu veoma pogodjen smrću brata Kaldora Samuela, koji je bio jedan od članova utemeljitelja. Za klub i sa klubom je mnogo saosjećao. Već dulje vremena, uslijed poslovne preopterećenosti i slabijeg zdravlja, nije nikuda zalazio, ali je na sastanke redovito dolazio, kadgod se nalazio u Dubrovniku. U sastancima je nalazio duševne hrane i do svoje smrti je neprestano živio sa klubom. Pokojnik je bio naš vrlo dobar informator za vanjska pitanja, budući je mnogo putovao u inozemstvo. I ovom prigodom neka je bratu Kaldoru »Slava!«

Za uspomenu na pok. Kaldora klub je izdao Din. 500.— u dobrotvorne svrhe mjesnoj sirotinji.

11 aprila održali smo 350 sastanak, koji nije imao radi postojećih prilika svečani karakter, već je to ostavljeno za bolje dane.

Na sastancima se diskutovalo o prisustvovanju distriktnoj konferenciji 4 i 5 maja u Zagrebu. Da su normalne prilike, broj posjetilaca iz našeg kluba bio bi znatan, ali ovako je ograničen, tim više što ih ima nekoliko i na vojnoj vježbi.

KARLOVAC. — U mjesecu travnju imao je klub 4 sastanka sa poprečnom frekvencom od 82.69%. Održana je i redovita godišnja glavna skupština, koja je protekla skladno, a nakon pozdrava predsjedavajućeg brata Navratila i nakon tajničkog i blagajničkog izvještaja, data je odboru i cijeloj upravi razrješnica i zahvala za uspješan rad. Izabrana je nova uprava sa svima ostalim odborima a na čelu sa bratom drom Graho Ivanom kao predsjednikom. Nova uprava preuzeće dužnost sa 1 VII o. g.

Za distriktnu konferenciju u Zagrebu dne 4 i 5 V javilo se je 11 braće.

Održana su 2 izvanredna predavanja i to od strane naših gostiju. Nerotar g. dr. Stevan Jakšić, sada načelnik pravnog odsjeka Ministarstva poljoprivrede, a prije predsjednik kotarskog suda u Karlovcu, održao je 22 o. mj. veoma zanimljivo i savršeno predavanje: »Pravna država i njezina sudbina«, dok je brat ing. Žepić, R. K. Zagreb dne 29 o. mj. svojim stručnim predavanjem »O gospodarstvu i socijalnoj osnovi elektrifikacionog problema« privukao osobitu pažnju i pozornost svih prisutnih. Oba predavanja bila su pomno i sa velikim zanimanjem saslušana, te živim pljeskom popraćena kao nagrada izvrsnim predavačima. Na potonjem predavanju bio je kao gost našega kluba g. ing. Cenčić Franjo, ravnatelj Gradske munjare u Karlovcu. Osim predavanja održani su zanimljivi referati: brat Navratil o aktuelnim događajima u Njemačkoj, te brat ing. Naumović o novim kolektivnim ugovorima u banovini Hrvatskoj, dok je brat ing. Žugčić na svakom sastanku dao svoj uobičajeni referat o vanjskoj situaciji, iznesavši uvijek najnovije događaje rata i njegovih posljedica u Evropi. Na skroman ali iskren i prijateljski način proslavljeni su imendani naše braće Alberta dra Longhino, Rudolfa Kratohvila i Jure Cindrića. 100%-tnu frekvencu u ovom mjesecu polučilo je 14 braće, čija imena su posebno navedena. U prošlom mjesecu imalo je 100%-tnu frekvenciju 17 braće, pa nastojimo da u budućem mjesecu bude najmanje 20 braće sa takovom. Frekvencija je ogledalo kluba.

Za nevoljne sakupljeno je Din. 216.—

KRANJ je imel meseca aprila 1940 pet sestankov s povprečno frekvenco 91.58%. Na dveh sestankih smo dosegli 100%-no frekvenco. Zanimive referate sta nam podala naša dva nova člana. Dr. Ivo Šorli, ki je znan slovenski pisatelj, nam je opisal svoj življenjepis. Ing. Marijan Sajovic je predaval o naši gorenjski progi in njenih težkočah. Na podlagi izčrpnih in preglednih statističnih podatkov je prišel do zaključka, da je neobhodno potrebno, da se enotirna gorenjska proga čim preje spremeni v dvotirno in pri tem preuredi na 18 tonski osovinski pritisk.

Br. Bidovec Viktor nam je poročal o gradnji novega, modernega poštnega poslopja v Kranju. 60. meeting je bil posvečen razpravi o vzgoji mladine.

Zbirka za dobrodelne namene je znašala v aprilu 504.— din.

LESKOVAC. — 18 aprila održana je (6) redovna skupština na kojoj su odr-

žani razni referati stranog časništva. Nova uprava je sledeća: predsednik Aleksandar Popović, potpredsednik Branko Naumović, I tajnik dr. Velizar Pijade, II tajnik Branko Nikolić, blagajnik Dušan Stojiljković. Za upravu Tasa Stefanović, dr. Dušan Radaković, ing. Vladislav Velić, Mileta Novaković. Ceremonijar Dušan Dočić. Članovi Nadzornog odbora: Djoka Janjić, Dušan Kostić.

Donjet je i zaključak da za primopredajni sastanak, koji će biti sa sestrama nova uprava podnese plenumu svoj program rada.

Posle skupštine na redovitom sastanku govorilo se o ekstenziji kluba. Uzeta su dva nova člana u obzir. Korespondenciju molimo od sada dostavljati na adresu: Dr. Pijade Velizar, Kralja Petra 20, Leskovac.

Brat Pijade, kao član propagandnog odbora, za konferenciju u Zagrebu, moli braću da se u što većem broju prijavljuju.

LJUBLJANA. — V mesecu aprilu smo imeli 4 sestanke. Na prvem sestanku dne 3 aprila sta nas obiskala br. Anton Krejči iz Maribora in br. Stanko Širca iz Zagreba. Istega dne je bil občni zbor društva »Naša skrb za pohabljenodeco«. Ob tej priliki je predsednik tega društva br. Rikard Skubec s svojim velikodušnim darilom din 25.000.— znatno povečal društveno imovino. Istega dne je br. Nemenz počastil vse brate s pokušnjo novega Bok-piva pivovarne Union, kar je brez dvoma vplivalo tudi na frekvenco. Ta sestanek je bil posvečen dobro pripravljeni anketi pod naslovom »Naloge rotarstva v javnosti«. Pri tej anketi so fungirali kot referenti bratje Drago Potočnik, dr. Janko Žirovnik, Josip Kavčič, Zdenko Knez, dr. France Stele in dr. Božidar Lavrič. Anketa je bila zelo temeljita, kakor tudi debata, ki ji je sledila. — Na sestanku z dne 10 aprila je imel br. Franc Jeglič, ravnatelj tovarne za galvanične elemente in elektrotehniko »Zmaj« dr. z o. z., poučno predavanje o poteku fabrikacije žepnih baterij in galvaničnih elementov. — Na sestanku z dne 17 aprila je bil občni zbor našega kluba. Za predsednika za prihodnje leto je bil izvoljen br. dr. Božidar Lavrič, v Upravni odbor pa sledeči bratej: dr. Arnošt Brilej, Benon Gregorič, Franc Heinrihar, Franc Jeglič, Josip Lavrič, ing. Igo Pehani, dr. France Stele; v Nadzorni odbor pa so bili izvoljeni: Anton Verbič, ing. Janko Ženko in dr. Ivan Slokar. — Na sestanku z dne 24. aprila so se obravnavale priprave za ude-

ležbo pri distriktni konferenci ter je na koncu sestanka br. Stanko Virant podal zelo zanimiv pregled zunanjepolitičnega položaja. — V dobrodelne namene smo nabrali v mesecu aprilu din. 957.25.

MARIBOR. — Meseca aprila smo imeli 5 rednih sestankov s poprečno frekvenco 81,95%. — Na prvem sestanku je razglasil brat predsednik sestavo nove klubove uprave za prihodnje rotarsko leto. Na čelu bodoče uprave bo brat Vidmar, podpredsednik brat Loos, tajnik pa brat Kac; ostala mesta so zasedena kakor lani, med odborniki sta nova brat Paljaga in brat Rapotec. Predavanje na tem sestanku je imel brat past-prezident Rapotec, ki je poročal o delovanju angleških, francoskih in drugih tujih klub, s katerimi si izmenjavamo tedenska poročila. Za njim je poročal brat Sabothy o vsebini biltenov švicarskih Rotary klubov. — Na drugem sestanku smo predvsem čestitali našemu bratu Luckmannu k petdesetletnici. Krajnovičev dečji fond je objavil sestavo svoje uprave za prihodnje rotarsko leto, v kateri bo predsednik brat Hutter, podpredsednik brat Krajnović, tajnik pa brat Kac. Na predlog brata past-prezidenta Rapotca je votiral klub din 1000 za poplavljenice v Novome Sadu. Z govorniškega odra smo slišali zanimivo in aktualno predavanje brata Mariniča o meningitidi. — Tretji sestanek v aprilu je bil posvečen propagandi za obisk distriktne konference. V to svrhu je predaval brat podpredsednik Vidmar o »Zagrebu«, mestu letošnje distriktne konference. — Na četrtom sestanku smo slišali življensko zgodbo brata Benka. — Na zadnjem sestanku smo sestavili končnoveljavno našo delegacijo za distriktno konferenco v Zagrebu. Nato smo slišali zanimivo poročilo brata Losa o letošnjem pomladanskem velesajmu v Milanu. — Poseben dogodek tega meseca je bil neobvezni prijateljski sestanek kluba v vinogradu brata Sabothyja dne 20. IV. v Podolah.

NIŠ. — Gotovo svi sastanci ovoga meseca bili su posvećeni organizaciji kolektivne posete bratskom klubu Sofija, Bugarska, za koju se prijavio veliki broj naših članova sa članovima njihovih porodica. Ova poseta učiniće se u toku meseca maja t. g.

Na prvom sastanku u ovom mesecu br. ing. B. Milošević održao je svoj referat pod naslovom »Prva konferencija bratskog 86 distrikta R. I.«, na kojoj je bio prisutan kao delegat kluba. Prema tome svi sastanci u mesecu aprilu t. g.

bili su posvećeni međunarodnom služanju. Referat br. Miloševića poslat je kako br. ing. Lj. Boškovu, guverneru 87 distrikta R. I., tako i bratskom klubu Sofija i ostalim bratskim bugarskim klubovima.

Isto tako br. ing. B. Milošević održao je kratak referat iz zvanja pod naslovom: »Povlačenje iz opticaja kovanog i srebrnog novca i zamena istog za novokovani«.

Klub i nadalje izdržava jedno dete u obdaništu »Srpska majka« i obezbeđuje egzistenciju za četvero dece bez igde ikoga, od kojih je jedan maturant gimnazije.

NOVI SAD. — Svoj prvi sastanak u mesecu aprilu naš klub je održao u vidu vanrednog sastanka, bez zajedničke večere, s obzirom na tešku katastrofalnu poplavu koja je zadesila naš grad. Braća su međusobom sakupila i klub je priložio kao svoj prvi prilog za ublaženje bede postradalih od poplave dinara 10.000.— s tim da će klub ponova svojom materijalnom pomoći učestvovati kod obnavljanja domova, porušenih od poplave.

Na drugom sastanku od 12 aprila, posle uvodne reči predsedavajućeg i izveštaja tajnika, postpredsednika, br. ing. Milan Manojlović održao je vanredno lepo rotarsko predavanje: »Rat i rotarstvo«, prema jednom članku iz »The Rotarian«. Predavanje, puno plemenitih rotarskih misli, bilo je toplo pozdravljeno.

Treći sastanak bio je posvećen najaktuelnijem pitanju današnjice: problem skupoće i rad Odbora za suzbijanje skupoće. Posle stručnog i konciznog predavanja razvila se živa diskusija u kojoj su učestvovala braća: Vajskopf, Kaćanski i P. P. Popović.

OSIJEK. — 25 o. mj. održao je naš klub glavnu skupštinu na kojoj je izabrana nova uprava za rotarsku godinu 1940/41. Za predsjednika izabran je br. dr. Milan Čačinović.

Od predavanja valja spomenuti predavanje brata dra. Luke Fiala: »O magnetskim minama« i predavanje brata dra. Uzelca: »Prva distriktna konferencija 86 bratskog bugarskog distrikta«. U ovom predavanju brat Proko ocrtao je svoje utiske sa ove konferencije, te nas je sve vanredno razveselio, kada smo čuli, da braća Bugari iskreno i otvoreno žele što veće zблиženje s nama.

Za učestvovanje na distriktnoj konferenciji stalno se čini velika propaganda pa se ozbiljno nadamo, da ćemo ove go-

dine odnijeti pehar za najbolju frekvenciju.

PANČEVO. — Meseca aprila održana su četiri sastanka. Na prvom sastanku proslavili smo visoka odlikovanja koja su dobila braća Isailović orden Sv. Save II reda, Lakić orden Jug. Krune IV reda i Šulc orden Sv. Save V reda. — Na drugom sastanku brat Kaćura Emil održao je nastavak svojih zanimivih predavanja o štamparstvu. U ovom delu predavanja izneo je postanak i današnje usavršenje litografije, kamenotiska, hromolitografije i fotolitografije. — Na trećem sastanku, posvećenom drugarstvu, referisana je samo obimna domaća pošta sa poslatim predavanjima. — Na četvrtom sastanku brat dr. Mihajlović referisao je švajcarsku, dansku i švedsku poštu. Zatim je brat Milić Miron održao aktuelno predavanje: »Trgovinski pregovori naše zemlje sa Sovjetskom Rusijom« u kome je prema izveštajima u dnevnim listovima između ostalog izneo, kakav ugovor treba da se zaključi. Zatim je izneo sadržinu trgovinskog ugovora iz 1907 godine, koji je imala tada Srbija sa Rusijom, te potrebu stvaranja i uspostave odnosa sa Rusijom usled današnjih teških privrednih prilika, koje vladaju u svetu, naročito u pogledu nabavke sirovina, pa bi nama uspostava odnosa sa Rusijom donela dosta veliko olakšanje u tom pogledu. Rusija je zemlja neizmernih ekonomskih dobara. Prema ruskim podacima Rusija je industrijska zemlja i po celokupnom obimu industrijske proizvodnje dolazi na prvo mesto u Evropi, a na drugo mesto u svetu. Taj položaj ona drži u sledećim granama industrije: u produkciji poljoprivrednih mašina, traktora, teretnih automobila, željezne rude i zlata. Ona zauzima prvo mesto u proizvodnji kombajna i šećera. U proizvodnji pamuka Rusija je na prvom mestu u Evropi, a na trećem mestu u svetu iza S.A.D. i britanske Indije. Iz ovoga se vidi šta se sve može kupiti u Rusiji. Važni su u ruskom eksportu pamuk, nafta i njeni derivati, veštačko vlakno, koks, različite vrste gvoždja, kaučuk itd. Jugoslavija može liferovati cement i razne rude za južne krajeve Rusije, gde bi bila dobava iz Jugoslavije jeftinija nego iz dalekih krajeva istočne Rusije.

PETROVGRAD. — Prijemom nova tri člana naš klub je postigao svoj stari broj, i tako izvršio podmladak popunivši važne klasifikacije.

Održana je glavna skupština na kojoj je jednoglasno izabrana nova uprava za

rotarsku 1940/41 godinu, kao što sledi: predsednik brat dr. Dekanić Djura, potpredsednik brat Elek Viktor, I tajnik brat Ivan Nadjvinski, II tajnik brat Maće Josif, blagajnik brat ing. Bence Tibor, ceromonijal brat Pin Paja. Članovi: brat dr. Matij Miša i brat Stanojević Miloš. U Nadzorni odbor: brat mr. ph. Nikolić Emil, brat dr. Kristinić Dimitrije i brat Dragan Kristifor.

Mr. ph. Nikolić Emil nam je u svome predavanju pod naslovom »Kako najuspješnije da širimo rotarske ideje među omladinom, i kakva omladina je danas potrebna rotari klubovima ove države« rekao između ostaloga ovo: »Štogaod je viši moral pojedinca, društva i njihovih vodja, kao i onih koji upravljaju državom, utoliko se više učvršćuje vera u napredak društva i države. Zato, braćo, negujmo i gajimo moral ne samo pri služenju u zvanju, nego i u svima oblicima služenja, jer samo tako naoružani moći ćemo služiti omladini, društvu i državi.

Ko želi da mu društvo i država budu napredni i da ih sačuva, a to mi rotari želimo, mora na prvom mestu da misli o karakteru i vaspitanju svojih članova, svoje omladine i svojih građana. — Jer samo takvi građani će moći da razumeju šta je otadžbina i šta je patriotizam. Jaka država nikada ne počiva samo na velikoj floti, tenkovima i bajonetima, nego ne karakterima svojih sinova.

Brat Maće Josif nam je održao predavanje pod naslovom »Šta bi valjalo učiniti da se stvori najtešnja saradnja između roditelja i nastavnika«. — U svome predavanju predavač je osvetlio sa svih strana ovo složeno pitanje i na kraju svoga izlaganja došao do zaključka: da je tesna saradnja između roditelja i nastavnika moguća samo pod uslovima, da se porodica vrati svome čisto tradicionalnom dostojanstvu i da težište života stavi u kuću: da škola jednom okonča svoju borbu između formalnog i materijalnog principa, da bi se nastavnik mogao posvetiti više vaspitanju deteta; a oboje ponaosob i zajedno da sa mnogo više ljubavi, razumevanja i strpljenja — imajući u vidu periodicitet deteta u razvitku — vode brigu oko duhovnog, moralnog i nacionalnog vaspitanja omladine. Pošto smo videli da je izolovana saradnja roditelja i nastavnika neuspešna, mišljenja sam, da se u Zajednici Doma i Škole, pored već postojećih odbora, obrazuju vaspitna veća.

Roditeljsko vaspitno veće od samih roditelja, a nastavnici svoje uže vaspitno veće od iskusnih nastavnika, preko

kojih bi jedni i drugi općili o vaspitnim problemima.

Dalji odbori, u kojima podjednako učestvuju i roditelji i nastavnici bili bi pravni odbor, koji bi vodio računa o pravima deteta, roditelja i nastavnika; zdravstveni odbor, koji bi se brinuo o zdravstvenom stanju i higijenskom vaspitanju učenika, kratko, koji bi od školskog lekara činio djačkog lekara; priredivački odbor, koji bi svojim priredbama, predavanjima, zajedničkim izletima, zabavama, poselima, roditeljskim večerima i t. d. doveo roditelje i nastavnike u što češći dodir; socijalni odbor, koji bi se brinuo za otklanjanje društvenih nedaća i pratio bi kretanje omladine u društvu i t. d. Ovako organizovanom podelom vaspitnog rada, bez mešanja u delokrug škole, povećala bi se polja rada, na kojima bi se mogli i roditelji i nastavnici latiti zajedničkog vaspitnog rada i češće dolazili u dodir.

U katastrofalnoj poplavi koja je zadesila naš grad, braća iz našega kluba dokazala su svoju visoku svest i samopožrtvovanje u korist svojih sugradjana koji su pretrpjeli štete, na taj način, što su svojski pritekli u pomoć i preko ovdašnjeg odbora Crvenog Krsta na čijem se čelu već dugo godina nalazi naš brat dr. Dimitrije Kristić kao i preko predsedništva Gradske uprave, dajući i svoje kamijone za iseljavanje iz ugroženih krajeva, i novčane pomoći, kao i praznih vreća za gradjenje napisa i hrane za improviziranu kuhinju za izbeglice iz poplavljenih delova grada. — Kada bi se sve ovo sračunalo, dobile bi se približne cifre oko 20.000.— dinara u gotovom novcu, oko 30.000.— dinara u materijalu i oko 5000.— dinara u radnoj snazi (upotreba kamijona i slično).

Ovdje valja napomenuti da su i mnoga imanja naše braće rotara bila ozbiljno ugrožena i pretrpela dosta velike štete.

SKOPLJE. — U aprilu mesecu održano je svega tri sastanka, jer na pravoslavni Veliki petak sastanak nije održan. Prosečna frekvencija bila je 65.33 posto.

Klub je 5 IV održao godišnju skupštinu na kojoj je, posle iscrpnih izveštaja braće blagajnika i sekretara o radu u prošloj rotarskoj godini i o stanju blagajne, izabrana nova uprava, na čelu sa bratom Hadži-Dragim Patrnogićem.

Brat Janko Vukićević referisao je 5 IV. o radu jugoslovensko-grčke komisije za uredjenje spornih pitanja o ribolovu i iskorišćavanju vode u Dorjanskom Jezeru. Tom prilikom je brat Vu-

kićević izneo i veoma zanimive utiske sa svoga boravka u Grčkoj.

SOMBOR 2 IV. Nova poreska novela bila je i u našem klubu predmet referade i brat Miler je izneo važnije odredbe ovog novog finansijskog zakona. Ostali deo sastanka bio je posvećen drugarstvu i referadi br. Polačeka, koji je izneo svoje utiske o Dubrovniku, naročito sa turističkog gledišta.

9 IV. O budžetskim dvanaestinama referisao je br. Miler, koji je izneo interesantnije pojedinosti toga zakona sa pravnog i finansijskog gledišta. Zatim se pristupilo izboru nove uprave za 1940/41 rotarsku godinu. Izabrani su jednoglasno za predsednika: Ivan Kristoforović, potpredsednik: Isa Popović, članovi Uprave: ing. Julije Balog i Ivan Gerner, ceremoniar: dr. Paja Blaževac, tajnik: Julije Miler. U nadzorni odbor: za predsednika: Polaček Živko, članovi: Bora Kiselički, Nandor Andjal. Novoj Upravi je priredjena oduševljena aklamacija. Po tome je uzeo reč br. Balog i protestuje protiv diktatorskog načina vršenja izbora, jer su iste protekle bez agitacije i plaćanja uobičajenih paprikaša i pića. Moli novoizabranog predsednika, da o tome u buduće vodi računa, a poznavajući br. Ivana čvrsto veruje, da će on to u buduće i upražnjavati. U to ime i u nadi bečkoga piva pozdravlja sam sebe kao novoizabranog člana Uprave, a u nadi da će i on jednom postati predsednik — ako ne u klubu, barem u udruženju ćelavih, koje će za najkraće vreme baš u tu svrhu osnivati.

16 IV. Br. Vujić referisao u svom putovanju u Bpeštu, o tam. privrednim i političkim prilikama. Br. Radojević referisao je o situaciji na tržištu kratke i pomodne robe, a br. Kristoforović o svojoj poseti R. K. Beograd, o izgledima za novu žitnu kampanju.

23 IV. O Danskoj održao je vrlo zanimljivo predavanje br. Vujić što je — obzirom na aktuelno političko stanje u tom delu Evrope — izazvalo veliko interesovanje. Br. Miler je referisao o trgovinskom ugovoru sklopljenom između naše države i Madžarske te izneo obostrane kontingente odobrene u cilju razmene dobara. Ostali deo sastanka posvećen je diskusiji i propagandi o distriktnoj konferenciji.

30 IV. Kako je ova nedelja posvećena omladini, to je br. Miler održao predavanje »O problemima omladine«. Prikazane su pojedine grupe omladine, njihov položaj i stremljenja. Posle završene

diskusije rešeno je, da se kao gosti pozovu pojedini nastavnici iz dotičnih škola da referišu o stanju i potrebi omladinskih organizacija, pa će klub preko ovih nastavnika pokušati da im daje potrebne sugestije i pomoć radi ostvarenja onih njihovih težnji, koje se smatraju korisnim.

SPLIT. 3 IV. Br. Lisičić prikazao je prilike pod kojima se izvozi boksitna rudača u Njemačku. Uslijed ratnog stanja prevoz se vrši kopnenim putem; ali u obzir dolazi i prevoz morem do Trsta sa njemačkim parobrodima koji su se sklonili u italijanske luke.

Na istom sastanku br. Birimiša iznio je svoje utiske iz Rima i govorio o velikim radovima koji su u toku u cilju da se grad proširi do Tirenskog mora i svijet prigodom svjetske izložbe (1942) osupne.

Br. Mardešić izvještavao je na svakom sastanku o ratnim događajima. Prikazivao je razne vrste oružja, obrambenih sredstava i neobične vojne pothvate jedne i druge ratujuće strane.

Br. Visin održao je referat o izgradnji luke Ploče u vezi sa saobraćajnom važnosti neretvanske oblasti za našu zemlju, koja je bila uočena već u ranijim ispitivanjima i projektima.

Na sastanku od 24 IV br. Mardešić dao je razne upute za slučaj vanrednih događaja koji bi mogli zadesiti naš grad (iznenadni napad, evakuacija, ratno stanje).

Br. Gjurković preuzeo je zadatak, da uredi klupski album fotografija.

Frekvencija je bila odlična (91.65%).

Sakupljeno je za nevoljne 250 d 50 p.

STARA KANJIŽA. Aprila meseca održali smo pet sastanaka sa prosečnom frekvencijom od 65.88%. U toku ovog meseca održali smo glavnu skupštinu, na kojoj smo izabrali novu upravu na čelu sa bratom Dajčem. Na sastanku od 24 o. m. na inicijativu brata Drljevića, učenik IV razreda mesne građanske škole, Pejanović Nedeljko, održao svoje predavanje pod naslovom »Zašto treba propovedati mir i ljubav medju narodima, bez obzira na veru i narodnost«. Mladi predavač je bio nagrađen zaslužnim aplauzom i dobio je od kluba novčanu nagradu. Na ovom sastanku je bilo prisutno nekoliko braće iz B. Topole.

SUBOTICA. U toku aprila održali smo 4 redovna sastanka sa prosječnom frekvencom od 80.79%, kao i glavnu skupštinu, na kojoj je aklamacijom iza-

brana nova uprava i novi nadzorni odbor. Na opću želju primio se teške dužnosti pretsjednika naš pastpretsjednik br. dr. Miloš Pavlović, dok je za pretsjednika nadzornog odbora izabran br. Josip Piliš.

Na posljednjem sastanku primili smo u članstvo dva nova brata, i to Djordja Seneša, sa klasifikacijom trgovina gvozdja i dra Vladislava Viličića, sa klasifikacijom gradska upravna služba, te broji naš klub prema tome sada 34 redovna člana.

Na sastancima polagano je mnogo pažnje razvoju medjunarodne politike u vezi rata, koji zauzima sve veće razmjere i prijeti i miroljubivim neutralnim nacijama, pa nam je time u vezi pročitao br. pretsjednik Grabovac odličan članak g. Marjanovića u mjesečniku »Vidici« pod naslovom »Iluzija neutralnosti«. Br. Grimm upoznao nas je u opširnom predavanju o januarskoj rezoluciji Rotary International i stavu našega pokreta prema ratu i zaraćenima.

Nadalje su održala predavanja braća dr. Djura Popović »O insektima«, te dr. Miloš Pavlović »Žnačaj, srž i ciljevi rotarstva«.

Za postradale od poplave priložio je klub Crvenom Krstu Din 3.000.— iz klupske kase, dok su pojedinci priložili znatnije svote posebno. — Našem šticeniku slikaru Handji dali smo osim redovite mjesečne pomoći od po Din 500.— još prilog od Din 650.—, kao rezultat utrška jedne njegove slike na tomboli.

Na distriktnu konferenciju u Zagreb delegirana su braća: dr. Miloš Pavlović, kao novo izabrani pretsjednik i Milan Draganić, tajnik.

SUŠAK. Tokom meseca aprila klupska uprava održala je 2 sastanka i to 10 i 22 aprila, na kojima su se raspravljala razna pitanja u vezi sa održavanjem naše XI godišnje redovite glavne skupštine. Glavna skupština održala se je dne 24 aprila, pa je tom prigodom brat tajnik Turina podnio detaljan i iscrpan izvještaj o našoj aktivnosti. Isto tako i brat blagajnik Vinko Mikuličić referisao je potanko o stanju blagajne. U novi klupski odbor za sledeću rotarsku godinu izabrani su braća: Božidar Švrljuga pretsjednik, Niko Rošić I. potpretsjednik, ing. Zlatko Prikril II. potpretsjednik, Viktor Turina tajnik, Vinko Mikuličić blagajnik, Vilko Devčić ceremonijar, ing. Lujo Rac i Rikard Salcher odbornici. Sastanak od 10 aprila uz ostali radni program održan je i kao drugarski sastanak. Iako zaprečen radi

bolesti da prisustvuje našim sastancima, brat barun Turković, svejedno najaktivnije sudjeluje u našem radu. Tako je na sastanku od 3 aprila brat predsjednik pročitao njegovo predavanje o direkcijama šuma, koje je napisao povodom glasova, koji se šire, da bi se sušačka direkcija šuma imala preseliti u Gospić. To je predavanje dalo povoda vrlo živoj diskusiji, tokom koje je došlo do jednodušne konstatacije, da današnje prometne prilike i važnost Sušaka kao izvozne luke za drvo govore za to, da sušačka direkcija šuma ostane i nadalje u našem gradu. Na sastanku od 17 aprila pročitao je brat tajnik Turina opet jedno predavanje brata baruna Turkovića, i to o šumarstvu u Banovini Hrvatskoj, i po tom pitanju došlo je do animirane i svestrane diskusije. Na sastanku od 3 aprila brat Božidar Švrljuga referisao je o toku konferencije, koju su brodovlasnici održali sa pomorcima po pitanju regulisanja međusobnih radnih uslova i odnosa. Od Rotary Club San Antonio, Texas USA primili smo pismo, kojim nam povodom današnjih teških međunarodnih prilika u Evropi šalje svoje prijateljske pozdrave i želje za ustrajanje u našem radu na međunarodnom služenju. Ovom smo se klubu najljepše zahvalili i odgovorili, da će uvijek naša prva briga biti nastojanje za međunarodno prijateljsko sporazumijevanje.

VARAŽDIN. Tokom mjeseca aprila održana su 4 sastanka (488—491) sa prosečnom frekvencijom od 86,11% sa jednim sastankom sa 100%-tnom frekvencijom.

10 braće imali su 100%-tnu frekvenciju.

Sva četiri sastanka su uglavnom radni sastanci na kojima je referisano iz izvještaja domaćih klubova i inozemnih obavijesti.

Na prvom sastanku izvijestio nas je brat dr. Leitner o R. C. San Antonio, Texas, ocrtavši nam ukratko živo djelovanje ovog kluba koji se nas sjetio srdačnim pismom i prospektom.

Drugi sastanak bio je posvećen drugarstvu uz sudjelovanje gostiju. Na ovom sastanku sabrala su braća iznos od Din 2.000.— namijenivši tu svotu za potrebe Muzeja.

Treći sastanak bio je posvećen uz redoviti rad kluba glavnoj godišnjoj skupštini za 1939/40. na kojoj je brat tajnik dao iscrpan referat o radu kluba. Izabrana je aklamacijom nova uprava na čelu sa dr. Velimirom Kalafatićem kao pretsjednikom i tajnikom Robertom Kronastom.

Četvrti sastanak bio je u svojem dijelu posvećen omladini, doprinijevši tako naš klub u svome radu za rotarsku nedjelju svoju brigu za one, koji iza nas dolaze. Na ovom sastanku održao je brat prof. Deduš referat o predavanju Mr. Ph. E. Nikolića iz R. K. Petrovgrad »Kako najuspješnije da širimo rotarske ideje među omladinom...« nadovezujući k tome svoje kratko predavanje uz sva interesantna izlaganja i opažanja.

Na tom sastanku pretresano je i pitanje unutarnje ekstenzije.

VELIKA KIKINDA. U toku meseca aprila naš Klub održao je četiri sastanka. Na sastanku od 3 o. m. uzeo je učešća brat Andre Rosambert iz Nancia, koga je pretsednik br. dr. Teodorović pozdravio iskrenom dobrodošlicom. Brat Rosambert, koji je amo došao da u okolini Velike Kikinde poseti svoje saplemenike — Francuze, toplo se zahvalio na iskrenom prijemu i to delom na srpskom, delom na francuskom jeziku. Dok je brat pretsednik simpatičnom gostu predao zastavicu našeg Kluba, mili gost uzvratio je primljeni dar predajom lepog plaketa svoga Kluba. — Na sastanku od 10 aprila brat dr Sremac održao je predavanje o pravnom stanju Jevreja u Madžarskoj prikazujući tom prilikom važnije odredbe madžarskog zakona o ograničenju u napredovanju Jevreja u javnom životu i privredi iz godine 1939. — 17 aprila održana je godišnja skupština, kojom prilikom je sekretar brat Konečny izneo svoj godišnji izveštaj, istakavši u istome podatke o poseti, o održanim predavanjima, o klupskom životu, te o karitativnoj akciji kluba u okviru koje je klub u toku minule rotarske godine utrošio 4440.— Dinara. — Obavljen je tom prilikom i izbor nove uprave.

U torbu je sakupljeno 249.25 Dinara.

VRŠAC. U toku meseca aprila održana su 4 redovna bratska sastanka sa prosečnom frekvencijom 61,58%.

Na prvom redovnom bratskom sastanku od 2 aprila t. g. saopštio je brat pretsednik da smo primili klupsku zastavicu bratskog Rotary kluba iz Budimpešte, kao znak sećanja na posetu brata Joce Georgijevića tamošnjem klubu. Brat pretsednik stavio je zastavicu pred ukrašen, i od drveta isklesan točak — simbol rotarstva, a braća su ustajanjem od jednog minuta pozdravila zastavicu dragog bratskog kluba iz Budimpešte.

Odmah zatim povodom srdačnih, bratskih — rotarskih odnosa, sa ma-

džarskim klubovima, brat predsjednik održao je divan govor, i podvukao je da se u ovim teškim ratnim vremenima, jasno i snažno ispoljava pravi smisao rotarstva, i plemenito opravdava primena međunarodnog rotarskog služenja. Kraj govora brata predsjednika toplo i spontano je pozdravljen aplauzom.

Bratski sastanak od 16 aprila t. g. bio je tužan i bolan — posvećen uspomeni dragog i dobroga brata dra. Evgena Klira. Obnavljajući uspomenu na brata Evgena, dr. Stefanović izneo je sve vrline, koje su krasile pokojnog brata, kao i njegova dobra dela, koja je kao Rotar činio u svakoj mogućoj prilici. Jednominutnim ćutanjem braća su odala poslednju poštu Rotaru † dru. Evgenu Kliru.

Poslednji redovni bratski sastanak u mesecu aprilu protekao je u dogovoru oko pretstojećeg izbora nove uprave, pa je odlučeno da se skupština održai 1 maja t. g.

VUKOVAR. — U mjesecu aprilu o. g. održana je glavna skupština našega kluba, na kojoj je izabrano novo časništvo za buduću rotarsku godinu sa br. Tomom Maksimovićem kao pretsjednikom na čelu i br. Milanom Gvozdićem kao tajnikom.

Brat pretsjednik dr. Gruber održao je predavanje o nacrtu statuta za socijalno osiguranje gradskih službenika sa opširnim obrazloženjem, koje je bilo predmet diskusije na jednom sastanku. Ovom pitanju posvetila su sva braća punu pažnju, jer ono treba da riješi jedno važno komunalno pitanje, a da suviše ne optereti gradske finansije.

Na mnogim sastancima je pretresano pitanje što većega učešća braće na distriktnoj konferenciji.

Na sastanku od 15 IV o. g. riješeno je, da se dade novčana pripomoć mjesnoj šegrtskoj školi za ekskurziju u Beograd na proljetni sajam.

Brat ing. Milošević Ljubomir održao je zanimiv referat iz zvanja o kretanju cijena električnoj struji za osvjetljenje i industrijski pogon.

ZAGREB. — Izvještajni mjesec april protekao je u intenzivnom radu. Svi su se članovi, podijeljeni u razne odbore,

najpredanije dali na posao, da bi Rotary klub Zagreb svojoj domaćinskoj ulozi potpuno udovoljio.

Baš ovogodišnja distriktna konferencija, koja treba da se održi pod tako teškim okolnostima, mora da uspije.

Sve što je klub kao domaćinski klub imao doprinijeti, da bi se uspjeh polučio, to je od strane njegovih članova najsavjesnije učinjeno.

Održano je ukupno pet sastanaka. Imali smo ukupno dva referata. Na sastanku od 1 aprila izvijestio je rot. dr. Vjekoslav Fleischer o gradskom proračunu za godinu 1940/41, a na sastanku od 8 aprila govorio je rot. dr. Slavko Batušić iz povijesti hrvatskog kazališta prigodom stote godišnjice prve hrvatske pretstave u starom kazalištu na Markovom trgu.

Redovita glavna skupština održana je 15 aprila, na kojoj je birana nova uprava za godinu 1940/41.

Inače su sastanci bili posvećeni pretstojećoj osmoj distriktnoj konferenciji, koja će se održati 4 i 5 maja 1940.

ZEMUN. — U toku meseca aprila održana su 4 redovna sastanka sa prosečnom frekvencijom 80,77%. Na glavnoj skupštini kluba, koja je održana 4 aprila, data je sadašnjoj upravi razrešnica sa pohvalom, a istovremeno izabrana je i nova uprava, koja je sastavljena ovako: predsjednik br. Sokolović Nikola; potpredsjednik br. Pavešić Dušan; prvi tajnik br. ing. Veljković Vasilije; drugi tajnik br. Živković Dušan; blagajnik br. dr. Blauensteiner Ferdo; ceremonijar br. Sartori Antun.

Predavanja bila su sledeća: 4 aprila predavao je br. Mavrenović o temi »Zima i njen uticaj na rečni saobraćaj«; 11 aprila br. dr. Jelačić, R. K. Skoplje o Danskoj i Norveškoj; 18 aprila br. Mahin o događajima u Skandinaviji; 25 aprila br. Mahin o temi »Odnosi Srba i Rusa kroz poslednja tri veka«.

Dana 18 aprila klub je imao retku priliku, da proslavi sedamdesetgodisnjicu života dvojice svojih predsjednika, brata dr. Pere Markovića, koji nam je bio predsjednik u 1935/6 godini i brata Hinka Streima, našeg sadašnjeg predsjednika. Kao uspomeni i u znak zahvalnosti klub je njima predao lepe poklone.

MOLIM NOVO IZABRANE TAJNIKE DA SVU KORESPONDENCIJU
OTSELE ŠALJU NA ADRESU: Dr VIKTOR RUŽIĆ, GUVERNER, SUŠAK,
PEĆINE 6b.

PRISUSTVOVANJE NA KLUPSKIM SASTANCIMA

IZVJEŠTAJ ZA MJESEC APRIL 1940 GOD.

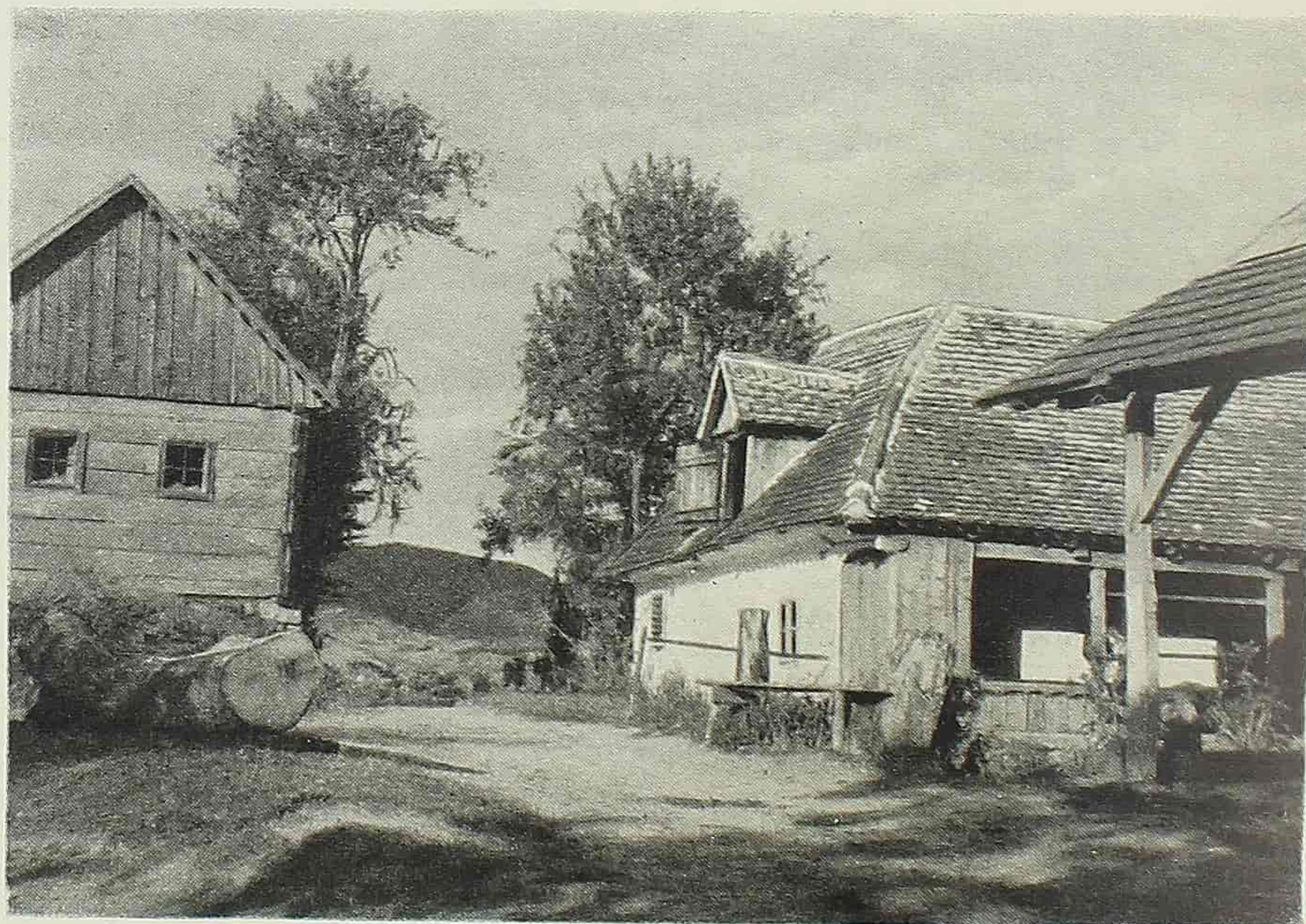
Redni broj	IME KLUBA	Broj članova koncem meseca	Broj održa- nih sastanaka	Prosječni broj članova	Prosječni broj prisut- nih članova	Prosječni mesečni postotak	Sastanci sa 100% pri- sutnosti
1	Bačka Topola	17	5	15.60	13.20	85.05	0
2	Banja Luka	14	4	14.—	8.25	58.90	0
3	Beograd	57	4	56.—	37.75	67.44	0
4	Bitolj	17	4	17.—	11.50	67.64	0
5	Brčko	17	3	17.75	13.—	72.28	0
6	Čuprija-Jagodina-Paraćin	16	4	15.25	8.50	55.62	0
7	Dubrovnik	18	4	18.—	14.—	76.68	0
8	Karlovac	26	4	26.—	21.50	82.69	0
9	Kranj	19	5	19.—	17.40	91.58	2
10	Leskovac	20	4	20.—	13.50	67.50	0
11	Ljubljana	42	4	42.—	35.25	83.92	0
12	Maribor	41	5	41.—	33.50	81.95	0
13	Niš	20	4	20.—	15.75	78.75	0
14	Novi Sad	35	3	35.—	18.60	53.34	0
15	Osijek	29	4	29.—	23.—	79.30	0
16	Pančevo	28	4	28.—	25.25	90.18	0
17	Petrovgrad	24	4	22.—	20.50	94.22	1
18	Sarajevo	27	4	27.—	19.25	71.—	0
19	Skoplje	25	3	25.—	16.33	65.33	0
20	Slavonski Brod	14	5	14.—	12.60	89.99	0
21	Sombor	16	5	16.—	12.60	77.35	0
22	Split	21	4	21.—	19.25	91.65	0
23	Stara Kanjiža	17	5	17.—	11.20	65.88	0
24	Stari Bečej	19	4	19.—	15.75	82.67	0
25	Subotica	34	4	32.50	26.25	80.79	0
26	Sušak	26	4	26.—	19.50	75.—	0
27	Šibenik	13	4	13.—	8.25	63.45	0
28	Varaždin	18	4	18.—	15.50	86.11	1
29	Velika Kikinda	18	4	18.—	13.50	73.60	0
30	Vinkovci	14	5	14.—	12.20	87.12	1
31	Vršac	20	4	21.22	13.—	61.58	0
32	Vukovar	16	5	16.—	14.—	83.75	0
33	Zagreb	53	5	53.—	35.20	65.39	0
34	Zemun	26	4	26.—	21.—	80.77	0
	Ukupno	817		812.32	615.83	2588.47	4
	Prosečno			23.89	18.11	76.13	

ČLANOVI SA STO-POSTOTNOM POSJETOM U MJESECU APRILU

Rotary Klub

- Brčko:** Jakovljević Marko, Selimović Bakija H., Salom D. Haim, Hadžić Jovan, Marton Armin, Cvetković Ljubomir, ing. Danilo Lazić, Slavko Zembić, Zvonko Cebalo, dr. Martin Ikić, Hfz. Mustafa H. Mehmedagić.
- Dubrovnik:** Dr. Bubalo Branko, Ercegović Miho, Gustetić Ivan, Kresina Martin, Lujak Josip, ing. Stevan Marković, Sokolović Milivoj, Tonković Tomislav, Vekarić Živko.
- Karlovac:** Badovinac Nikola, Georgiević Nikola, Hoppe Adalbert, Košćević Slaviša, dr. Longhino Albert, ing. Naumović Milorad, mr. ph. Navratil Ivo, Šašek Zorko, Vejevoda Ivan, Vuković Tone, ing. Žugčić Franjo, dr. Lipovšćak Ivo, prof. Ercegović Mirko, Krahtvil Rudolf.
- Kranj:** Adamič Zvonko, dr. Chrobat Fred, Česenj Karol, Gorjanc Franc, Bidovec Viktor, dr. ing. Kočevar Franjo, Mayer Mavrilič, dr. Ivo Sorli, dr. Pance Pavel, ing. Papež Oton, Savnik Ivan, ing. Sajovic Marijan, Witzmann Edwin.
- Ljubljana:** arh. Costaperraria Josip, Jakac Božidar, prof. Kos Gojmir, dr. Viljem Krejči, dr. Lavrič Božidar, Lorgier Alfons, ing. Pehani Igo, Potočnik Drago, Skubec Rikard, dr. Ivan Slokar, Smrkolj Albin, dr. Stele France, ing. Ženko Janko, dr. Žirovnik Janko, Gregorič Benon, Heinrichar Minko, Ljubić Josip, ing. Likar Boleslav.
- Maribor:** dr. Radovan Brenčić, ing. Saša Dev, Nikola pl. Jurković, dr. Rudolf Kac, Udo Kasper, ing. Rudolf Kiffmann, dr. Janko Kovačec, Anton Krejči, ing. Ubald Nassimbeni, Franjo Novak, dr. Janko Orožen, Drago Paljaga, dr. Vinko Rapotec, Henrik Sabothy, dr. Franc Stamol, ing. Vladimir Slajmer, Leon Štukelj, Florijan Zupanc.
- Novi Sad:** Balabušić dr. Mirko, Brkić Vojin, Bogojević Slobodan, Kačanski ing. Danilo, Kostić Dušan, Manojlović ing. Milan, Nikolić dr. Branko, Paquor Josip, Petrović dr. Branko, Strajić Svetožar, Weiss ing. Willim, Zečević Dušan.
- Osijek:** Aufferber Šandor, Brlić Ante E., dr. Čačinović Milan, Demetrović Andra, Josip D. Galovac, Vilim Görög, Dušan Hinić, Jaroslav Holeček, Julije Kiš, dr. Dragan Miler, Janko Šuster, Vilim Šternberg, Kornel Šeper, Stjepan Szille.
- Pančevo:** Adler Stevan, Groj Jovan, Isailović Vasa, Kačura Emil, Kund Vilim, Lakić Djura, Milić Miron, Parčetić Andreja, ing. Predić Radivoje, Radić Gjura, Sokoppe de Zabronski, Srdanović Dejan, Stefanović Ivan, ing. Šulc Djurdje, Tomić Mileta, Vuković Jovan, Weiss Vilim.
- Petrovgrad:** Aladić Ante, ing. Bence Tibor, Bence Zoltan, dr. Dekanić Djura, Danilo Dragan, Kristifor Dragan, Elek Viktor, dr. Kristić Dimitrije, dr. Matić Miša, Maće Josip, Nadjvinski Ivan, Nadjvinski Dragoljub, mr. ph. Nikolić Emil, Pavlović Pavle, Pin Paja, Radanov-Radičev Dragoljub, Stanojević Miloš, dr. Vasiljević Ljubomir.

- Skoplje:** Čohadžić dr. Kosta, Jančulović Danilo, Jelačić dr. Aleksije, Latković Vido, Stavrić ing. Velimir, Stevanović Jovan, Vuličević ing. Dragutin.
- Stara Kanjiža:** Bata Karlo, Demeter dr. Maksim, Fridman Alfred, Kemenj ing. Geza, Lošonc Janoš.
- Subotica:** Balažević Andrija, Draganić Milan, Gomboš Lajčo, Grabovac Pavle, Grimm Viktor, Ivković Joco, dr. Ladislav Lipozenčić, Nićin Milivoj, Paul Djurka, dr. Popović Djura, Pressburger Ernest, Simić Sava, Schrenger Mirko, Senoš Djordje, Teke Antun, dr. Vladislav Viličić, dr. Vujić Jaša.
- Šibenik:** Jakovljević Marko, Ljubičić ing. Josip, Smolčić dr. Filip, Žaja Ivan.
- Varaždin:** prof. Vladimir Deduš, Capanac Mijo, Ferenčić Franjo, Filić Krešimir, Grims Dragan, Kalafatić dr. Velimir, Kronast Robert, Leitner dr. Alfred, Novak Miroslav, Pascuttini Josip, Vanek dr. Josip.
- Vinkovci:** Basler Mato, Borovic Armin, dr. Divić Matija, Henn Ernest, Madrović Branislav, Matica mr. ph. Ivo, Rock Antun, Stefan Zdravko.
- Vršac:** dr. Stefanović Nikola, Petrović Ljuba, dr. Rosenberg Maksa, ing. Kron Karlo, Pečenović Petar, dr. Gluščević Ante.
- Zagreb:** ing. Radovan Alaupović, Aleksandar Auš, dr. Živko Bolf, Niko Gamulin, Josip Horvath, Rudolf Knežević, dr. Waldemar Lunaček, dr. Stjepan Mlinarić, dr. Aleksandar Šmit, Rudolf Tomljenović, ing. Vladimir Žepić.

Zagorsko selo

**IZ NAŠEG DISTRIKTA
PROMJENE ČLANSTVU:
U MJESECU MAJU:**

NOVI ČLANOVI:		
Ime, prezime i zanimanje Mjesto	Klasifikacija	Adresa 1) poslovna 2) privatna
BEOGRAD: Pavlović Božidar Direktor beogr. opštine	Opštinska uprava Municipal government administration	1) Opština gr. Beograda 2) Takovska ul. 12.
Vukadinović Živojin novinar	Dnevna štampa Newspaper service	1) »Politika« 2) Cvijićeva ul. 37
MARIBOR: Strašnik Lojze vlasnik tiskarne	Tiskarne Printing	1) Gregorčičeva 6 2) Vrtna ul. 21
LESKOVAC: Dedić Radul sopstvenik livnice	Metalurgija Metallurgy	1) Livnica »Sava« 2) Nemanjina 49
Simonović ing. Mihajlo šef tehn. odeljenja načel. sreza	Gradjenje puteva Highway constuction	1) Načelstvo sreza 2) Vojvode Bojovića 8
LJUBLJANA: Lavrič dr. Jože gen. tajnik Kmetijske zbornice		
PANČEVO: Georgijević dr. Antonije		Kraljev trg 3
PETROVGRAD: Popović dr. Bogdan lekar specijalista	Medicina — uho, nos i grlo Medicine — ear, nose and throat	1) & 2) Masarykova 4
SKOPLJE: Kostić Dušan Inspektor direkcije pošta	Poštanska služba Poste service	
STARI BEČEJ: Jović Jovica		Putnikova ul. 18
VRŠAC: Krajnović Stevan pretstojnik grad. policije	Javna sigurnost Public service	1) & 2) Pretstojništvo policije

ISTUPILI IZ KLUBA:

BAČKA TOPOLA: Roder Oskar — radi bolesti

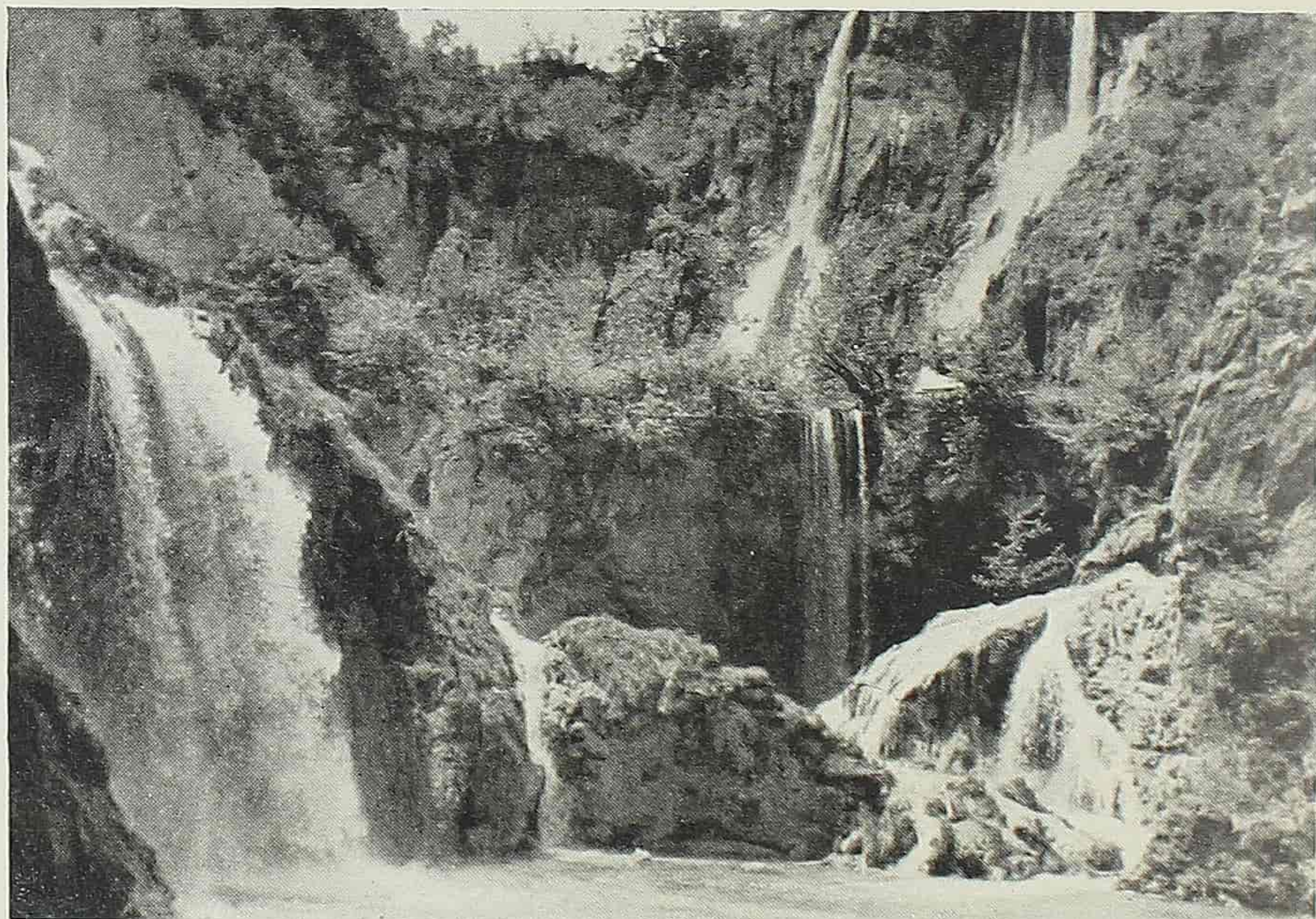
BITOLJ: Robe dr. Teodosije — radi premještaja

BRČKO: Kantardžić Selim

STARI BEČEJ: Čolaković dr. Grigorije — radi prezaposlenosti

VRŠAC: Krauze Petar

ZAGREB: Košak ing. Adolf

Plitvice

RAD NAŠIH KLUBOVA U MJESECU MAJU

BAČKA TOPOLA. — Održana su u toku meseca 4 redovna sastanka sa prosečnom frekvencijom od 74.61%. Na sastancima se većinom bavilo sa pitanjem stvaranja Sreske javne bolnice u našem mestu, te u ovu svrhu potrebni podaci se sada sakupljaju. Br. dr. Vajs, referent ovog predmeta, održao je dva veoma interesantna referata iz kojih se videlo šta je potrebno učiniti za ostvarenje za naše mesto i suviše potrebne Sreske javne bolnice.

BEOGRAD — Na 568-mom redovnom sastanku 6 maja o. g. posetio je naš klub guverner 84 distrikta (rumunjskog) rotar knez Brancoveanu. Rotar Slavko Sirišćević održao je predavanje sa temom »Savremeni pravci našeg turizma«.

Na 569-tom redovnom sastanku 13 maja o. g. klub je posetio naš distriktni guverner rotar Alaupović. Pretsednik Wagner dao je opširan izveštaj o distriktnoj konferenciji, a zatim je rotar dr. Glavinić održao predavanje »O Rimu«.

Na 570-tom redovnom sastanku 20 maja o. g. održao je rotar Aca Dinić predavanje o »Pravima i dužnostima Rotara«.

571-om redovnom sastanku 27 maja o. g. prisustvovao je guverner 82 madžarskog distrikta dr. Zotan Koos, koji je predao našem klubu zastavicu Budimpeštanskog kluba, a primio je kao poklon svojem klubu našu zastavicu. Zatim su uvedeni u članstvo novoprimiti članovi Živojin Vukadinović i Boža Pavlović. Konačno, dr. Miljenko Marković pročitao je u glavnim crtama svoj referat o ulozi kapitala koji je održao na distriktnoj konferenciji u Zagrebu.

BITOLJ. — Sastanci su bili ispunjeni tekućim poslovima. Žalimo što su nas prilike sprečile da budemo pretstavljeni na skorašnjoj Distriktnoj konferenciji u Zagrebu.

Pojedinosti ili duži izvodi iz predavanja, održanih u drugim klubovima, bili su često povod za iscrpne diskusije (primer: naš zaključak o radu Sred. ureda za osigur. radnika — treba razlikovati ideju same ustanove od njenog sadanjeg funkcionisanja — više se daje nego se prima — nedostaci dolaze od krize etike zainteresovanih).

Brat dr. Teodosije Robe prestao je da pripada članstvu usled premeštaja.

BRČKO. — U maju mjesecu imali smo 5 redovnih sastanaka, koji su dali prosečnu frekvenciju od 67.50%, a na istima smo pratili rad ostalih klubova prema primljenim nedjeljnim izvještajima i predavanjima. — Isto tako smo nastojali da dostavimo naše nedjeljne izvještaje klubovima o našem radu u ovome mjesecu. — Fond Zimske pomoći povećao se je za Din. 176.—.

DUBROVNIK. Tokom mjeseca maja ov. god. održano je 5 klupskih sastanaka. Svaki posljednji sastanak u mjesecu posvećen je novostima iz zvanja, te smo se toga držali i u ovom mjesecu. Osim toga su i na drugim sastancima pretresane novosti iz zvanja u formi referata, budući se u ovo teško doba to ne može mimoći.

Prva polovica mjeseca bila je zaokupljena distriktnom konferencijom, t. j. sudjelovanjem nekolicine naših članova na istoj, a poslije obavještavanjem istih o toku konferencije.

Dosta naše braće bilo je pozvano na vojnu vježbu.

KARLOVAC. — U ovom mjesecu održana su samo 3 sastanka, jer je 13 V bio katolički blagdan (Duhovski ponedjeljak). Poprečna frekvencija bila je 78.20%. Na prvom sastanku 6 o. mj. iznijeti su izvještaji o distriktnoj konferenciji, koja je održana 4 i 5 o. mj. u Zagrebu. Rad u klubu odvijao se normalno. Kako su u svijetu nastali sve veći zapletaji i situacija kritičnosti dosegla skoro vrhunac, a kod zaraćenih država razaranje, klanje i ubijanje uzelo je još dosada nečuvenog maha, braća traže, da se umjesto predavanja drže izvještaji i referati o vanjskoj situaciji. Ove izvještaje iznašaju braća ing. Žugčić i dr. Lipovšćak tako zanimljivo, upravo stručno i posve objektivno, da je interes kod braće vrlo velik. Kod ovih referata razvija se vrlo živa i interesantna debata, jer ne samo da se iznaša stanje zaraćenih država, već i situacije kod ostalih kao i oni momenti, koji se kinematografskom brzinom mijenjanju, a koji su od osobite važnosti za svakoga. Osim svega općenitoga iznašaju se i pitanja, koja su važna naročito za Balkan, koji nas ponajviše interesuje. Sva ova pitanja raspravljaju se potrebnom mirnoćom i objektivnošću, ne davajući nikakove važnosti pretjeranim i neistinitim vijestima, već

prema stvarnim činjenicama i provjerenim izvještajima.

U ovom mjesecu dao je klub za siromašne majke, povodom održanog majčinog dana, društvu Kolo Sestara iznos od Din. 100.—. Za nevoljne sabrano je Din. 304.50. Raspravljalo se je o pismenim radnjama srednjoškolaca svih srednjih škola u Karlovcu, pa će se nakon preispitanja tih radnji slijedeći mjesec podijeliti određene nagrade od ukupno Din. 1.000.—. Brat Georgiević održao je — odnosno pročitao šaljivo predavanje brata Kiseličkog iz R. K. Samobor: »Što misle supruge braće rotara o radu na sastancima«, pa je predavanje primijenio na naše prilike.

100%-tnu frekvenciju u svibnju imalo je 12 braće, čija imena su posebno tiskana u ovom vijesniku.

KRANJ. — Meseca maja je imel klub 4 sestanka s povprečno frekvenco 80.26 posto. Na prvem sestanku smo dosegli 100%-no frekvenco. Dne 22. maja se je vršil v Škofji Loki skupni sestanek našega in ljubljanskega kluba. Navzočno so bile številne rotarske sestre. Sestanek je ljubljanski klub odlično aranžiral. Sestanek je potekel v prav prijetnem, prijateljskem razpoloženju. Taki sestanki so tudi v sedanjih resnih časih potrebni in korisni, zato se z veseljem pripravljamo na medklubski sestanek v Rogaški Slatini, katerega bo priredil dne 15. junija agilni mariborski klub. Distriktne konference v Zagrebu so se mogli udeležiti žal samo trije naši člani.

Večino sestankov smo posvetili razpravam o raznih aktualnih problemih. Br. ing. Viktor Savnik je predaval o pogonu in kurjavi z domačim zemeljskim plinom.

V dobrodelne namene smo zbrali 393.— din.

LESKOVAC. — U mesecu maju održano je pet sastanaka, od kojih su dva bila svečana na kojima su uvedena u članstvo dva nova rotara.

Prvi sastanak posle konferencije u Zagrebu bio je sastanak radosti jer su nam braća donela pored izveštaja o bratskom prijemu u belom Zagrebu, o odlično uspejoj konferenciji, i trofej za najjaču frekvenciju na ovogodišnjoj konferenciji. Isto tako braća su sa najvećom radosti primili k znanju da će nam u idućoj rotarskoj godini biti guverner naš dragi brat dr. Ružić koji je nama Leskovčanima osobito mio i drag, jer nam je on predao Čarter i time nas zvanično uveo u rotarsku porodicu. Uspomena na

to uspelo veće u Vranjskoj Banji ostaće nam uvek nezaboravna.

LJUBLJANA. — V preteklem mesecu je imel naš klub 5 sestankov. Prvi sestanek je bil posvečen mladini in so bili kot gostje prisotni odrasli sinovi naših bratov in sicer 6 po številju. Br. univer. prof. dr. Stele je imel ob tej priliki izvrstno predavanje pod naslovom »Rotarstvo, zgodovina, bistvo in cilji«. — Na sestanku z dne 8. maja nam je predaval br. dr. Vinko Šarabon o Skandinavskih državah. — Na sestanku z dne 15. maja nam je poročal br. Beno Gregorič o distriktni konferenci s številčnimi skioptičnimi slikami. — Dne 22. maja smo imeli skupno z R. K. Kranj medklubski sestanek v Škofji Loki. Ob tej priliki smo si ogledali tovarno klobukov »Šešir« d. d., kjer nam je ravnatelj tovarne razkazal fabrikacijski proces od zajčje kože naprej do gotovih izdelkov. Na mitingu samem, katerega se je udeležilo z damami vred 64 oseb je bil prisoten kot gost tudi sreski načelnik Matija Malešić ter ravnatelj tovarne klobukov gospod Alojzij Kmetić. Ob tej priliki je imel br. dr. Ciril Pavlin zelo lepo predavanje pod naslovom »Normalizacija in njen pomen za naše narodno gospodarstvo«.

Neutrudljivi br. Beno Gregorič nam je v šaljivem tonu poročal o izletu udeležencev distriktne konference v Samobor ter nam je v mnogoštevilnih humoriističnih skioptičnih slikah prikazal potek tega izleta. Ob tej priliki smo izročili županu mesta Škofja Loka din 500.— kot naš prispevek za mestne reveže.

Na zadnjem sestanku z dne 29. maja je predaval br. Joško Prezelj o ruskem pesniku Lermontovu. — V dobrodelne svrhe smo nabrali din 1449.75.. Tekom prošlega meseca je naš klub nakazal iz lastnih sredstev din 10.000.— društvu »Naša skrb za pohabljeno deco«.

MARIBOR. — Meseca maja smo imeli tri redne sestanke, ki so bili razmeroma še prav dobro obiskani, tako da znaša povprečna mesečna frekvenca za maj le malo manj kot prejšnje mesece, t. j. 78,75%. — Prva dva sestanka sta bila posvečena klubovemu služenju, to se pravi, na obeh smo slišali poročila o poteku in uspehu letošnje distriktne konference v Zagrebu. O poteku in zunanjem uspehu konference je poročal na sestanku dne 6. maja brat predsednik Šlajmer, o razpravah na konferenci in njenih sklepih pa je obširno poročal brat tajnik Sabothy na sestanku dne 20. ma-

ja. Naš klub je bil zastopan na konferenci še dokaj častno, i. s. s 16 brati, med temi vsi glavni funkcionarji sedanje in bodoče klubove uprave. Na drugem sestanku smo obhajali tudi pomemben klubov jubilej — obletnico dneva, ko se je naš klub pred desetimi leti začel organizirano udeleževati. Iz te dobe imamo v naši sredi samo še štiri člane, brata Jurkovića, brata Krejčija, brata Stamola in brata Sabothya, katerim se je brat predsednik pri tej priliki zahvalil za njihovo vstrajno i požrtvovalno delo v klubu ter jim čestital k desetletnici. O prvih dne iz dobe osnovanja našega kluba nam je podal zanimivo poročilo brat Jurković. Na našem drugem majniškem sestanku smo sprejeli tudi novega klubovega člana, brata L. Strašnika, lastnika »Podravske tiskarne« v Mariboru; kot dragega gosta smo pozdravili na tem sestanku brata Aleksandra Horvatha, predsednika Rotary kluba Bačka Topola. — Na našem zadnjem majniškem sestanku smo slišali zanimivo predavanje iz poklica brata Brenčiča o letošnjih gostovanjih mariborskega Narodnega gledališča v Celju.

NIŠ. — U mesecu maju klub je održao pet sastanaka. Mora se napomenuti da današnja medjunarodna situacija ometa i koči pravilan rad i našeg kluba. Tako je već dugo nameravani i detaljno pripreman plan o kolektivnoj poseti našeg kluba bratskim klubovima Sofiji i Plovdivu u Bugarskoj morao biti odgodjen na veliku žalost sve braće.

Na distriktnoj konferenciji u Zagrebu naš klub zastupao je br. dr. Božidar Ristić koji je o tome podneo referat i doneo nam radosnu vest da je našem klubu pala u deo čast da iduće godine organizuje distriktnu konferenciju u Nišu.

Br. Djoka Čermilo referisao je o svom putu u Svetu Goru i manastir Hilendar.

Klub i dalje vodi brigu o četvoro nezbrinute dece. Jedno od njih je na velikoj maturi u ovdašnjoj gimnaziji. Isto tako izdržava jedno dete u obdaništu »Srpske Majke«.

Referisano je o radu domaćih klubova i rotarskim interesatnostima.

OSIJEK. — Na distriktnoj konferenciji u Zagrebu prisustvovalo je 14 braće. Prožeti novim elanom i rotarskim duhom, vratila su se braća kući u Osijek.

Na sastanku 9 V podnijela su braća Hinić i Brlić iscrpan referat o svojim doživljajima u Zagrebu.

Za socijalnu skrb utrošili smo u minulom mjesecu Din. 2.120.—.

Brat dr. Julije Batory održao je dne 26 o. mj. u Zagrebu pred velikim auditorijem liječnika predavanje o svojoj metodi liječenja raka. Ovaj za medicinu važan događaj registrirao je veći dio naše štampe. Brat Batory pozvan je, da svoj referat održi i u Beogradu pred ta mošnjim liječnicima.

U toku mjeseca bilo je održano nekoliko interesantnih referata.

Predavanje održano je svega jedno i to po bratu Krassi: »Poljoprivreda nalazila se već u starom vijeku pod nadzorom države«.

Trojica braće nalaze se na vojnoj vježbi.

PANČEVO. — U toku meseca maja održano je pet sastanaka. U ovome mesecu brat Kaćura pročitao je u prevodu dva članka iz »The Rotariana« i to na prvom sastanku od Wiliama Dermott-a »Hrabrost je zarazna« i na četvrtom sastanku od dra Jovana Jakimovića: »Moje spasavanje iz Poljske«. Na drugom sastanku primljen je novi član dr. Antonije Georgijević sa klasifikacijom hipotekarni kredit i tom prilikom brat dr. Mihajlović održao je odlično predavanje »Rotarski ciljevi«. Na posljednjem sastanku koji je bio posvećen drugarstvu, bili su prisutni i braća dr. Ivan Slokar iz R. K. Ljubljana i Anton Krejči iz R. K. Maribor. Ova poseta braće iz Slovenačke nas je obradovala, koji nisu propustili priliku da dolazeći poslom u Beograd, posete i naš klub.

PETROVGRAD. — U mesecu maju klub je održao pet nedeljnih sastanaka.

Prvi sastanak bio je posvećen omladini u duhu otvorenog pisma u časopisu »Jugoslavenski Rotar«, brata guvernera. Tom prilikom brat Radanov-Radičev izneo je pomno obradjen istorijat rada braće našega kluba na tom polju služnja. Medju ostalim istaknuo je nesebičan i plemeniti rad pokojne braće Miše Stankovića i Evgena Kalaja u Dečjem Domu i u Društvu »Milosrdje«. Izneo je još i rad naše ostale braće koji uzimaju vidnog i glavnog učešća u raznim udruženjima koja imaju svoje dečje sekcije kao Soko, Crveni Krst, Jadranska Straža, Društvo Skauta, Trgovačka Omladina, Srednjo-Tehnička škola i Trgov. Akademija ovd. Trgovinsko Industrijske Komore. Na istom sastanku pročitani su rotarski temati izradjeni po djacima Trgovačke Akademije. Tema je imala naslov: »Uzajamnost i trpeljivost medju ljudima«. Nagradjeni su sledeći učenici: Radišić Dragiša, uč. IV-a razreda, Galetin Danica III-a razred i Taboroši Mi-

hajlo, IV-b razred. Konstatuje se da je temu izradio najbolje učenik Taboroši Mihajlo. Pretsednik br. Radanov-Radičev obaveštava braću, da će zatražiti teme i ostalih škola, koje smo nagradili, a koji će se isto tako pročitati.

Na drugom sastanku održao je odlično i veoma aktualno predavanje naš vrli brat dr. Miša Matić sa temom: »Šta mogu rotari da doprinesu za ozdravljenje ljudske zajednice«. Brat dr. Miša izneo nam je istoriju ove bolesti sa svima svojim glavama, i to: 1. anamnezu, 2. sadašnje stanje, gde su uzeti svi simptomi oboljenja, 3. dijagnozu, 4. prognozu, 5. terapiju koju imamo mi rotari da pokušamo da damo. Ovo predavanje izazvalo je dubok utisak i braća su brata dr. Mišu nagradili oduševljenim pljeskom. Nakon toga podneo je brat Ivan Nadjvinski svoj opširan referat sa ovogodišnje distriktne konferencije u Zagrebu, na kojoj je učestvovao kao delegat kluba.

Na trećem sastanku izvršena je inauguracija brata dra. Bogdana Popovića, lekara specijaliste za uho, grlo i nos. Ovom inauguracijom povećala se naša rotarska porodica sa dvadesetipetim članom. Nakon izvršene inauguracije održao je predavanje naš pretседnik brat Radanov-Radičev iz oblasti svoje struke. Na veoma jedinstven i originalan način pretседnik brat Radanov-Radičev izneo nam je kretanje cena kolonijalnoj i drugoj robi počevši od Oslobođenja pa do današnjih dana ilustrirajući sve diagramima i grafikonima, što je svu braću iznenadilo tako, da oduševljenim aplauzima nije bilo kraja. Diskusija je bila veoma živa i trajala je gotovo do ponoći.

Na četvrtom sastanku pročitani su nagradjeni temati Trgovačke škole ovdašnje Trgovačke omladine. Tema je bila: »Ja, poslodavac i mušterija«. Nagradjeni su bili radovi učenika: Vojina Berberskog i Imre Farkaša. U diskusiji uzeli su vidnog učešća brat Stanojević i pretседnik brat Radanov-Radičev, koji nam je objasnio suštinu škole Trgovačke omladine. Na istom sastanku naš neumorni brat dr. Mita Kristić upoznao je braću sa akcijom Hrvatskog Radiše, koji šalje decu za šegrte da izuče poljoprivredu isto tako kao što su se dosada isti slali na druge zanate, te moli braću, koji imaju veze sa Zagrebom, da se za ovu stvar zainteresuju te da onda klubu podnesu svoj referat.

Peti poslednji sastanak bio je posvećen drugarstvu.

SARAJEVO. — U mjesecu maju su održana četiri sastanka na kojima je redovno podnašan izvještaj o radu naših klubova u zemlji, a isto tako redovno referisano o podacima sadržanim u Pariškom biltenu. Nastavljeno je sa izveštajima pojedine braće iz svoje struke. 20 maja održana je glavna skupština, na kojoj su sa odobravanjem primljeni svi izveštaji na znanje, a podjednako su izabrani i za ovu godinu počasni članovi braća Atanasije Šola, Vladimir Skarić i Uroš Dučić. Na sastanku od 27 maja o. g. imali smo vrlo ugodnu posjetu brata guvernera ing. Radovana Alaupovića, koji je ovog puta posjetio klub ne u zvaničnoj dužnosti, koju je već pre bio izvršio, nego je svoj boravak u Sarajevu upotrebio da se i ovog puta sastane sa rotarskom braćom. Frekvencija je bila u mjesecu maju 70%.

SKOPLJE. — U toku meseca održano je pet sastanaka sa prosečnom frekvencijom 69,60%. Jedan je sastanak održan bez večere, a iznos te večere — Din. 500 — uplaćen je u karitativni fond našeg kluba.

Izabran je novi član Dušan Kostić, upravnik pošte Skoplje I, klasifikacija »poštanska služba«, dosadašnji član R. K. Novi Sad. Radilo se na unutarnjoj ekstenziji i mislimo da ćemo u junu primiti još neke nove članove.

U toku meseca održana su tri predavanja, odnosno saopštenja: 10 maja brat Jelačić je obavestio braću čisto informativno o Belgiji, Holandiji i Luxemburgu, te je tom prilikom napomenuto, koliko mi saosećamo sa tim zemljama u njihove teške dane, naročito sa braćom rotarima tamošnjih klubova. 17 maja br. Vukićević, održao jedno vanredno dokumentovano predavanje iz zvanja »Ishrana stoke naših južnih krajeva«. Poznato je, da pored duvanske kulture, stočarstvo jeste glavni izvor bogatstva ovih krajeva. Medju tim u zimu ishrana stoke nalazi se u jednom vrlo teškom stanju. Br. Vukićević pledirao je za stvaranje malih silosa i naročitih betoniranih jama u kojima bi se hrana za stoku čuvala u iseckanom obliku i dosta sveža i time se znatno poboljšala i obezbedila ishrana. Predavač je obavestio o merama koje na tome polju preduzimaju nadležni i privatna lica i o postignutim već rezultatima.

31 maja brat Jelačić je referisao prva četiri poglavlja svoje nove pripremane za štampu knjige »Rusija i Balkan« koja su posvećena rusko-balkanskim vezama iz god. 866—1830.

SLAVONSKI BROD. — U mjesecu travnju i svibnju održano je devet redovitih sastanaka, polučena prosječna frekvencija jeste 97.29%, a kada bi ubrojili sudjelovanje naše braće na distriktnoj konferenciji, tada bi se taj broj povisio za 42.90%. U toku ova dva mjeseca posjetila su naša braća nekoliko puta bratske klubove u Zagrebu, Šibeniku i Zemunu, dok je naš klub posjetio također nekoliko puta brat ing. Otmar Henn iz beogradskog kluba. Na distriktnoj konferenciji prisustvovalo je šetero naše braće sa gospodjama. Košnica, kojom je naš klub odlikovan na distriktnoj konferenciji, dala je pojmljivo raspoloženje u klubu naše braće te ćemo se starati da je i do godine zadržimo tajnom koju je naš pretsjednik odao na distriktnoj konferenciji. Gost našeg kluba gospodin ing. Krik, referent Ministra saobraćaja, održao je nadasve interesantno predavanje o gradnji mosta željezničkog preko Save kod Zagreba. Predavanje održano je u klubu inženjerâ, u prostorijama Realne gimnazije. Posjet je bio odličan, a i svi članovi našeg kluba su prisustvovali. Predavač je bio burno aklamiran, a u ime našeg kluba zahvalio je br. pretsjednik predavaču. Dne 23 travnja održana je redovita glavna skupština našeg kluba za god. 1940/41. Izabrana je nova uprava sastojeci se od slijedeće braće: pretsjednik ing. Dragec Riffer, potpretsjednik dr. Branko Štefanović, tajnik I Slavko Brdarić, tajnik II ing. Mladen Zoričić, blagajnik Ivo Albert, ceremonijar Josip Kuner. Odbornici: dr. Hrdlička Edo i Adler Šandor. Nadzorni odbor Buk Vilim, ing. Andrija Hercer, a zamjenik ing. Oto Vernić.

SOMBOR. — Najveći događaj u mjesecu, bila je referada o distriktnoj konferenciji. Oni, koji su na istoj učestvovali, pričali su sa oduševljenjem o svojim utiscima, a oni koji su slušali referat bili su začarani sa ovom uspelom rotarskom atrakcijom. Inače ni naš klub se nije mogao osloboditi od uticaja krvavih događaja na zapadnom delu Evrope. Mnogo se diskutovalo o tim užasima, kojih se čovek ne može osloboditi iako od ovih — hvala Bogu nama ne preti nikakva opasnost. Inače je najveći deo sastanaka posvećen drugarstvu.

Brat Kristoforović vratio se sa vežbe i pod punom impresijom svoje službe, odmah je servirao najsavremeniju temu — predavanje o »Našoj vojsci«.

Posmatrajući vojnički život iz jedne komande konstatuje, da je naša vojska savremena i moderna po duhu, po svo-

jim pogledima i svojoj opremi. Govori o istoriji naše vojske, o literaturi, o starešinama, o vojničkoj disciplini i inicijativi. Danas se u kasarnama formira nov mentalitet, stvara se novi duh, duh ljubavi i duh slobode. Disciplina se sastoji iz poštovanja starešina i ljubavi prema svojoj zemlji. Naša vojska je spremna i duhom i snagom da odbrani svoju zemlju sa devizom: pobediti ili umreti. »Kralj, Otadžbina i Sloboda« iznad svega.

Ovo lepo predavanje je oduševljenim aplauzom nagradjeno.

SPLIT. — U vojsci služe četiri člana, od kojih su dva u Splitu, tako da je frekvencija još uvijek povoljna. Gost rotar Dejan Srdanović iz Pančeva posjetio je tri sastanka uzastopce.

Članovima uručen je po jedan primjerak »Uputa za slučaj vanrednih događaja« prema predavanju br. Mardešića radi ravnjanja njihovih porodica.

Na sastanku od 8 maja, nakon saslušanih izvještaja o VIII distriktnoj konferenciji, raspravljana je problem akustike u dvoranama, pozorištima, crkvama i drugim sastajalištima većih skupina ljudi.

Br. Visin prikazao je operacije za podizanje razarača »Ljubljana« iz morskog dna u šibenskoj luci, kojima je lično prisustvovao, a br. Mardešić rezultate o propasti engleske podmornice »Thetis«.

U prvoj polovini mjeseca br. Mardešić izvještavao je o ratnim događajima; u drugoj polovini, uslijed neočekivanih i uzbuđljivih obrata, raspravljalo se je pretežno o domaćim prilikama.

Pored izvještaja o zanimljivostima iz rada domaćih klubova i iz biltena evropskog sekretarijata, News Letter iz Chicaga i revije »The Rotarian«, na sastanku od 29 maja pročitana je u prevodu krasan članak, koji je napisao u jednoj francuskoj novini Henri Beraud pod naslovom »Naši će sinovi pobijediti«.

Za nevoljne sakupljeno 475 dinara.

STARA KANJIŽA. — Na sastancima u mjesecu maju postigli smo prosečnu frekvenciju od 64.70%. U toku ovog meseca naročitih događaja nije bilo. Sastanke smo posvetili gajenju drugarstva.

SUBOTICA. U toku mjeseca maja održali smo 5 sastanka sa prosječnom frekvencijom od 78.30%. Na distriktnoj konferenciji u Zagrebu bio je zastupljen naš klub po braći: dr. Miloš Pavlović, Milan Draganić i Djordje Seneš. Distriktna konferencija protekla je dosto-

janstveno, u najvećem redu, te je na sve učesnike ostavila nezaboravan utisak. Na ovoj uspješnoj organizaciji ove konferencije izražujemo i ovime hvalu priredjivačima, bratskom klubu Zagreb. — Br. dr. Miloš Pavlović u opširnom predavanju iznio je svoje utiske s ove konferencije, dok je br. tajnik Draganić podvukao njen nacionalni i slavenski značaj. — Specijalno zagrebačke novine mnogo su doprinijele, kako bi se i najširi slojevi upoznali s korisnim radom naših rotara.

Prvi sastanak u maju bio je posvećen omladini, te je br. pretsjednik Grabovac u predavanju: »Kako da najkorisnije poslužimo omladini« iznio svoje gledište. Po ovom predavanju razvila se živa diskusija, u kojoj je uzeo učešća veći broj braće, što je dokaz, da je ovo pitanje za klub od velikog značaja. Kreiran je poseban odbor u klubu, koji će specijalnu brigu posvetiti omladini, u koji su ušla braća: dr. Pavlović, dr. Popović, Roth i dr. Diamant. U vezi pomoći omladini odlučio je klub, da o svom trošku dade muzičku izobrazbu gdjici Ružici Stefanović, u koje je otkriven jedan divan alt.

Održana su slijedeća predavanja: br. Roth: »Utisci iz Šumadije«, br. Seneš: »Željezo i čelik«, br. dr. Viličić: »Ustrojstvo, rad i djelokrug siročadskih sudova« i br. Grimm: »Zadaci rotarstva poslije današnjeg rata«.

Prilikom posjete mađarskih auto klubova našoj zemlji pozdravio je br. dr. Pavlović na granici u ime našega kluba mađarske rotare, kao i njihovog guvernera rot. Koosa. Br. dr. Pavlović upoznao nas je potanje posjetom mađarskih automobilista Beogradu i priredbama, koje su tamo bile priredjene u njihovu počast.

SUŠAK. — Tokom mjeseca održano je 5 sastanaka. Frekvencija bila je nešto slabija od prošlog mjeseca, što se imade pripisati današnjim izvanrednim političkim prilikama. Na sastanku od 8 maja dali su braća, koja su prisustvovali distriktnoj konferenciji, vrlo opširan referat te konference, tako da su sebi i ostali članovi mogli stvoriti točnu sliku ove rotarske manifestacije. Distriktnoj konferenci prisustvovali su braća: Mario Mikuličić, dr. Pavelić, Gjuro Ružić, dr. Viktor Ružić i Smokvina. Prema ranije utvrdjenom programu trebalo je da distriktnoj konferenciji prisustvuje mnogo više braće, ali je većina njih, uslijed današnjih zategnutih prilika, pogotovo ovdje kod nas na granici, otkazala učešće. Na sastanku od 22 maja održao je brat

ing. Rac referat o zaštiti protiv napadaja iz zraka i o pasivnoj odbrani. Na sastanku od 29 maja zaključeno je, da će se u klubu održavati razni nevezani razgovori o aktuelnim problemima, sa ciljem da svi članovi budu obaviješteni potanko o pravom stanju pitanja, koja su od važnosti za nas. Tokom mjeseca održani su referati o radu ostalih klubova našeg distrikta.

ŠIBENIK. — U aprilu kao i svake tako i ove godine održana je glavna godišnja skupština našeg kluba, na kojoj je izabrana nova uprava sa pretsjednikom Jerkom Vicićem, a potpretsjednikom bratom ing. Šimom Ježinom.

Tajnik i blagajnik ostali su dosadašnji a brat Andjeo Matačić preuzeo je dužnost ceremonijala.

Ovim prestaje dvogodišnje pretsjednikovanje brata Ivana Žaje, koji je u ovim najtežim danima naš klub odlučno i s punim uspjehom vodio.

Dana 26 IV imalo je uslijediti svečano primanje novog člana, koje se je, nažalost, moralo odgoditi, jer je isti pozvan na vojnu vježbu.

Mjesec maj otpočeo je distriktnom konferencijom u Zagrebu, koju su posjetila od našeg kluba braća Ljubičić, Vicić, Jakovljević i Čok, a na kojoj je izabran i novi distriktni guverner u osobi dra Viktora Ružića.

Sa 1 VI. 1940 brišu se iz kluba braća Anton Antić, ing. Josip Wonko i ing. Vladimir Meichsner, prvi radi prezaposlenosti, a ostala dvojica radi selidbe. Novoj upravi se tako nameće apsolutna dužnost interne ekstenzije kluba.

I u ova dva mjeseca imali smo posjete braće Rudolfa Kneževića i ing. Otta Koona, koje su nam toliko prijatne.

VARAŽDIN. — Tokom mjeseca maja držano je 5 sastanaka (492—496) sa prosječnom frekvencijom od 90%, sa jednim sastankom sa 100%-tnom frekvencijom.

13 braće imali su 100% frekvenciju.

Svi sastanci u mjesecu maju odlikovali su se radnim programom raznih referata i predavanja braće i gostiju, te referisanjem iz izvještaja i predavanja bratskih domaćih klubova.

Na svim sastancima bilo je gostiju, a tako je bio na prvom sastanku gostom okultista Svengali.

Na prvom sastanku dao je kratak i iscrpan referat brat ing. M. Friedländer o svom putu na velesajmu u Budimpeštu istaknuvši u svojem prikazu jugoslaven-ski paviljon sa posebnim obzirom na Banovinu Hrvatsku.

U drugom dijelu ovoga sastanka gost okultista Svengali upoznao nas je sa svojih okulstičkim radom i njegovim uspjehom kod toga. U stvarnom i lijepom prikazu pobudio je veliko interesovanje, koje je opravdao sa raznim eksperimentima.

Drugi sastanak bio je posvećen drugarstvu sa iskrenim služenjem, koje je došlo do punog izražaja kod braće i gostiju.

Treći sastanak kao radni sastanak opširnije je obradio izvještaje bratskih domaćih klubova. Podjedno je na ovom sastanku dat kratak referat o radu odbora za klasifikaciju i primanje.

Na četvrtom sastanku održao je gost-nerotar dr. Stjepan Matošić, zamjenik drž. odvjetnika, interesantno predavanje iz domene svojega zvanja o »Delikventima-maloljetnicima, te o kažnjavanju istih obzirom na postojeće propise i moderne principe našeg kriv. zakona«.

Na ovom sastanku pročitao je još brat dr. Leitner svoje prijevode članaka, iz »The Rotariana« za maj: Waltera D. Head: »Rotari usred svjetskog konflikta« i dra J. Jachimowicz: »Kako sam pobjegao iz Poljske«. Oba prikaza bila su istinska i stvarna, nu posljednji je potresno djelovao, jer je u sažetom sadržaju dana slika Golgote poljskog naroda.

Na petom sastanku održao je svoje predavanje brat prof. Deduš o »Ekonomsom i socijalnom stanju učenika realne gimnazije u Varaždinu« sa kojim je u statističkom pregledu prikazao u ciframa stvarno stanje u tom pogledu. Na ovom sastanku dao je i brat ing. Friedländer svoj referat o svojem nastojanju za ostvarenje ferijalne kolonije radničke djece od 6—12 godina u tvornici »Vis«. Na ovom sastanku je još odlučeno, da se naredni sastanak održi u vinogradu brata Ceganca i to u subotu 8 juna o. g., kojom prilikom će se raspraviti odluke odbora za klasifikaciju i primanje i tako otpočeti sa riješenjem pitanja unutarne ekstenzije.

ZAGREB. — Osmo distriktna konferencija, održana 4 i 5 maja uz učestvovanje 204 domaća i strana rotara, završila je potpunim uspjehom.

Sastanak od 6 maja o. g., neposredno iza distriktne konferencije, bio je ispunjen referatima pretsjednika i pročelnika nekih odbora. Jednoj grupi doma-

ćih rotara, koji su se zadržali još 6 maja u Zagrebu, pokazao je rotar Viljem Bizjak uređaj i rad u svojoj tvornici.

U mjesecu maju održana su još dva sastanka, i to 20 i 27, na kojima nisu održana nikakova predavanja, nego su oba sastanka protekla u razgovoru o događajima, koji se sada oko nas zbivaju.

Posjet iz domaćih klubova bio je vrlo lijep.

ZEMUN. — Ovog meseca klub je održao pet sastanaka i to: 2, 9, 16, 23 i 30 maja. Frekvencija na tim sastancima bila je dobra (prosečno 77%).

Klub je proslavio sedamdesetgodišnjicu života dvojice svojih članova, i to: dr. Pere Markovića, našeg bivšeg predsednika, i brata Boška Zvekića, kojima su bile tom prilikom poklonjene prikladne uspomene.

Unutrašnji život kluba ispoljio se pre svega predavanjima, koja su po broju i kvalitetu bila na visini. Imali smo čak dve večere sa dva duža predavanja.

Tako je 2 maja predavao g. inspektor Stevan Brkanović o kulturi Japana, a brat Mavrenović je izneo statistiku rata u poslednjih 130 godina sa ličnim geografskim i statističkim detaljima. 9 maja vezao je naše interesovanje brat dr. Pera Marković sa odlično izvedenim predavanjem »Analiza budžeta beogradske opštine za 1940/41 godinu«. Na sastanku od 16 maja brat Mahin na osnovu svoje netom izašle knjige »Rusija«, poduze je predavao o privrednom bogatstvu i industrijskom razvitku Sovjetske Rusije, koja stupa već u utakmicu sa ekonomski razvijenim zemljama. Isti je predavač na sastancima od 23 i 30 maja pregledno prikazivao razvoj ratnih operacija na zapadu.

Naš klub je uzeo učešća i na distriktnoj konferenciji u Zagrebu 4 i 5 maja o. g. (po braći Streimu, Pavešiću i Petroviću). O utiscima, dobivenim na ovoj konferenciji, opširno je referisao brat Pavešić na sastanku od 9 maja.

Odboru za podizanje spomenika dr. Laze Kostića u Somboru poslali smo kao naš doprinos sumu od 500 dinara.

Uopšte se može tvrditi da užasne prilike u svetu nisu ni malo uticale na delovanje našeg kluba, šta više, one su mnogo doprinele tome, da se je osećaj tesne povezanosti braće, a tim i unutrašnja skladnost kluba osetno pojačala.

PRISUSTVOVANJE NA KLUPSKIM SASTANCIMA

IZVJEŠTAJ ZA MJESEC MAJ 1940 GOD.

Redni broj	IME KLUBA	Broj članova koncem mjeseca	Broj održa- nih sastanaka	Prosječni broj članova	Prosječni broj prisut- nih članova	Prosječni mjesečni postotak	Sastanci sa 100% pri- sutnosti
1	Bačka Topola	16	4	16.75	12.50	74.61	0
2	Banja Luka	14	5	14.—	8.80	62.83	0
3	Beograd	58	4	58.—	37.—	63.79	0
4	Bitolj	17	5	17.—	11.50	68,23	0
5	Brčko	16	5	16.60	11.20	67.50	0
6	Čuprija-Jagodina-Paraćin	16	4	16.—	10.25	64.06	0
7	Dubrovnik	18	5	18.—	11.—	61.11	0
8	Karlovac	26	3	26.—	20.33	78.20	0
9	Kranj	19	4	19.—	15.25	80.26	1
10	Leskovac	22	5	21.—	16.40	77.48	0
11	Ljubljana	43	5	42.80	32.60	76.17	0
12	Maribor	42	3	41.66	33.33	78.75	0
13	Niš	20	5	20.—	15.—	75.—	0
14	Novi Sad	35	4	35.—	20.75	49.28	0
15	Osijek	29	5	29.—	25.—	85.36	0
16	Pančevo	29	5	28.80	25.80	89.75	0
17	Petrovgrad	25	5	24.60	22.80	92.70	0
18	Sarajevo	27	4	27.—	18.50	68.—	0
19	Skoplje	25	5	25.—	17.40	69.60	0
20	Slavonski Brod	14	4	14.—	13.25	94.59	2
21	Sombor	16	4	16.—	12.25	76.66	0
22	Split	21	5	21.—	16.80	80.—	0
23	Stara Kanjiža	17	4	17.—	11.—	64.70	0
24	Stari Bečej	19	5	19.20	15.60	81.21	0
25	Subotica	34	5	34.—	26.50	78.30	0
26	Sušak	26	5	26.—	16.—	67.70	0
27	Šibenik	13	4	13.—	8.50	63.65	0
28	Varaždin	18	5	18.—	16.20	90.—	1
29	Velika Kikinda	18	5	18.—	12.60	70.—	0
30	Vinkovci	14	4	14.—	12.25	87.50	0
31	Vršac	20	5	20.60	13.40	65.12	0
32	Vukovar	16	4	16.—	13.—	81.25	0
33	Zagreb	53	3	53.—	33.66	63.49	0
34	Zemun	26	5	26.—	20.20	77.09	0
	Ukupno	822		823.01	606.62	2523.94	4
	Prosečno			24.20	17.84	74.23	

ČLANOVI SA STO-POSTOTNOM POSJETOM U MJESECU MAJU

Rotary Klub:

Brčko: Hadžić Jovan, Jakovljević Marko, Lazić ing. Danilo, Selimović Bakija H.

Dubrovnik: Aleksić Aleksandar, Bubalo dr. Branko, Lujak Josip, Vidoević dr. Matija.

Karlovac: Del Toso Ivan, Georgiević Nikola, Hoppe Adalbert, Jakić Julije, Derinić dr. Rudolf, Lipovšćak dr. Ivo, Naumović ing. Milorad, Navratil mr. ph. Ivo, Nome Petar, Rendulić dr. Stanko, Vejevoda Ivan, Vlach Josip.

Kranj: Adamič Zvonko, Bidovec Viktor, Česenj Karol, Gorjanc Franc, Kočevar ing. dr. Franjo, Mayr Mavrilič, Savnik Ivan, Savnik ing. Viktor.

Leskovac: Janjić Djoka, Nikolić Branislav, Novaković Mile, Pijade dr. Velizar, Radaković dr. Dušan, Stojilković Dušan, Simonović ing. M., Velić ing. Vlad., Vlačić Desimir, Miljković Nikola, Dedić Padul.

Ljubljana: Heinrichar Franc, Jakac Božidar, Kmet dr. Stane, Knez Tomo, Knez Zdenko, Kos Gojmir A., Krejči dr. Viljem, Lavrič dr. Božidar, Ljubić Josip, Pavlin dr. Ciril, Potočnik Drago, Slokar dr. Ivan, Stele dr. Franc, Gregorič Benon, Heinrichar Minko, Lavrič Josip, Lunaček dr. Aleksandar.

Maribor: Brenčić dr. Radovan, Ježek ing. Rihard, Jurković pl. Nikola, Kac dr. Rudolf, Kasper Udo, Kiffman ing. Rudolf, Kovačec dr. Janko, Krejči Anton, Loos Josip, Luckmann Hubert, Nassimbeni ing. Ubald, Orožen ing. Janko, Oset Miloš, Paljaga Drago, Potočnik Ferdo, Rapotec dr. Vinko, Roglič Drago, Sabothly Henrik, Stamol dr. Fran, Strašnik Lojze, Šlajmer ing. Vladimir, Stukelj Leon, Vidman mr. ph. Ivan, Zupanc Florijan.

Niš: Banjac Nikola, Jurišić Bartul, Ristić dr. Božidar, Sokolović dr. Milan, Varon Jakov, Živković Sotir, Vitorović Dušan.

Osijek: Aufferber Šandor, Brlić E. Ante, Čačinović dr. Milan, Dobrovoljni Vilim, Galovac Josip, Hinić Dušan, Holeček Jaroslav, Kiš Julije, Krasso Josip, Krešić Bernard, Montina ing. Edgar, Pinte-rović dr. Milovan, Sever Miloš, Sternberg Vilim, Šeper Kornel, Uzelac dr. Prokopije.

Petrovgrad: Adamić Ante, Bence ing. Tibor, Cvejanov Slavko, Danilo Dragan, Dekanić dr. Djura, Kristić dr. Dimitrije, Matić dr. Miša, Mijajev dr. Luka st., Mijajev dr. Lukica ml., Nadjvinski Drago-ljub, Nadjvinski Ivan, Nikolić mr. ph. Emil, Pavlović Pavle, Pin Paja, Stanojević Miloš, Vasiljević dr. Ljubomir.

Skoplje: Dimović Jovan, Jelačić dr. Aleksije, Milenković Milorad, Mitić Dobrivoje, Stavrić ing. Velimir, Teodorović Čedomir, Vukičević.

Split: Abramić dr. Mihovil, Aljinović Fran, Aljinović Jerko, Barbieri dr. Josip, Birimiša , Čorak Dalibor, Gattin Miče, Katalinić Ljubo, Mardešić ing. Pavo, Stanger dr. Ulikse, Visin Rikard, Vrcan Stjepan.

- Stara Kanjiža:** Demeter dr. Maksim, Kemenj ing. Geza, Kornel dr. Josif, Mašić Milutin.
- Subotica:** Balažević Andrija, Draganić Milan, Gomboš Lajčo, Grabovac Pavle, Grimm Viktor, Ivković Joco, Kapamadžija Kosta, Lipozenčić dr. Ladislav, Popović dr. Djura, Pressburger Nestor, Roth Dezider, Simić Savo, Seneš Djordje, Viličić dr. Vladislav.
- Sušak:** Antić Bogumil, Mikuličić Mario, Pavelić dr. Ferdo, Rac ing. Lujo, Rošić Niko, Ružić dr. Viktor, Turina Viktor.
- Šibenik:** Jakovljević Marko, Komesarović Paja, Ljubičić ing. Josip, Smolčić dr. Filip, Vičić Jerko B., Žaja Ivan.
- Vršac:** Djurić dr. Milan, Gluščević dr. Ante, Konjović Edo, Kron ing. Karlo, Mandl dr. Stevan, Petrović Ljuba, Rosenberg dr. Maksa, Stefanović dr. Nikola, Vrvić ing. Milenko.
- Zagreb:** Alaupović ing. Radovan, Aleksandar ing. Dragutin, Bajraktarević Suljo, Bauer Marko, Bizjak Viljem, Fleischer dr. Vjekoslav, Gamulin Niko, Heinrich Oton, Horvath Josip, Knežević Rudolf, Košak ing. Adolf, Leustek dr. Vladimir, Lunaček dr. Valdemar, Marković dr. Miljenko, Mašek dr. Slavko, Mlinarić dr. Stjepan, Mutafelija Andrija, Tomljenović Rudolf.

PROSJEČNA FREKVENCIJA 77 DISTRIKTA ROTARY INTERNATIONAL

Juli	1939	64,23%
August	»	64,79%
Septembar	»	72,92%
Oktobar	»	72,72%
Novembar	»	74,38%
Decembar	»	71,12%
Januar	1940	73,29%
Februar	»	75,71%
Mart	»	74,82%
April	»	76,13%
Maj	»	74,23%

1 VII 1939 — 31 V 1940

72,21%

PRETSJEDNICI I TAJNICI

ZA GODINU 1940

Rotary Klub:	Pretsjednik:	Tajnik:
Bačka Topola:	RAJKOVIĆ Mile	BENIŠ Šime
Banja Luka:	BOCARIĆ Špiro	BOBERIĆ Dušan
Beograd:	VOJINOVIĆ dr. Branisl.	MIJIĆ Djordje
Bitolj:	RIZEVIĆ Rista	SIMIĆ Milan
Brčko:	PADJEN Artur	SELIMOVIĆ H. Bakija
Čuprija-Jagodina- Paraćin:	NIKOLIĆ Mile	STOJŠIĆ ing. Svetolik
Dubrovnik:	BIBICA dr. Ante	LUJAK Josip
Karlovac:	GRAHO dr. Ivan	HOPPE Adalbert
Kranj:	ČESENJ Karol	SAVNIK ing. Viktor
Leskovac:	POPOVIĆ Aca	PIJADE dr. Vilizar
Ljubljana:	LAVRIČ dr. Božidar	JEGLIČ Franc
Maribor:	VIDMAR mr. ph. Ivan	KAC dr. Rudolf
Niš:	ANDROVIĆ Andon	MILOŠEVIĆ ing. Bogoljub
Novi Sad:		
Osijek:	ČAČINOVIĆ dr. Milan	FIALA dr. Luka
Pančevo:	PREDIĆ ing. Radivoje	MILIĆ Miron
Petrovgrad:	DEKANIĆ dr. Djura	NADJVINSKI Ivan
Sarajevo:	RISTIĆ Vaso	BESAROVIĆ dr. Vojislav
Skoplje:	PATRNOGIĆ HADŽI Dragi	JELAČIĆ dr. Aleksije
Slav. Brod:	RIFFER ing. Dragec	BRDARIĆ Slavko
Sombor:	KRISTOFOROVIĆ Ivan	MILER Julije
Split:	ŠOLJAN dr. Tonko	STANGER dr. Uliks
Stara Kanjiža:	DAJČ Karlo	KEMENJ ing. Geza
Stari Bečej:	VULANOVIĆ Milan	POPOVIĆ dr. Ljuba
Subotica:	PAVLOVIĆ dr. Miloš	DRAGANIĆ Milan
Sušak:	ŠVRLJUGA Božidar	TURINA Viktor
Šibenik:	VIČIĆ Jerko B.	SMOLČIĆ dr. Filip
Varaždin:	KALAFATIĆ dr. Velimir	KRONAST Robert
Velika Kikinda:	SREMAC dr. Jovan	BUKUR Dušan
Vinkovci:	ROCK Antun	BAČOKA Ivo
Vršac:	PEČENOVIĆ Petar	KRON ing. Karlo
Vukovar:	MAKSIMOVIĆ Tomo	GVOZDIĆ Milan
Zagreb:	FLEISCHER dr. Vjekoslav	VASIĆ Veljko
Zemun:	SOKOLOVIĆ Nikola	VELJKOVIĆ ing. Vasilije

NAPOMENA! ROTARY KLUB NOVI SAD nije još održao svoju ovogodišnju redovitu glavnu skupštinu.

NAŠI SARADNICI U DRUGOJ POLO

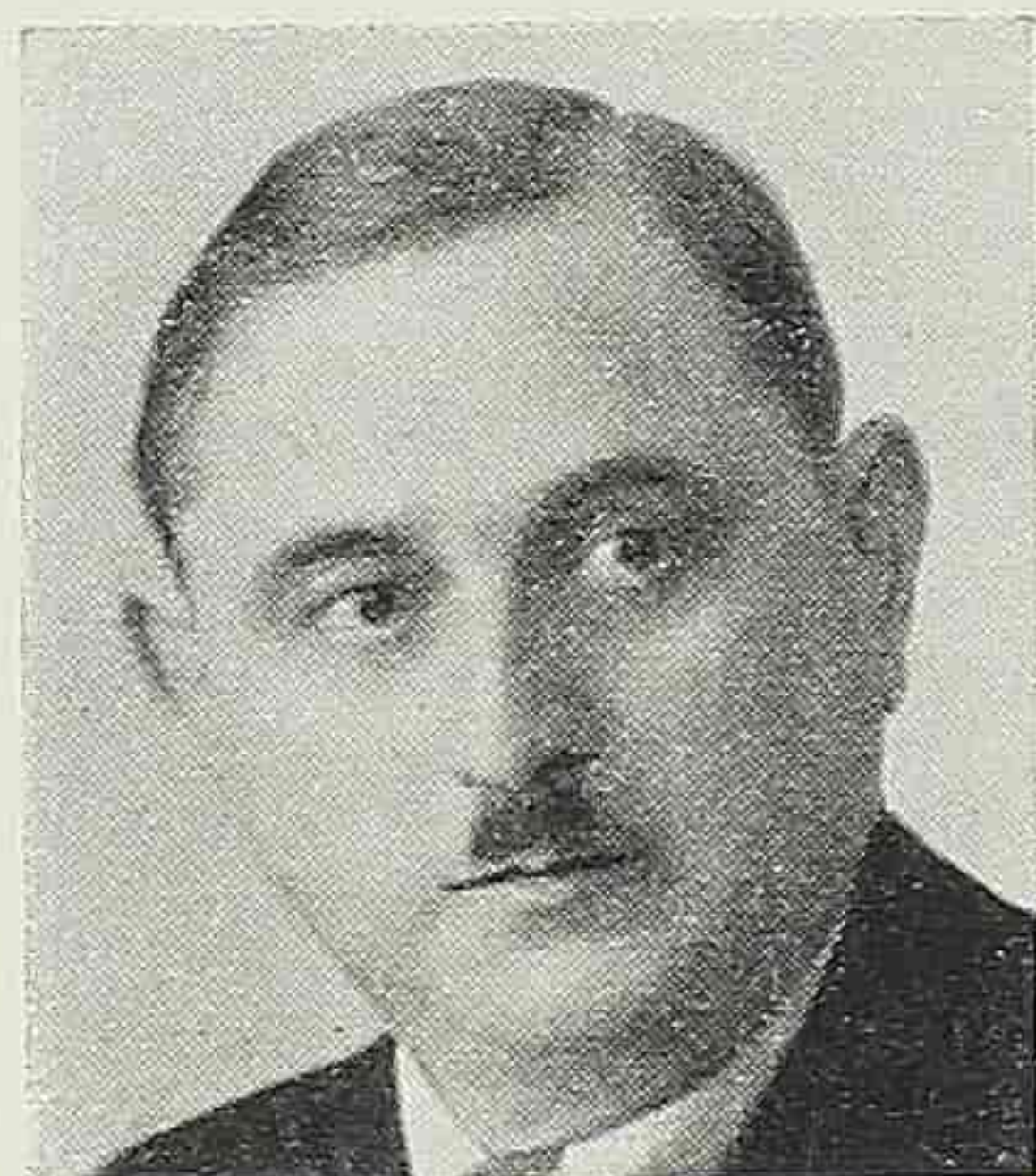
Ing. RADOVAN ALAUPOVIĆ
Rotaryklub Zagreb

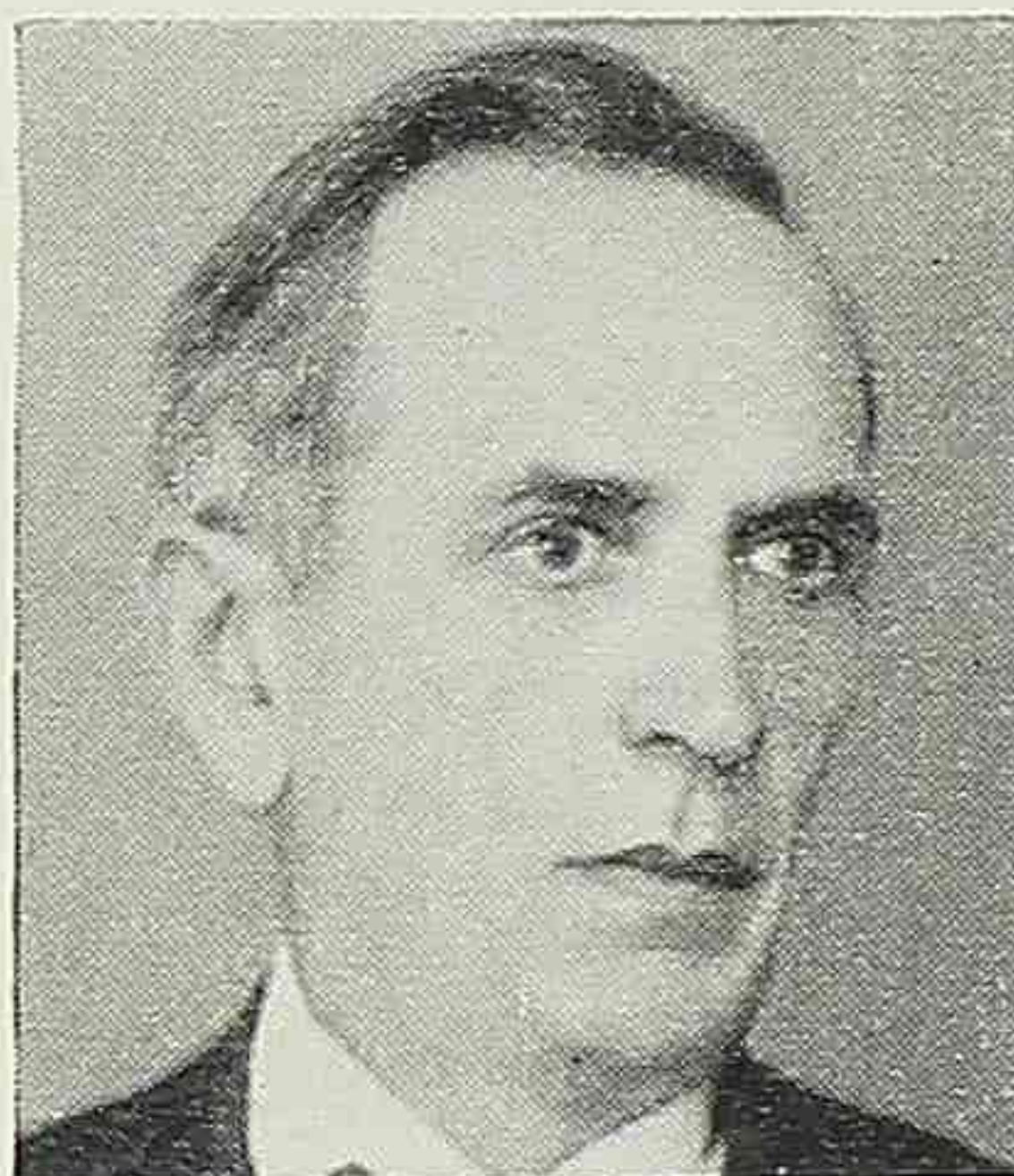
Ing. JULIJE BALOG
Rotaryklub Sombor

Dr. VOJISLAV BESAROVIĆ
Rotaryklub Sarajevo

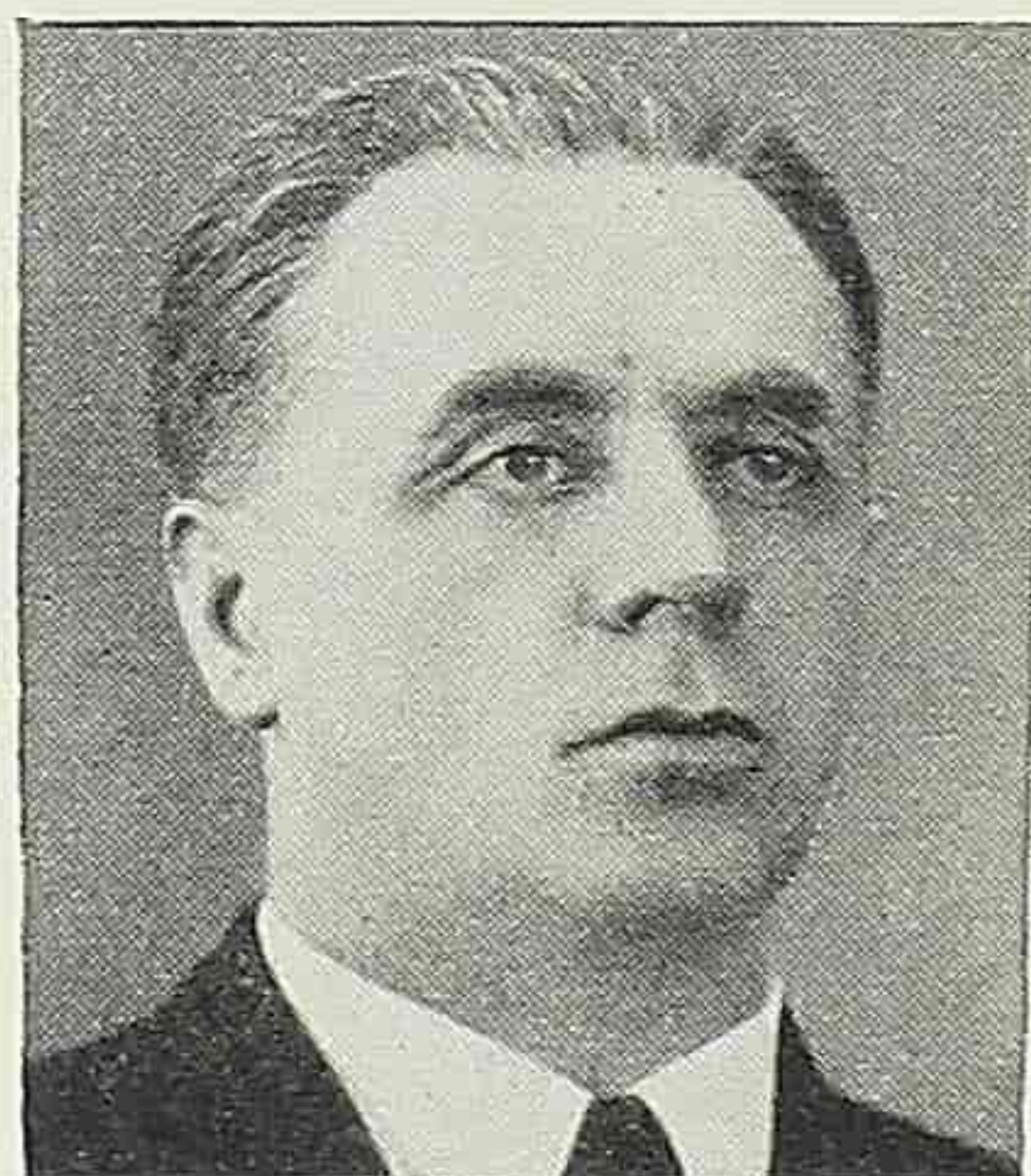
VLADAN BOGDANOVIĆ
Rotaryklub Skoplje

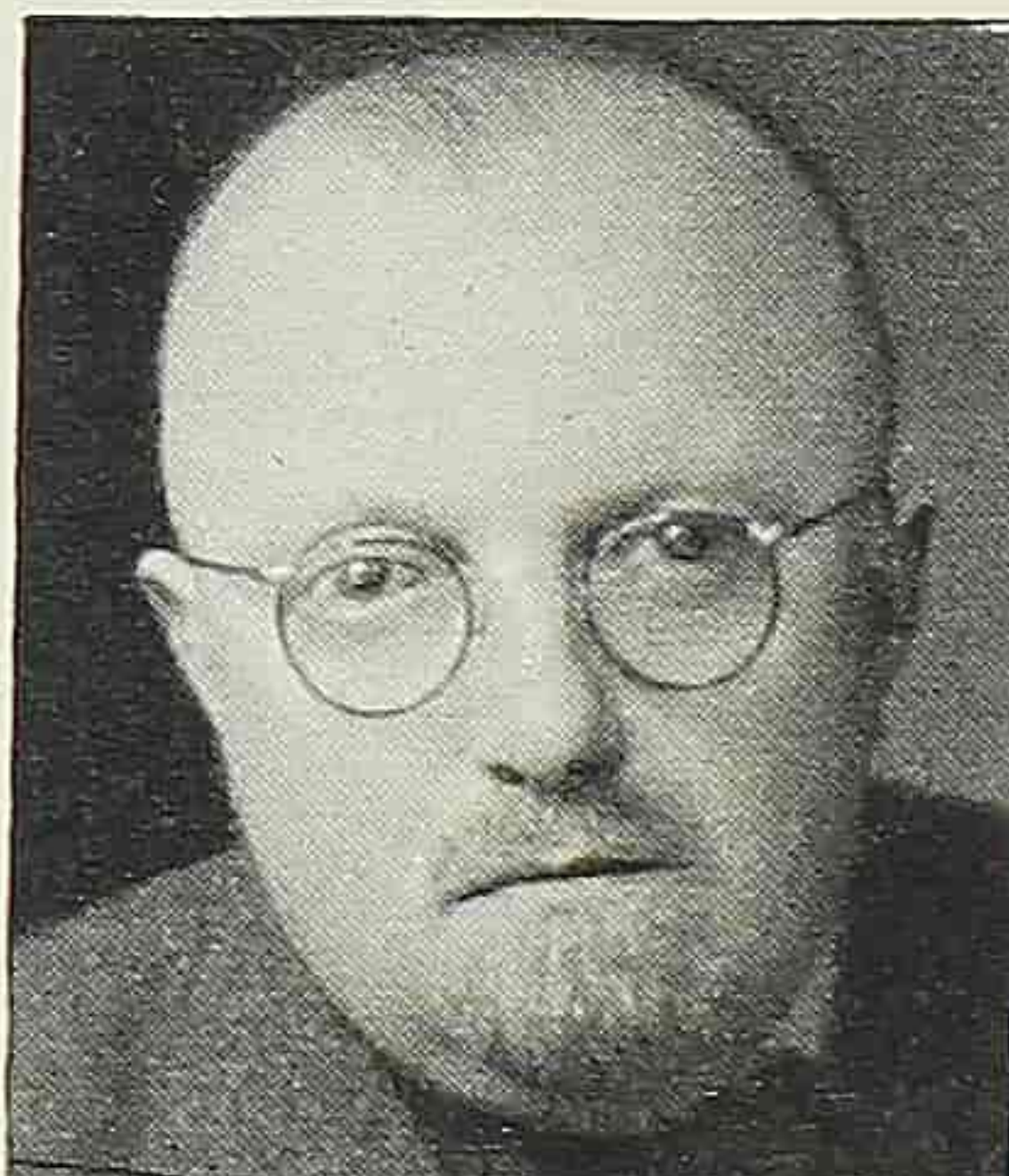
JURE CINDRIĆ
Rotaryklub Karlovac

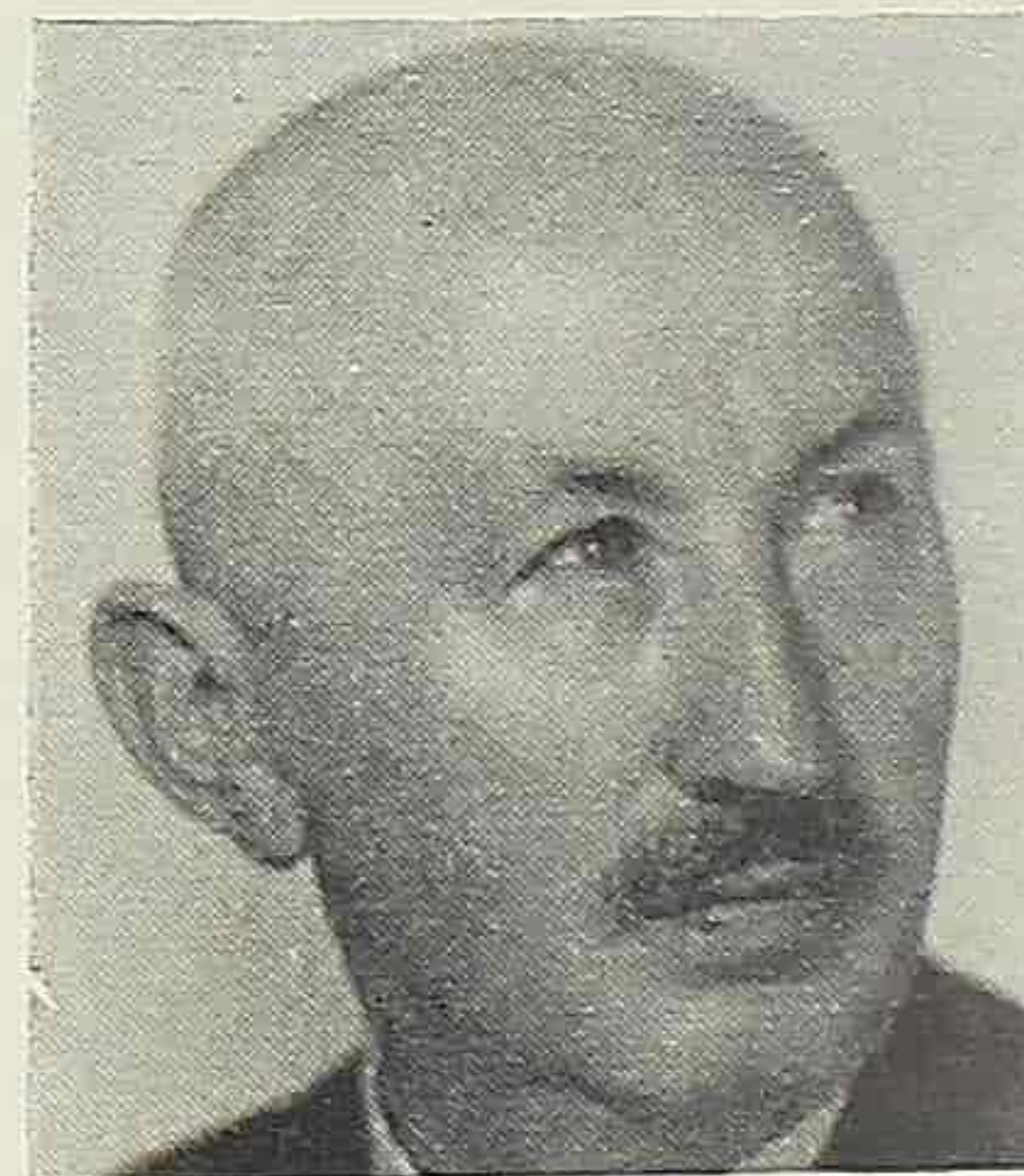
JOSIP HORVATH
Rotaryklub Zagreb

VJEKOSLA KARLAVARIS
Rotaryklub Novi Sad

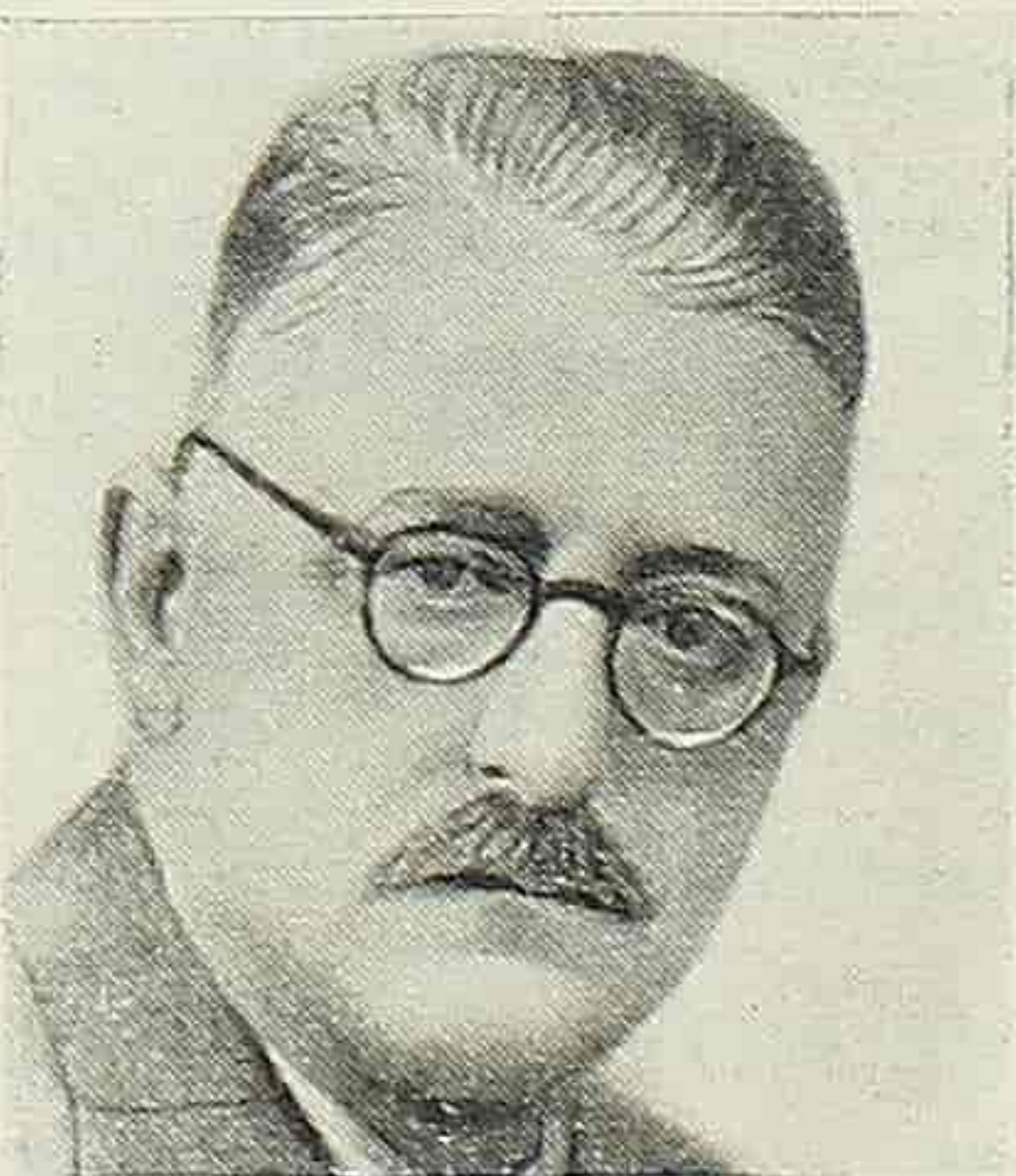
Dr. VILJEM KREJČI
Rotaryklub Ljubljana

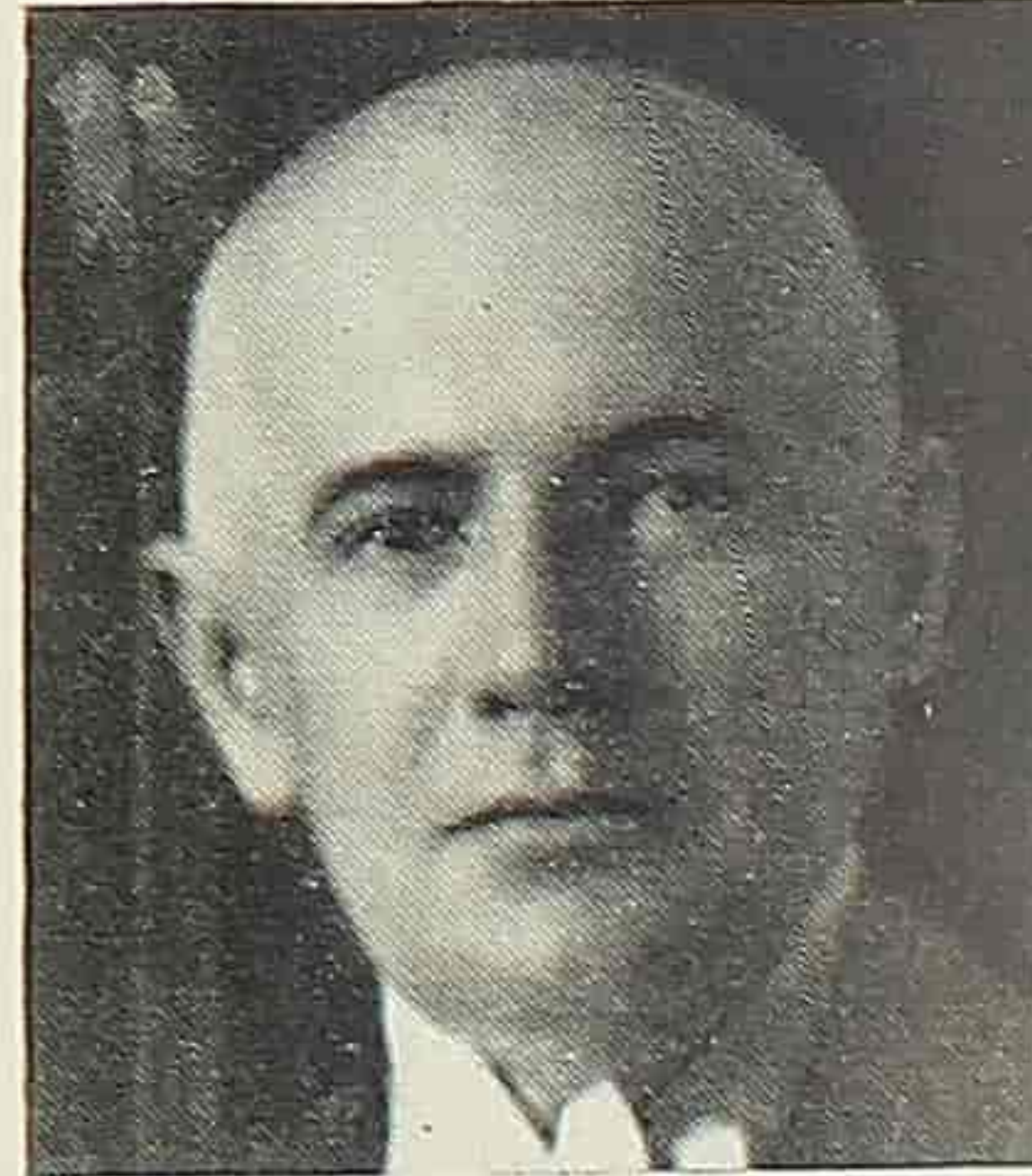
JOSIP LJUBIĆ
Rotaryklub Ljubljana

Dr. MILJENKO MARKOVIĆ
Rotaryklub Zagreb

Dr. SVETISLAV MIHAJLOVIĆ
Rotaryklub Pančevo

Dr. MILENKO PETROVIĆ
Rotaryklub Sombor

VINI OVE ROTARSKJE GODINE

Dr. JOZO PODUJE
Rotaryklub Zagreb

Dr. ILIJA PRŽIĆ
Rotaryklub Beograd

JOVAN RADULOVIĆ
Rotaryklub Beograd

MILOŠ STANOJEVIĆ
Rotaryklub Petrovgrad

BAKIJA SELIMOVIĆ
Rotaryklub Brčko

TANASIJE STEVANOVIĆ
Rotaryklub Leskovac

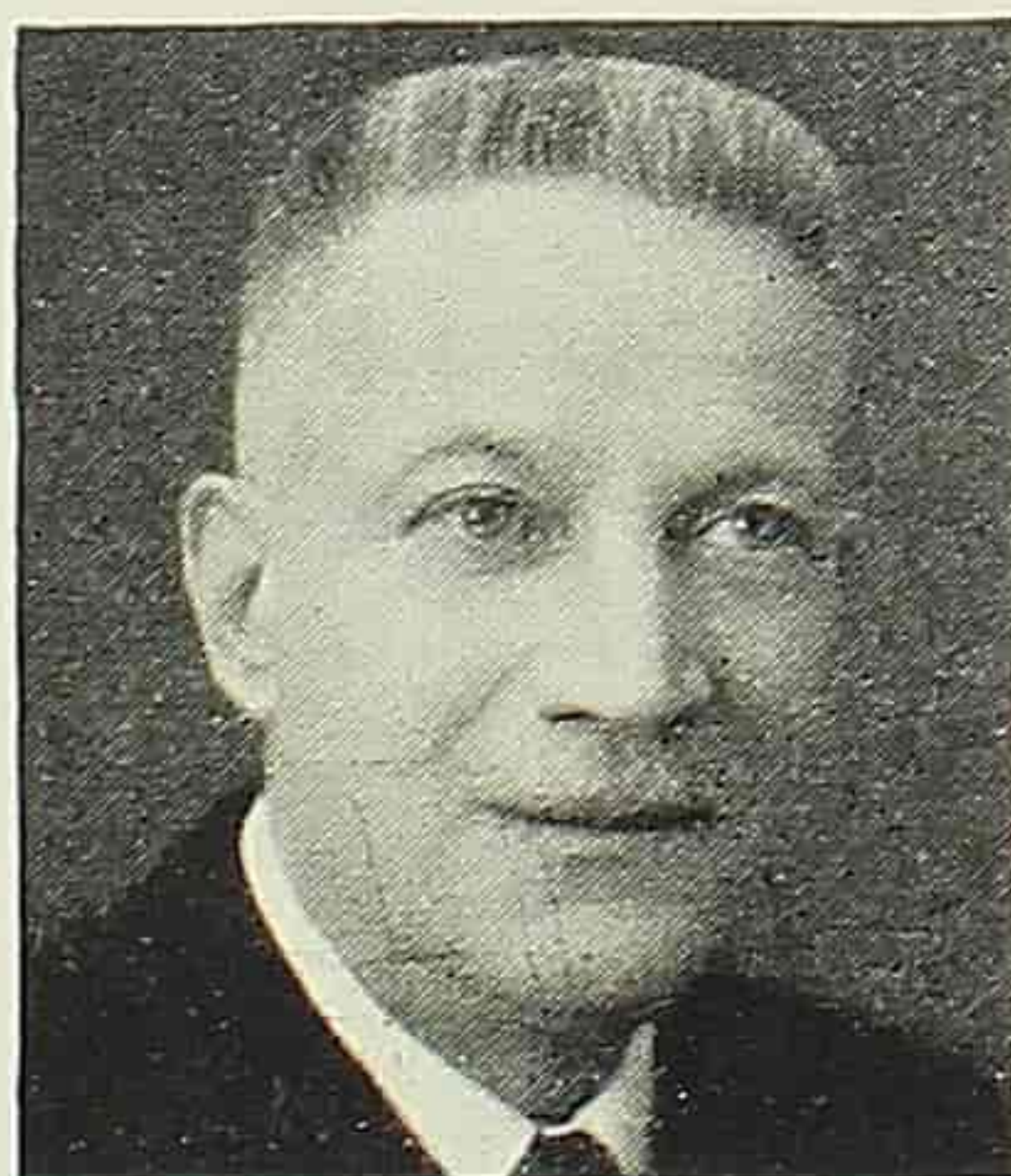
Dr. ALEKSANDER ŠMIT
Rotaryklub Zagreb

STEVAN VAGNER
Rotaryklub Beograd

ŽIVKO VEKARIĆ
Rotaryklub Dubrovnik

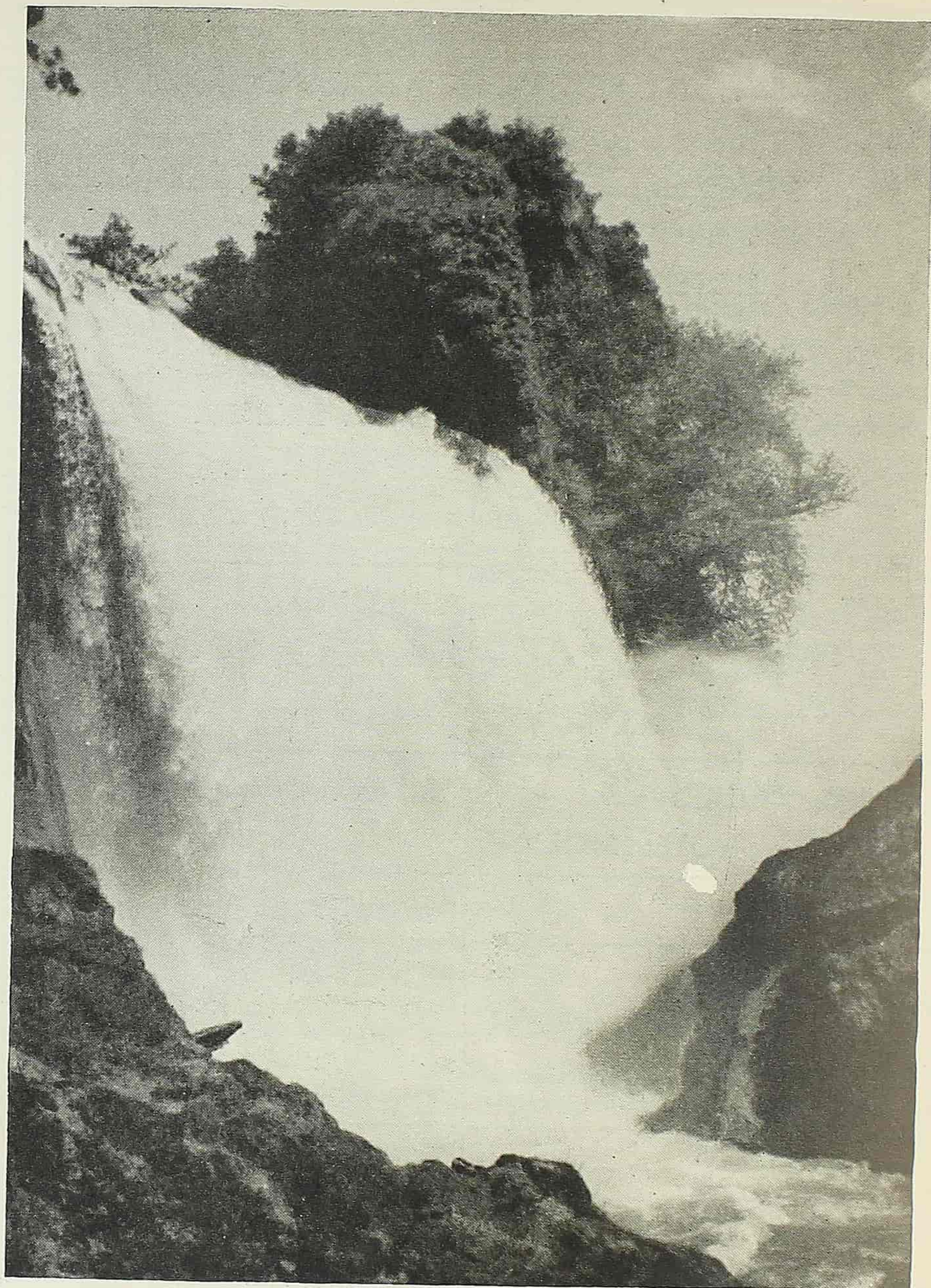

IVO ŽAJA
Rotaryklub Šibenik

GDJE SE SASTAJU I GDJE ODSJEDAJU ROTARI?

<p>BAČKA TOPOLA KAFANA BAKAJI (utorak, 20 h)</p>	<p>LESKOVAC HOTEL PLUG tekuća voda u sobama (četvrtak, 20 h)</p>
<p>BANJA LUKA HOTEL PALACE (petak 20 h) topla i hladna tekuća voda, centralno grejanje, kafana</p>	<p>LJUBLJANA GRAND HOTEL UNION (sreda, 20 h) topla i hladna tek. voda, centr. grej., vodeći hotel u Ljubljani</p>
<p>BEOGRAD HOTEL SRPSKI KRALJ (poned, 20 h) topla tekuća voda, centr. grejanje, vodeći hotel u Beogradu</p>	<p>MARIBOR KAZINO VEL. KAVARNA Café-Restaurant-Bar (ponedjeljak, 20 h)</p>
<p>BITOLJ GRAND HOTEL JEVTIĆ (sreda, 20 h) vodeći hotel u Bitolju, tekuća voda u sobama, garaža</p>	<p>NIŠ HOTEL »PARK« (sreda, 20 h) topla i hladna tekuća voda, najmoderniji komfor, garaža, centralno grejanje itd.</p>
<p>BRČKO HOTEL JUGOSLAVIJA (četvrtak, 19.30 h)</p>	<p>NOVI SAD TRGOVAČKI DOM (petak, 20 h)</p>
<p>Čuprija - Jagodina - Paraćin KANTINA ŠEĆERANE (utorak, 20 h)</p>	<p>OSIJEK GRAND HOTEL (četvrtak, 20 h)</p>
<p>DUBROVNIK GRAND HOTEL IMPERIAL vodeći hotel u Dubrovniku (četvrtak, 20 h)</p>	<p>PANČEVO PIVARA WEIFERT (sreda, 20 h)</p>
<p>KARLOVAC VELIKA KAVANA (ponedjeljak, 20 h)</p>	<p>PETROVGRAD KANTINA FABRIKE ŠEĆERA (sreda, 20 h)</p>
<p>KRANJ HOTEL STARA POŠTA (utorak, 20 h)</p>	<p>SARAJEVO VODEĆI HOTEL HOTEL EVROPA (poned., 20 h) topla i hladna tekuća voda, centralno grejanje, garaža itd.</p>

<p>SKOPLJE</p> <p>HOTEL BRISTOL</p> <p>(petak, 20 h) topla i hladna tekuća voda, centr. grejanje, garaža itd.</p>	<p>ŠIBENIK</p> <p>GRAND HOTEL KRKA</p> <p>(četvrtak, 20.30 h) tekuća voda, centr. grejanje, garaža itd.</p>
<p>SLAYONSKI BROD</p> <p>HOTEL CENTRAL</p> <p>(utorak, 20 h)</p>	<p>VARAŽDIN</p> <p>GRAND HOTEL NOVAK</p> <p>pionir hotel svih staleža (petak, 20 h)</p>
<p>SOMBOR</p> <p>HOTEL »SLOBODA«</p> <p>(utorak, 20 h)</p>	<p>VELIKA KIKINDA</p> <p>(sreda, 20 h) U klupskim prostorijama Francuskog kluba u domu Kralja Petra Oslobodioca</p>
<p>SPLIT</p> <p>PARK HOTEL</p> <p>(sreda, 20.30 h) MATKOVIĆ</p>	<p>VINKOVCI</p> <p>HOTEL LERNER</p> <p>(utorak, 20 h)</p>
<p>STARA KANJIŽA</p> <p>HOTEL MOLVAI</p> <p>(ponedjeljak, 19.30 h)</p>	<p>VRŠAC</p> <p>HOTEL SRBIJA</p> <p>(utorak, 20 h)</p>
<p>STARI BEČEJ</p> <p>HOTEL IMPERIAL</p> <p>(četvrtak, 20 h) tekuća voda, centralno grejanje, garaža</p>	<p>VUKOVAR</p> <p>GRAND HOTEL</p> <p>(ponedjeljak, 20 h)</p>
<p>SUBOTICA</p> <p>RESTAURANT LLOYD</p> <p>(sreda, 20 h)</p>	<p>ZAGREB</p> <p>GRAND HOTEL ESPLANADE</p> <p>vodeći hotel u Zagrebu (ponedjeljak, 20 h)</p>
<p>SUŠAK</p> <p>RESTAURACIJA »LIPA«</p> <p>(sreda, 20 h)</p>	<p>ZEMUN</p> <p>HOTEL CENTRAL</p> <p>(četvr., 20 h) topla i hladna tekuća voda, centralno grejanje, garaža itd.</p>

VODOPAD PLIVE KRAJ JAJCA

»Jugoslavenski Rotar« izlazi svakog 15-og u mjesecu. — Urednik i odgovorni urednik ing. Radovan Alaupović, Guverner 77. distr. R. J. Zagreb, Gjorgjićeva ulica broj 9, telefon 60-72. — Tisak »Tipografija« d. d., Zagreb. — Za tiskaru odgovara Ivan Ivanković, Zagreb, Selska cesta br. 47.

